

ROYAL LEPAGE
Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE
INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

ARARAD PILAVDJIAN (RAD)
Sales Representative

**Լաւագոյնը՝
Ձեզի Համար**

Direct: 647-641-8932
Office: 416-497-9794
araradp@gmail.com
www.royallepage.ca
100-200 Consumers Rd., Toronto, ON M2J 4R4

Քրիս Պոհճալեան Արցախի մէջ. Պատգամս Չորս Բառ Է՝ «Մենք Արցախի Կողքին Ենք»

Պոհճալեան Արցախի մէջ կը մասնակցի պարգեւատումի հանդիսութեան:

Լեռնային Ղարաբաղի անկախութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ, նախագահ Բակո Սահակեան, ի շարս այլ գործիչներու, նոյնպէս պարգեւատրած է օրերս Արցախ գտնուող ամերիկահայ գրող Քրիս Պոհճալեանը:

Սահակեան յետ մահու բարձր կոչումներու արժանացած է յատկապէս արցախեան քառօրեայ պատերազմին ընթացքին պարտականութեան ծամբուն գոհուած հերոսները, որոնց պարգեւները ստանձնած են իրենց հարազատները: ԼՂՀ նախագահը նոյնպէս պարգեւատրած է բարձրաստիճան տասնեակ զինուորականներ իրենց նուիրական պարտականութիւնը կատարելու համար:

Պարգեւատրուած են նաեւ Արցախի, Հայաստանի եւ Սփիւռքի բազմաթիւ գործիչներ, որոնք ներդրում ունեցած են՝ յանուն Արցախի անկախութեան ամրապնդման եւ անվտանգութեան:

Անոնց շարքին եղած է ամերիկահայ գրող Քրիս Պոհճալեան, որ ըսած է.

«Ինծի համար շատ արժէքաւոր պահ է պարգեւատրուիլը այսքան հզօր հերոսներու կողքին: Կ'ուզեմ ըսել, որ ես զիս անարժան կը զգամ այս պատիւին՝ այսքան հերոսներու կողքին»: Պոհճալեան նաեւ յայտնած է, թէ ամերիկահայութիւնը, ինչպէս միշտ, այսօր եւս կը կանգնի Արցախի կողքին՝ նշելով. «Ես միայն չորս բառերով պիտի յղեմ պատգամս ու ըսեմ, թէ ամերիկահայութիւնը Արցախի ու անոր հերոսական ժողովուրդին կողքին է»:

Նշենք, թէ Պոհճալեան Արցախ կ'այցելէր Թուֆէնքեան Հիմնադրամի իրաւերով: Ան այցելութիւններ տուաւ Սահմանային շրջաններու գիւղերու, ինչպէս նաեւ ծանօթացաւ Քաշաթաղի շրջանին մէջ Թուֆէնքեանի իրագործած շինարարական ծրագիրներուն:

Ամերիկացի հանրածանօթ գրագետը հանդիպեցաւ նաեւ Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանի եւ արտաքին գործոց նախարար Կարէն Միրզոյեանի հետ:

“The Promise” to Have World Premiere at Toronto International Film Festival

“Kerkorian was the film’s greatest champion, heart, and soul”

Oscar Issac in a scene from The Promise.

“The Promise”, the Armenian Genocide-themed feature produced by Kirk Kerkorian’s Survival Pictures will have its world premiere at the Toronto International Film Festival this weekend. The film will be featured as one of the event’s coveted opening galas on September 11.

The film, which hails from award-winning director of Hotel Rwanda, Terry George, stars Golden Globe winner Oscar Issac, Academy Award winning actor Christian Bale and Charlotte Le Bon in the lead.

“Michael, a humble Armenian apothecary, leaves his village to study medicine in cosmopolitan Constantinople. Chris, an American photojournalist who has come to the country to partly cover the geopolitics, is in a relationship with the talented Ana, a Paris-educated, Armenian artist. When Michael meets Ana, their shared heritage sparks an attraction that explodes into a romantic rivalry between

the two men. After the Turks join the war on the German side, the Ottoman Empire turns violently against its own ethnic minorities. Despite their conflicts, everyone must find a way to survive — even as monumental events envelope their lives,” reads the film synopsis on the TIFF website.

“The Promise”, which was shot in Europe last fall, is expected to hit theaters as early as December.

Speaking about Kerkorian’s role, Marian Koltai-Levine, director of the Film’s Marketing and Distribution company, said to “TorontoHye” that the philanthropist was actively involved in the research and preproduction phases of the film. “He was the film’s greatest champion, heart, and soul,” she added: “In 2012, we formed Survival Pictures to turn his dream into a reality.”

George, who was nominated for a best director Oscar for “Hotel Rwanda,” co-wrote “The Promise” with another Academy Award nominated

screenwriter Robin Swicord. In March 2013, George was a guest of the Armenian State Pedagogical University, where the Irish filmmaker compared the Armenian Genocide to the 1994 Rwandan Genocide.

“Kirk’s very specific wish was for us to do something different as a team and something that would be more consistent with the cinematic flavor of the classics that he grew up with,” said Koltai Levine. “He did not want the film to feel like a history lesson or lecture in the form of a movie. He wanted it to be moving and entertaining.”

The film is produced by Eric Esraïlian and also stars Charlotte Le Bon, James Cromwell, Marwan Kenzari, Jean Reno, Shohreh Aghdashloo and Angela Sarafyan, among others.

The entertainment blog, The Playlist, gave an early prediction that “The Promise” will be on a short list for Academy Award consideration in 2017.

SHEF KEBAB
www.shefkebab.ca
647 874 1314
3245 Finch Ave. East, Unit 10
Scarborough, ON M1W 4C1

READY FOR PICNIC

COOKED	
BEEF SHISH KEBAB	\$31.⁵⁰ /kg
CHICKEN SHISH KEBAB SHISH TAOUK	\$25.⁵⁰ /kg
BEEF LULA	\$20.⁵⁰ /kg
LEBANESE STYLE WHITING FISH	\$11.⁵⁰ /kg
AND MORE & MORE & MORE...	

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian

Broker & Sales Representative

Call us today for builders pre construction Condo and home packages

office: 416.494.7653
Direct: 416.417.5626

TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

SOLD

Harry & Alex Melconian
RE/MAX 416-494-7653

TorontoRealEstateGTA.com

Տուներուն եւ Կալուածներուն համար դիմեցէք մեզ
Serving our Community over 25 years

Մեքիտարիան Սանուց Միութիւն - Թորոնթօ
Mekhitarian Alumni Association - Toronto

7-րդ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔ ԽՐԱԽՃԱՆՔ
ԵՒ ՆԵՐԿԱՏԱՑՈՒՄ ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ
ՄԽԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Սամուէլ Մուրադ
Եղուարդ Ռաֆայէլ

180-ԱՄԵԱՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ
Թորոնթոյի Միսիթարեան
Սանուց Միութեան

Հովանաւորութեամբ
Սր. Գրիգոր Լուսաւորիչ
Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ

Եպիսկոպոս 17 Սեպտեմբեր 2016 Երեկոյեան Ժամը 7:00-ին
Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Ներքինատարածին մէջ

Տոմարի համար ձայնել՝
Փիրայր Ազնաւորեանի (416) 721-7763
Ալֆրետ Պօղոսեանի (416) 984-3130
Եսայի Սարգիսեանի (416) 822-4873
Յարութ Սարտիրոսեանի (416) 605-1122

Մուտք՝ \$ 65.00

100 Northdale Road, Toronto, Ontario, M2L 2M1 Tel : (416) 560-6189
Email : maa@mekhitarian-toronto.org : (416) 444-9924

Dr. Anet Biuss D.D.S

New Patients Welcome

Markham Dental Solutions

- Crowns and Bridges
- Veneers
- Implants
- Extractions
- Root Canal Therapy
- Mercury Free Fillings
- Denturs
- Teeth Whitening
- Invisalign

Tel.: 905 475 7600
Fax: 905 475 4075
www.markhamdentalsolutions.com
18 Crown Steel Dr, Suite 109 Markham Ontario L3R 9X8

BEVERLY HILLS DOGGIE HOTEL

Open 24/7 416.510.2434

1396 Don Mills Rd. Unit 31 Toronto ON M3B 0A7

Pick up & drop off • Grooming
Daycare • Long-term
VIP Rooms with web camera
www.beverlyhillsdoggiehotel.com

@beverlyhillsdoggiehotel

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Grand opening October 2016

Hamazkayin presents the 11th annual

pomegranate film festival

POMXI

Nov 17 - 20

3 WEEKS IN YEREVAN

Blockbuster comedy starring Vahe Berberian & Vahik Pirhamzei will feature both comedians in attendance for this hilarious Canadian Premiere.

LOST BIRDS

Nominated for Best Foreign Film in 2016, this first feature length movie about the Genocide entirely made in Turkey is suitable for adults & children alike. Featuring the music of Komitas. Canadian Premiere.

GOOD MORNING

Beautiful feature film depicting the first 25 years of independence for the new Republic of Armenia and what is to come in the years ahead. North American Premiere.

HEAD OF STATE

Intelligent comedy which satirizes the current political climate in Armenia by talented director Hrant Yeritskinyan. Starring Aram Mp3. North American Premiere.

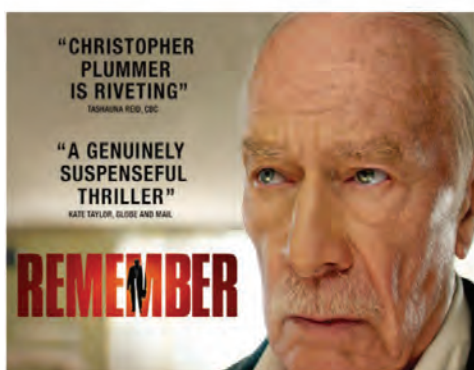
LOST IN ARMENIA

Director Serge Avedikian's (PARADJANOV) whimsical portrayal of the brave men & women on the Azeri front. Starring Canada's Arsiné Khanjian and French star Patrick Chesnais. North American Premiere.

EARTHQUAKE

Big Budget action thriller from the director of AMERICAN HEIST and the producer of THE CUT that will tell the world about the 1988 Earthquake in Spitak. World Premiere.

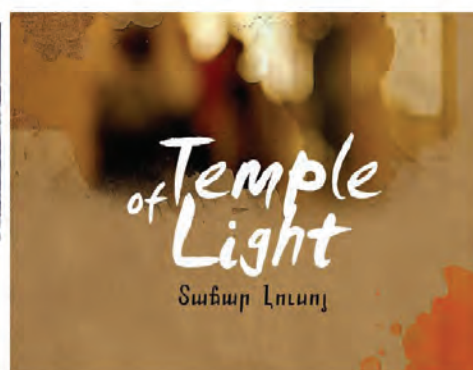
REMEMBER

Starring the legendary Christopher Plummer (THE SOUND OF MUSIC) as a Holocaust survivor attempting to hunt down a former Nazi. The screening will be followed by a special Question & Answer session with the film's director Atom Egoyan.

SPOTLIGHT

Winner of the Academy Award for Best Motion Picture 2016. The real life story about how a couple of Boston area Armenians were instrumental in unraveling a massive scandal involving one of the most powerful organizations in the world.

TEMPLE OF LIGHT

The untold story of the Melkonian Educational Institute of Cyprus and its disappointing closure. Directed by Nigol Bezjian (I LEFT MY SHOES IN ISTANBUL). North American Premiere.

THE WOMEN OF 1915

Emmy award winning director Bared Maronian's (ORPHANS OF THE GENOCIDE) fascinating film about the many heroes of 1915 that are often unfortunately overlooked. Canadian Premiere.

www.pomfilmfest.com

**ԽԱՉՎԵՐԱՅԻ ԵՒ ՄՈՒՍԱԼԵՐԱՆ
ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒՄ**

**ARMENIAN HERITAGE
CELEBRATION**

SATURDAY SEPTEMBER 10, 2016 \$20

Ծաբաթ Մատադորինէք ժամը 6:00 pm
Խրախճանք ժամը 8:00 pm
KIDS AGES 10 AND UNDER ARE FREE

SUNDAY SEPTEMBER 11, 2016 FREE

Կիրակի-Պատարագ ժամը 11:00 am
Հերիաւի Օրհնութիւն ժամը 1:00 pm

KHOREN MOURADIAN
Մեծ Վրանիներբեւ
Համադամ ճաշ
Հաճելի Մթնոլորտ
Աւանդական "Տաուլ Զուրնայ"
Փոքրերու խաղաղայր

KOKO ASAYAN

ARMENIAN COMMUNITY CENTRE
15 INTERNATIONAL VILLAGE DRIVE, CAMBRIDGE

**Համազգային Հայ Կրթական Եւ Մշակութային Միութեան
Գլաժոր Մասնաճիւղ**

**Համազգայինի «Հայ Աստղեր»
Մանկապատանեկան երգչախումբի
2016-2017 տարեշրջանի վերամուտ**

**Ուրախութեամբ կը յայտնենք, որ
Փորձերը պիտի սկսին 9 Սեպտեմբերի 2016-ին**

**Խմբավարութեամբ՝
Հռիփսիմ Թովմասեանի
Դաշնակի ընկերակցութեամբ՝
Վանիկ Յովհաննեսեանի**

4-7 տարեկան փոքրեր՝ ժամը 4:30-5:15
8-10 տարեկան պատանիներ՝ ժամը 5:15-6:00
8-15 տարեկան 2 խումբերու միացեալ փորձ՝
ժամը 6:00-6:45
10-15 տարեկան պատանիներ՝ ժամը 6:45-7:45

**Արձանագրութեան համար դիմել
Թալին Գըլլպոգեանին - 647-866-9218
Շարունակական փորձերու համար դիմել
Լորիկ Գաթրճեանին - 647-381-6366**

**Համազգային Հայ Կրթական Եւ Մշակութային Միութեան
Գլաժոր Մասնաճիւղ**

ԱՅԳԵԿՈՒԹ
Համազգայինի
«ԵՐԵՐՈՒՆԻ» Պարախումբի ելոյթ
Մասնակցութեամբ՝
Համազգայինի
«ԱՆԻ» Պարախումբին
Յատկապէս հրաւիրուած՝
Մոնթրէալէն

«ԱՆԻ» Պարախումբի
Գեղարուեստական Ղեկավար
Եւ Պարուսոյց՝
Եւա Հայրապետեան

«ԵՐԵՐՈՒՆԻ» Պարախումբի
Գեղարուեստական Ղեկավար
Եւ Պարուսոյց՝
Լուի Նաճարեան

**Կիրակի՝ 9 Յոկտեմբեր 2016
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին
«Համազգային» Թատերասրահ**

Մուտքի նուէր՝ 25 տոլար
Թուագրուած տոմսեր
Ձեր տոմսը ապահովելու համար հեռաձայնեցէք
Գոհար Եագուպեանին՝ 905-884-2561 թիւին

Առաջնորդ Սրբազան Բաբգեն Արք. Չարեանի վերամուտի առթիւ ուղերձը գանատահայ աշակերտներուն

Բաբգեն Արք. Չարեան

Սիրելի աշակերտ եւ աշակերտուհիներ, Բրիտանական ամենաջերմ սիրով կ'ողջունեմ եւ իմ սրտի խօսքը կը փոխանցեմ ձեզ 2016-2017 դպրոցական վերամուտին առիթով:

Դպրոցներու վերամուտը տօնական առիթ մըն է իւրաքանչիւրիս համար, անկախ տարիքէն ու սեռէն, ըլլանք աշակերտ թէ ուսուցիչ, տնօրէն կամ պատասխանատու, ծնողք կամ բարերար:

Ամառնային արձակուրդը իր աւարտին հասաւ: Դարձեալ պէտք է լծուիլ աշխատանքի, ժամանակը օգտագործելու, լեցնելու եւ արժեւորելու համար:

Ահաւասիկ, նոր սկիզբ... նոր տարեշրջան: Եղէք իսկական աշակերտներ, աշխատասէր, հնազանդ ու կարգապահ:

Հայ Դպրոցը Ձեր հարազատ տունն է, այն առողջ միջավայրն է, ուր դուք հասակ կ'առնէք, կը մեծնաք, կը թրծուիք հայեցի շունչով եւ կը հարստանաք մեր ազգի անժամանցելի գանձերով՝ հայոց լեզուով ու պատմութեամբ:

Հայ Դպրոցը այն միակ դարբնոցն է, որ նիւթը հոգիի կը վերածէ ու կը ներշնչէ ձեզ դառնալու հայրե-

նասէր ու ազգասէր աշակերտներ, թէ դպրոցը կեանքի մէջ եւ թէ ձեր ընտանեկան յարկերէն ներս ու միաժամանակ միութիւններու եւ հայ կեդրոններուն մէջ:

Ժամանակը մի վատնէք, ժամանակը ձեր նուաճումներով ու յաջողութիւններով յաղթեցէք: Մի բաւարարուիք միայն գիտութեամբ հարստանալու, այլ մանաւանդ հետամուտ եղէք, տէրը ու պաշտպանը դառնալով՝ մեր ազգային-եկեղեցական սրբութիւններուն եւ արժէքներուն, որոնցմով միայն կ'ունենանք երաշխիքը մեր ժողովուրդի յարատեւ գոյատեւման:

Վստահ եմ որ այս գիտակցութեամբ պիտի մտնէք դասարան, ուրախութեամբ եւ ժպիտով պիտի սորվիք ձեր դասերը: Մենք ձեզմով պիտի ուրախանանք եւ փառք պիտի տանք Աստուծոյ, որ նման աշակերտներ, նման նոր սերունդ ունինք, որոնցմով աւելի ապահով պիտի զգանք եւ պիտի ունենանք յոյսը ունենալով վաղուան մեր ազգի արդար իրաւունքներուն վերատիրացման եւ յարատեւ գոյատեւման:

Կը շնորհաւորեմ նոր տարեմուտը բոլորիդ՝ մանկամտութեամբ մինչեւ երկրորդականի աշակերտ-աշակերտուհիներ:

Այս առիթով, կը շնորհաւորեմ նաեւ համալսարան մուտք գործող նորամուտ ուսանողները եւ իրենց կը մաղթեմ յաջողութիւն օտպէսցի աւելի բարձր վկայականներու արժանանալուն մաղթանքով:

Կը շնորհաւորեմ նաեւ դպրոցներու կրթական մարմնի անդամները, տնօրէնները, ուսուցչական կազմերը, ծնողական յանձնախումբերը, բարերարները եւ բոլոր այն անձանց, որոնք անվերապահօրէն զօրավիգ են ու կը սատարեն հայ դպրոցի աշխատանքներուն:

Անփորձանք եւ օրինաբեր տարի մը կը մաղթեմ ձեր բոլորին:

Ձեզ սիրող եւ Ձեզ համար միշտ աղօթող՝

ԲԱԲԳԵՆ ԱՐԷ.

Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Առաջնորդներու Հանդիպում

Գանատահայ Առաջնորդներ՝ Աբգար Եպկ. Յովակիմեան եւ Բաբգեն Արք. Չարեան:

11 Օգոստոս 2016ին, Աբգար Եպկ. Յովակիմեան, այցելեց Գանատայի Հայոց Թեմի Ազգային Առաջնորդարան եւ հանդիպեցաւ նորընտիր Առաջնորդ՝ Բաբգեն Արք. Չարեանին հետ:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրերու հանդիպումը եղաւ ծանօթացման առիթ մը, ուր անոնք խօսեցան ապագայի համագործակցութեան մասին, հիմնուած փոխադարձ սիրոյ եւ յարգանքի վրայ:

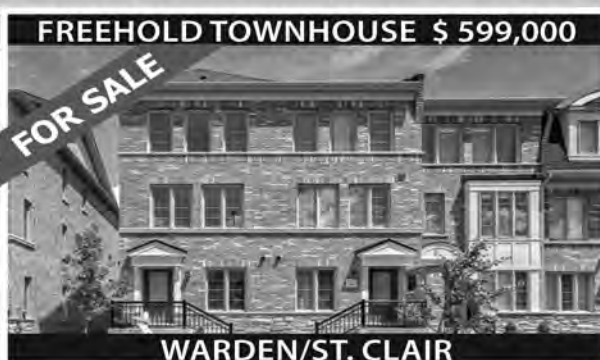
Առաջնորդները ծրագրեցին յաճախակի հանդիպումներ գումարել եւ մէկ կեցուածք ցուցաբերել, յատկապէս եկեղեցական տարբեր հարցերու հետ առնչուած որոշումներու մասին:

NEED MORE LISTINGS TO FULFILL OUR BUYERS' DEMAND

649,000 BUNGALOW

VICTORIA PARK/ST. CLAIR

FREEHOLD TOWNHOUSE \$ 599,000

WARDEN/ST. CLAIR

\$ 698,000 BUNGALOW

SCARBOROUGH

Reliable

**RAFFI
D. BOGHOSSIAN**

B.A., MVA, Broker
Market Value Appraiser - Residential
Direct: **416-419-8441**
raffi.db@gmail.com
www.raffirealestate.com

\$ 369,800

55 HUNTINGDALE BLVD.

Raffi and Karina are a strong real estate team who work together in a partnership to serve our community in a unique and proactive manner. With a combined experience of 37 years, we offer a professional and inclusive service with your best interests in mind.

Call us today for a consultation about your real estate needs anywhere in the GTA .

ROYAL LEPAGE

Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

100-200 Consumers Road, Toronto, ON M2J 4R4 Office: 416-497-9794 Fax: 416-497-5949

Excellence
at work

**KARINA
HANEYAN**

SALES REPRESENTATIVE
Residential & Commercial Sales. Buyer and Seller
Direct: **416-419-8441**
karinehaneyan@gmail.com
www.northyorkproperties.ca

Դոկտ. Վրէժ Էտ Սէֆերեանի ի յուշ

Պէթթի Փանոսեան Միմասեան

Երախտագիտութիւնը եզակի եւ իւրայատուկ արժանիք մըն է, որ կ'իմաստաւորէ զայն դրսեւորող կողմին՝ գիտակցութիւնը՝ կատարուած աշխատանքի մը նկատմամբ, բացայայտելով հոգիի եւ մտքի ներդաշնակ ու համերաշխ միաձուլումը:

Երախտագիտական նմանօրինակ զգացումներէ մղուած՝ Համազգայինի «Գլաճոր» մասնաճիւղը մեկնարկեց 2016-2017 գործունէութեան իր շրջանը, որուն առաջին ձեռնարկը նուիրեց հանրաճանաչ տնտեսագէտ՝ դոկտ. Վրէժ Էտ Սէֆերեանին:

Յիշատակի այս ձեռնարկը վարձաւատոյց ըլլալու միտումով, արդարօրէն ձօնուած էր վերջերս մահացած փրոֆ. Վրէժ Էտ Սէֆերեանի շուրջ 90 տարիներու կեանքին ու գործունէութեան:

Ձեռնարկը տեղի ունեցաւ 21 Օգոստոս 2016-ին, Համազգայինի «Յ. Մանուկեան» գրադարանէն ներս, ներկայութեամբ՝ Դաիթ եւ Փոլ Սէֆերեաններու, ընտանիքի այլ անդամներու ներկայուցիցներու եւ շուրջ 50 հանդիսատեսներու:

Բացման խօսքի ընդմէջէն «Գլաճոր» մասնաճիւղի ատենապետուհի՝ Թամար Տոնապետեան ընդգծեց Սէֆերեանի անհատական յատկանշական կողմերը, մատնանշելով յատկապէս անոր նորարար եւ յանդուգն մտքերը, ուշիմութիւնը, ուսումնատենչութիւնը եւ հայ արուեստին ու մշակոյթին նկատմամբ ցուցաբերած մեծ սէրն ու նուիրումը: Խօսքին ընդմէջէն ընկի. Ան մէջբերեց հետեւեալը. «Դոկտ. Սէֆերեան յանդգնութիւնը ունեցած էր պայքարելու իր ժամանակաշրջանին տիրող համոզումներուն դէմ, նոր ուղիներ բանալով տնտեսագիտութեան ոլորտէն ներս: Յետագային, անոր տեսութիւնները դարձան տնտեսագիտութեան միջազգային ակադեմական եւ քաղաքական աշխարհին մէջ ընդունուած իրողութիւններ»: Անգլերէն լեզուով իր խօսքի ընթացքին, ընկերուիին անդրադարձաւ տուեալ ժամանակաշրջանը կանխող անոր յառաջադէմ մտքերուն, ստացած ջրանշաններուն, ինչպէս նաեւ որպէս ժառանգ՝ անոր թողած հսկայական ասանդին՝ տնտեսագիտութեան եւ հայ մշակոյթին առնչուող: Ան նշեց, որ հանգիստ ու դադար չձանչցող

Սէֆերեան եղբայրներ Համազգայինի «Գլաճոր» մասնաճիւղին կը նուիրեն Նարեկ Աւետիսեանի գեղանկարը:

Սէֆերեանի վաթսուներեքամեայ գործունէութեան ընթացքին, յայտնի տնտեսագէտը ձանչցուած է որպէս խոնարհ անձնատրուիւն, որուն դէմքէն ժպիտը անպակաս եղած է:

Յաջորդաբար խօսք առաւ ողբացեալին զաակը՝ Դաիթ Վրէժ Սէֆերեան, որ շնորհակալական իր զգացումները յայտնեց հոր յիշատակին ձօնուած այս ձեռնարկին համար, անդրադարձաւ Letters from Armenia to Israel Safarian գրքոյի մասին, նշելով որ անոր մէջ ամփոփուած նամակները ուղղուած են իր մեծ հոր՝ Իսրայէլ Սէֆերեանին, որ 1908 թուականին որպէս պանդուխտ եկած ու հաստատուած էր Գանատա: (Գրքոյը, նամակներու փոփանդակութեամբ, կ'արտացոլէ տուեալ ժամանակաշրջանի մը ամփոփ պատմութիւնը): Ան հակիրճ ձեւով ներկայացուց Սէֆերեան ընտանիքի պատմութիւնը, հորը ունեցած ամուր եւ անքակտելի կապը տեղւոյն հայ գաղութին ընդհանրապէս եւ Համազգայինի հետ՝ մասնաւորապէս: Կրկին անգամ շեշտեց հորը կողմէ իրենց կտակուած հայկական արմատներուն կարգած մնալու հրամայականը, զոր խօսքի ամառտին արտաբերեց երեք բառերով՝ «ես հայ եմ»:

ՀՀԴ Սողոմոն Թեհլիրեան կոմիտէի հերթապահ՝ Յակոբ Զանպազեան իր խօսքին ընդմէջէն վերոյիշեց 2008 թուա-

Ձեռնարկին ներկաներ

կանին Վրէժ Սէֆերեանի կողմէ եղած առաջարկ-խնդրանքը, որ նշեալ տարուայ ապրիլեան ոգեկոչումը նուիրուի յարգարժան տնտեսագէտին հոր Գանատա հասնելու հարիւրամեակին: Ապա ընկերը անդրադարձաւ անոր վաղ մանկութեան տարիներուն դիմագրաւած դժուարութիւններուն եւ յետագային ձեռք բերած յաջողութիւններուն մասին, մինչեւ յառաջադէմ տնտեսագէտ դառնալը: Դրուատեց արուեստի հանդէպ եւ յատկապէս գորգագործութեան նկատմամբ անոր տածած մեծ սէրն ու հետաքրքրութիւնը: Յիշեց անոր յաճախակի այցելութիւնները դէպի Հայրենիք, առաջինը՝ 1966ին: Հպարտութեամբ մատնանշեց, որպէս առաջին հայ, 2005-ին Անգլիոյ թագուհիին հրամանագրով անոր The Order of Canada տիտղոսին արժանաւալու իրողութիւնը:

Յաջորդաբար տեսերիզի ցուցադրութեամբ ներկաները մասնակից դարձան Վրէժ Սէֆերեանի անձնական կեանքը արտացոլող լուսանկարներուն, որմէ ետք խօսք առաւ Պապ Ատուրեան, վեր առնելով հարազատ մօրեղբօր անձնական կեանքի ծալքերը:

Աւարտին՝ ճանապարհ անգամ մը եւս անդրադարձաւ Սէֆերեանի հայկական մշակոյթին նկատմամբ ունեցած մեծ սիրոյն, յիշելով՝ անոր կողմէ Հայ Կեդրոնին նուիրուած գորգերն ու լուսան-

կարները: Ապա երախտագիտութեամբ յայտարարեց ողբացեալին յետ մահու Հայ Կեդրոնին նուիրած նիւթական ներդրումին մասին:

Ձեռնարկի ամառտին, Սէֆերեան եղբայրները իրենց հորը որպէս արժանաւոր հետեւորդ, Համազգայինի «Գլաճոր» մասնաճիւղին նուիրեցին Նարեկ Աւետիսեանի գեղանկարը, ինչպէս նաեւ՝ Փոլ Սէֆերեանի գեղանկարներէն նմոյշ մը՝ Հայ Կեդրոնին:

Վրէժ Էտ Սէֆերեան, սանուկը՝ հայ վրիժառու Սողոմոն Թեհլիրեանին, երկարամեայ իր կեանքին ընթացքին եղած է Գանատայի տնտեսութեան զարգացման նախագծողներու Օնթարիոյ տնտեսագիտական խորհուրդին եւ Գանատա-ամերիկեան տնտեսագիտական կոմիտէի անդամ: Անոր գիտական հետազոտութիւնները հիմնականօրէն առնչուած են Գանատայի ներքին եւ արտաքին տնտեսական քաղաքականութեան:

Հակառակ ձեռք բերած մեծ յաջողութիւններուն եւ վայելած յարգանքին, որպէս համեստ, աւանդապահ եւ ազգային շունչով շաղախուած հայ ընտանիքի զաակ, դոկտ. Սէֆերեան մինչեւ իր կեանքի ամառտը ձանչցուած է, որպէս հեզ ու խոնարհ Հայ Մարդ, ամբօրէն կառչած մնալով իր հայ արմատներուն:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան Գանատայի 36-րդ Շրջանային Ժողովը տեղի ունեցաւ 9-10 Յուլիս 2016-ին, Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնէն ներս, մասնակցութեամբ Մոնթրէալի «Սանահին», Թորոնթոյի «Գլաճոր» եւ Գէմպրիճի «Տաթեմ» մասնաճիւղերու պատգամաւոր ընկեր-ընկերուհիներուն, Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչ ընկեր Վիգէն Թիւֆէնքճեանի, Հ.Յ.Դ Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկեր Վարանդ Պարսամեանի, Հ.Մ.Ը.Մ. Գանատայի Շրջանային Վարչութեան ներկայացուցիչ՝ եղբայր Հրաչ Նաճարեանի, Թորոնթոյի Սբ. Աստուածածին Եկեղեցւոյ հովիւ Հայր Գեղարդ Ծ. Վարդապետ Բիսպէքեանի եւ Շրջանային վարչութեան ու ժողովին կողմէ հրաւիրուած ընկեր-ընկերուհիներու՝ ընդամենը 32 ժողովականներ:

Դիւանի ընտրութենէն ետք, խօսք առաւ ընկեր Վիգէն Թիւֆէնքճեան, որ շնորհաւորելէ ետք ընթացաւ վարչութիւնը, շեշտելով դրաւ Հիսիսային Ամերիկայի մէջ Համազգայինի կառուցներու սերտ համագործակցական ոգիին եւ գործունէութեան վրայ, որ թափ առած է երկու տարիներէ ի վեր: Ընկերը անելցուց, որ ընթացաւ Շրջանային Վարչութիւնը ծիգ չէ խնայած այդ համագործակցութիւնը շարունակելու, մանաւանդ անցնող տարեշրջանին, ArtLinks Երիտասարդական Ցանցի երկրորդ հաւաքը Գանատայի մէջ կայացնելու գործին մէջ, որ պատուաբեր եղած է Միութեան համար: Ապա՝ ընկեր Վարանդ Պարսամեան իր խօսքին մէջ դրուատեց Համազգայինի 90 տարիներու աշխատանքը մշակութային եւ կրթական մարզերէն ներս:

Հ.Մ.Ը.Մ-ի կողմէ՝ եղբայր Հրաչ Նաճարեան գնահատեց Համազգայինի երգչախումբերուն եւ պարախումբերուն ելոյթները քաղաքական եւ քաղաքապետական ձեռնարկներու ծիրէն ներս, իսկ Հայր Գեղարդ Ծ. Վարդապետ Բիսպէքեան իր սրտի խօսքը արտասանելէ ետք, ընթերցեց Թեմիս Սրբազան

Հօր՝ Բաբգէն Եպիսկոպոս Չարեանի Շրջանային Ժողովին ուղղած նամակը, որուն մէջ Սրբազան Հայրը կ'անդրադառնար հայութեան կեանքին մէջ Համազգայինի կարեւոր դերին եւ կ'աւելցնէր՝ թէ Միութիւնը երկար տարիներ կրթական եւ մշակութային բազմերես ծառայութիւն մատուցած է այն ժողովուրդին, որուն ծոցէն ծնունդ առած է նաեւ ինք: Սրբազան Հայրը կ'ողջունէր Շրջանային 36-րդ Ժողովը եւ կը մաղթէր արդիւնաւէտ ու ազգօգուտ մշակութանուէր անխոնջ ծառայութիւն:

Մասնաճիւղերու տարեկան գործունէութեանց ամփոփ տեղեկագիրները լսելէ ետք, պատգամաւորները քննարկեցին Շրջանային վարչութեան միամեայ գործունէութիւնը՝ ընթացաւ մարմնի զոյգ տեղեկագիրներու ընդմէջէն: Ժողովականները բարձր գնահատեցին Շրջանային Վարչութեան աշխատանքը, իսկ օրակարգի յաջորդ հարցերու քննութեան ընթացքին, անոնք նոր առաջարկներ կատարեցին յաջորդ տարեշրջանի գործունէութեան մէջ ներառման համար:

Կիրակի առաւօտ, օրակարգի նիւթերը սպառելէ ետք, Շրջանային Ժողովը լծուեցաւ Շրջանային վարչութեան լրացուցիչ անդամներու ընտրութեան: Այսպէս, 2016-2017 տարեշրջանի Շրջանային Վարչութիւնը կը ներկայանայ հետեւեալ կազմով. Մոնթրէալէն ընկերուհիներ՝ Ծովիկ Գահվէճեան, Սալի Մարգարեան եւ ընկեր Գէորգ Թաշճեան, իսկ Թորոնթոյէն ընկերուհի Մեղեդի Էթիմեմզեան եւ ընկեր Գագիկ Խաչատրեան: Ժողովականները Գանատայի 36-րդ Շրջանային Ժողովէն բաժնուեցան այն վստահութեամբ, որ Համազգայինը պիտի շարունակէ վերելք արձանագրել այս շրջանին մէջ:

**Համազգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան
Գանատայի 36-րդ Շրջանային Ժողով**

ՀՄԸՄ Գանատայի 7րդ Միջ-Մասնաճիւղային Բանակում

Սեւակ Թաշճեան եւ Ծանի

Տէր Յովակիմեան

Վեց փոխադրակառքեր, չորս բեռնակառքեր եւ մօտ 380 սկաուտներ: Ժամեր շարունակ բեռնուած ապրանքները պարպելէ ետք, սկաուտական խումբերը վերջապէս պատրաստ էին իրենց բանակավայրերը կառուցել եւ այնտեղ տեղադրուիլ: Պէտք է նաեւ նշել մեր երկու երէցներու խումբերու օրինակելի աշխատանքը, որոնք կիզիչ արեւին տակ անխոնջ աշխատեցան՝ բարձրացնելու դրօշակներու գլխաւոր ցողերը եւ «Մամիկն ու Պապիկը» ձեռնարկն աշխատանքը՝ ի յիշատակ Արցախի:

ՀՄԸՄ Գանատայի 7րդ Միջ-Մասնաճիւղային Բանակումը տեղի ունեցաւ Յուլիս 16էն 24, Camp Scout Awacamenij Mino բանակավայրէն ներս: Բանակումի թեման էր «Բնութեան 4 տարրերը»՝ հողը, ջուրը, հովը, եւ կրակը:

Կիրակի՝ բանակումի երկրորդ օրն իսկ, բոլոր խումբերու անդամները սկսան իրար հետ շաղուիլ: Մոնթրէալի, Թորոնթոյի եւ Գէմպրիի քոյրերն ու եղբայրները զանազան խաղերու ընդմէջէն, իրար ծանօթանալով, կամաց-կամաց նոր բարեկամութիւններ մշակեցին: Կիրակի երեկոյան, տեղի ունեցաւ բանակումի պաշտօնական Բացման Արարողութիւնը՝ «Ով Հայ Արի» սկաուտական քայլերգով: Երկուշաբթի օր, խումբերը տարիքային բաժանումով մասնակցեցան իրենց խմբապետներուն պատրաստած Զարգացման Մրցումներ:

րուն՝ ընդլայնելու ո՛չ միայն իրենց հայկական ու սկաուտական գիտելիքները, այլ նաեւ՝ հարստացնելու իրենց ընդհանուր զարգացումը:

Երեքշաբթի տեղի ունեցաւ ամառային դարձած մեր սկաուտական ռալին: Բոլոր քոյրերն ու եղբայրները առանց տարիքի խտրութեան, 18 խմբակներ կազմելով, մասնակցեցան 9 տարբեր խաղերու, որոնք քննութեան դրին իրենց ֆիզիքական ուժը, ձկնորսութիւնն ու մտային կարողութիւնը:

Յաջորդ օրերու ընթացքին, սկաուտները շարունակեցին նորանոր յիշատակելի ժամեր անցնել իրենց նոր քոյր-եղբայրներուն հետ: Հինգշաբթի օր, խորհուրդը կազմակերպած էր «Beach party»: Խորոված, երաժշտութիւն, պար, լող, նաեւ զանազան այլ խաղեր տեղի ունեցան մօտ 5 ժամ տեւողութեամբ:

Շաբաթ՝ բանակումի վերջնորդ օրը, պաշտօնական Փակման Արարողութիւնը տեղի ունեցաւ: Բանակող սկաուտներուն ծնողներն ու բարեկամները առիթը ունեցան բանակավայր այցելելու: Ներկայ էին նաեւ Գանատայի Հայոց Թեմի Առաջնորդ՝ Բաբգէն Արք. Չարեան, Հայաստանի դեսպան Արմէն Եգանյան, ՀՄԸՄի Կեդրոնական վարչութեան անդամ եւ Գանատայի ներկայացուցիչ Եղբայր Մոսիկ Թովուզեան, ՀՄԸՄ Գանատայի Շրջանային Վարչութիւնն ու Շրջանային Սկաուտ Խորհուրդը, որ այս բանակումը կազմակերպող մարմինն էր եւ իւրաքանչիւր մասնաճիւղի վարչութիւններէն եւ խորհուրդներէն անդամներ: Սկաուտները «Պատիւով»

ընդունեցին յարգարժան հիւրերը, որոնք հիացած դիտեցին, թէ ինչպէս ՀՄԸՄ-ական մօտ 380 սկաուտներ Գանատայի հեռաւոր տարածքին, միասնաբար հաւաքուած կը գործեն Հայկական տաքով մթնոլորտի մէջ, պահպանելով իրենց արմատները: Բոլորն ալ բարձր գնահատեցին Շրջանային Սկաուտ Խորհուրդին, խմբապետական կազմին ու ծնողներուն ներդրումը, նման բանակում մը իրականացնելու համար: Յուզումներով լի երեկոն, վերջ գտաւ խարուկահանդէսին շուրջ: Խումբերը ներկայացուցին իրենց պատրաստած երգերն ու զանգերը, որոնք կը նկարագրէին սկաուտի մը բարեփոխութիւնները տարուէ տարի: Իսկ ինչ յուզումներ եւ ուրախութեան արցունքներ, երբ վերջապետութեան, խմբապետ եղբայր մը նշանախօսութեան առաջարկ ներկայացուց զինքը հրապուրած խմբապետուհին եւ այդ առթիւ իմաստալից պատգամ մը փոխանցեց մեր բոլորին: Ահա հասաւ Կիրակին՝ բանակումի

վերջին օրը: 9 օրուայ ընթացքին սկաուտները զօրացուցին իրենց սկաուտական գիտելիքները արշաւներով, կրակ վարելով, մարզախաղերով, երգելով, կարգապահական հրահանգներով եւ պահակութիւն ընելով: Այս գիտելիքներուն միջոցով մշակեցին մտերիմ ընկերութիւններ, ունեցան նոր կեանքի փորձառութիւններ եւ ստեղծեցին անմոռանալի յիշատակներ՝ այն բոլորը, ինչ որ կարելի է միայն բանակումի ընդմէջէն իրագործել:

Սկաուտները մի քանի ժամուան մէջ վար առին բանակավայրը եւ ոմանք արցունքներով բաժնուեցան իրարմէ, վերադառնալու իրենց քաղաքները: ՀՄԸՄ Գանատայի 7րդ Միջ-Մասնաճիւղային Բանակումը յաջողութեամբ աւարտեցաւ: Շրջանի սկաուտներն ու խմբապետները անհամբեր կը սպասեն դարձեալ իրարու միանալու 2018ի համա-ՀՄԸՄական ընդհանուր բանակումին, Բիւրականի մէջ, Հայաստան: Այս բանակումը կը զուգահեռի ՀՄԸՄի հիմ-

Համազգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան
Գլաձոր Մասնաճիւղի Գրադարան/Գրատարածի յանձնախումբը

Կը ներկայացնէ՝

GOODBYE, ANTOURA

A Memoir of the Armenian Genocide

"Within this saga of an orphan
stripped of his identity
is a story of universal relevance."
~ Richard G. Hovannisian ~

by **Karnig Panian**

Գիրքը պիտի ներկայացնէ
հեղինակին դուստրը՝
Հուրի Բանեան Պոյամեան

Տնօրէնուհի Ս. Ստեփանոս
Ամէնօրեայ Վարժարանի,
յատկապէս հրաշիրուած
Ուսթըրբաւունէն

Կիրակի, 2 Յոկտեմբեր 2016, ժամը 2:00-ին
«Յ. Մանուկեան» Գրադարան

Bilingual Presentation
Sunday, October 2nd 2016, 2pm
Armenian Community Centre 45 Hallcrown Place

Համազգային
Հայ Կրթական եւ
Մշակութային Միութեան
«Գլաձոր» Մասնաճիւղ

Գրասէրներու խմբակի հաւաքներու շարք

Մայաթ Նովա

Կը ներկայացնէ՝
Տոքթ. Գրիգոր Պէպէճեան

Ուրբաթ, 30 Սեպտեմբեր 2016
Երեկոյեան ժամը 8:00-ին

Ս. Աստուածածին Առաք. Եկեղեցոյ
«Յովնանեան» ներքնասրահ

Մուտքի նուէր՝ \$10 ընթրիքը ներառեալ

«Հայաստանեն Լաւ Տեղ Չկայ Մեզի Համար», Կ'ըսէ Հալէպահայ Պետրոսը

Պետրոս Զիրազեան Երեւանի իր «Արեւելեան համեմունք»ներու խանութին մէջ:

Սալի Սաղտըճեան

Հանրապետական Մեթոդի գետնացումին տակ կողք-կողքի գտնուող կրպակներուն մեծ մասը սուրիահայերու են: Փոքրիկ խանութներուն մէջ կը վաճառուին արեւելեան սէնտուիներ, համեմունքներ, հեռախօսի սարքեր, բամպակեայ ներքնազգեստ, գուլպայ... Մթնոլորտը կը յիշեցնէ Հալէպի շուկան: Հաճախորդներ, ծանօթ-անծանօթ, յաճախ արեւմտահայերով, կը խօսին առօրեայ խնդիրներ, Սուրիոյ մասին լուրեր կը փոխանցեն իրարու, քաղաքական հարցեր կը քնարկեն:

Հալէպէն նոր եկած Գեորգ Միրանեանը կը գրուցէ իր շուրջը հաւաքուած քանի մը հոգիի հետ՝ բարարարելով անոնց հետաքրքրութիւնը: Հարցումիս, թէ ինչպէ՞ս է կացութիւնը Հալէպի մէջ, ան կը պատասխանէ ըսելով՝ վիճակը բաւական ծանր է, հրասանդերու տարափը կը շարունակուի, կեանքը շատ դժուարացած է: Հայկական Նոր Գիւղ թաղամասը գրեթէ փլատակ է, հայութիւնը տեղափոխուած է աւելի ապահով շրջաններ, որոնք կը գտնուին կառավարական ուժերու հսկողութեան տակ: Հալէպի հայկական եօթը եկեղեցիներէն միայն մէկը կը գործէ՝ Ս. Աստուածածինը, մնացեալը կը գտնուին վտանգաւոր շրջաններու մէջ: Հայերուն մեծ մասը դուրս եկած է Հալէպէն: Իսկ երիտասարդներ, որոնք զինուորական ծառայութեան պարտաւորութիւն ունին, անպայման դուրս կու գան երկրէն: «Կենցաղային հարցերը շատ են: Ջուրն ու ելեկտրականութիւնը վերջերս համեմատաբար աւելի կու տան քան առաջ: Օրինակ՝ հիմա օրը չորս ժամ ելեկտրականութիւն կայ», կ'ըսէ

ան:

Հարցումիս, թէ վերջնական մեկնած է Հալէպէն, ան կը պատասխանէ՝ ոչ: «Թէեւ վտանգի մէջ ենք, բայց գործ ունիմ, կ'աշխատիմ: Դեռ չեմ մտածեր անկէ ելլելու մասին», կ'ըսէ Գեորգը: Բայց կը շեշտէ, որ եթէ որոշէ Հալէպէն մեկնիլ, անպայման Հայաստան կ'ուզէ տեղափոխուիլ:

Կը մտնեն Պետրոս Զիրազեանի «Արեւելեան համեմունք»ներու խանութը, որ շատերուն համար ծանօթ տեղ է: Պետրոսը Հալէպէն չորս տարի առաջ տեղափոխուած է Հայաստան: Սուրիական պատերազմին սկիզբը քանի մը անգամ Հալէպէն Հայաստան եկած է, ուսումնասիրած այստեղի պայմանները եւ վերջաւորութեան որոշած է իր կնոջ եւ երկու զաւակներուն հետ հաստատուիլ Հայրենիքի մէջ:

Սկիզբը, Վերնիսաժի մէջ սեղան դրած է ու համեմունքներ ծախած: Ապա, մեթոդիին տակ խանութ մը վարձած է ու կամաց-կամաց գործը ընդլայնած: Ըստ Պետրոսին՝ իր խանութի ապրանքներուն տեսականին մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծած է յատկապէս տեղացիներուն եւ զբօսաշրջիկներուն համար: «Տեղացիներ կու գային տեսնելու եւ ծանօթանալու իրենց համար նորութիւն եղող համեմունքներուն: Իսկ հիմա արդէն հարիւրէն ութսուն հաճախորդներս տեղացիներ են», հպարտանքով կ'ըսէ ան:

«Ես եւ կինս նախ կարմիր պղպեղի փոշի կը պատրաստէինք, հիմա արդէն սուրիական զառթար կը պատրաստենք, բանջարեղէններ կը չորցնենք, հմմուս, մութէպպէլ կը շինենք: Մնացեալ ապրանքները կը բերեն տարբեր տեղերէ, Լիբանան-

էն, Տուրքիոյ եւ նոյնիսկ Սուրիայէն թուրքիոյ ծամբով հոս կը հասցնեն: Սուրիական ձէթ, հէլվա, թահին, թէյերու տեսակներ ունիմ», - կը մանրամասնէ ան:

Պետրոսը գոհ է: Խանութին ու իր գործին հետ կապուած ոչ մէկ հարց ունեցած է հարկային մարմիններու հետ: «Որովհետեւ բոլոր թուրքերս օրինաւոր են, հարկերս կը վճարեմ, ոչ մէկ հարց ունիմ հարկայինի հետ: Անոնք ոչ մէկ ձեռով կը խանգարեն մեր գործունէութեան: Եթէ սխալ բան տեսնեն, նախ կը զգուշացնեն մեզի: Իրենց վարուելակերպն ալ լաւ է մեզի հանդէպ», կ'ըսէ ան:

Շատեր կը դժգոհին եւ Հալէպի իրենց ունեցած պայմաններուն հետ կը բաղդատեն այստեղի կեանքը բայց Պետրոսը կ'ըսէ. «Պէտք չէ բաղդատութիւն դնել Հալէպի իրենց ունեցած կեանքին հետ, այն օրերը ետ մնացին: Պէտք է հիմա նոր կեանքով ապրիլ, այստեղի լաւ բաները տեսնել: «Ես Հալէպ տուն-տեղ ունէի: Հոս ամէն ինչ սկիզբէն սկսայ, համբերութեամբ եւ աշխատանքով ամէն ինչ լաւ կ'ըլլայ», կ'ըսէ ան: Ըստ անոր՝ աշխատողը ուր ալ երթայ, օրուան հացը կը ծարէ:

Հայրենիքի մէջ ապրիլը շատ լաւ է, կ'ըսէ ան ու կ'աւելցնէ, որ տեղացի ծանօթներ իրենց խորհուրդներով շատ օգնած են իրեն, ծամբայ ցոյց տուած: «Հոս մարդիկ շատ լաւ են, բարեհամբոյր, օգնող: Երբ հանրակառք կ'ելլես, երիտասարդներ իրենց տեղը կը զիջին քեզի», կ'ըսէ ան:

«Ես եւ կինս չենք մտածեր դուրս երթալու մասին: Ասկէ լաւ տեղ չկայ մեզի համար: Պոռոյտի կերթամ ուրիշ տեղեր, բայց ապրելով՝ ոչ», կ'ըսէ Պետրոս:

Դժբախտաբար անոր երկու տղաքը Գանատա ու Շուէտ գացած են, «որովհետեւ Հայաստանի մէջ աշխատավարձերը շատ քիչ են, ոչ թէ միայն սուրիահայուն համար, այլ բոլորին համար ալ նոյն պայմաններն են», կ'աւելցնէ ան:

Ըստ պաշտօնական տուեալներու՝ այսօր Հայաստանի մէջ կան աւելի քան 15 հազար սուրիահայեր, բայց դժբախտաբար մաս մը կը մեկնին երրորդ երկիր, աւելի «լաւ պագայի» մը համար: Անհրաժեշտ է, որ անոնք մնան Հայաստան, աշխատին ու արարեն Հայրենիքի մէջ, զոր իրաքանչիւրիս ներդրումին կարիքը ունի:

Երեւան
25 Յուլիս

Նամակ Երկրէն.

Ռ՞վ Է Մշակ-Բանուորին Պաշտպանը

Րաֆֆի Տուտազլեան

Հայաստան այցելողները անպայման տեսած պիտի ըլլան փոքր մարդատարները (մինիպաս), որոնք, լեփ-լեցուն յաճախորդներով, քաղաքացիները կը տեղափոխեն Երեւանի մէկ ծայրէն միւսը կամ կ'երթեւեկեն քաղաքներու եւ գիւղերու միջեւ:

Հազարաւոր քաղաքացիներ ամէն օր այս երթուղայինները կ'օգտագործեն, որովհետեւ անոնք սահմանափակ եկամուտ ունեցողներու համար, հանգստաւէտ չլլալով հանդերձ, մատչելի են եւ աժան:

Մեր հարեաններէն Սուրիկը, ինչպէս այստեղ կ'ըսեն, մարշրուտքայի վարորդ է: Ամէն օր, առաւօտեան ժամը 7:30-էն մինչեւ գիշերը 9:30 հարիւրաւոր բնակիչներ կը տեղափոխէ քաղաքին մէկ ծայրէն միւսը: Ինչպէս միւս մարդատարները, իրը եւս օժտուած չէ օդափոխիչով եւ չունի հանգստաւէտ նստարաններ:

Օրական 14 ժամ աշխատելով, օրուան վերջաւորութեան կը ստանայ միջինը 3-4 հազար դրամ, եթէ բախտաւոր է՝ 5-6 հազար դրամ: Ամէն օր, աշխատանքի աւարտին, Սուրիկ 12 հազար դրամ պէտք է տայ երթուղայինի սեփականատիրոջ: Կապ չունի, թէ այդ օր քանի՞ յաճախորդ ունեցած է կամ որքան եկամուտ ապահոված: Ան նաեւ ստիպուած է հոգալ մարդատարին նորոգութեան եւ վառելանիւթի ծախսերը, նոյնիսկ եթէ 100 դրամ շահած չլլայ այդ օրը:

Շաբաթ մը առաջ, երբ աշխատանքէն տուն կը վերադառնայի, Սուրիկին հանդիպեցայ իր տան դիմաց: Չափազանց մտահոգ էր, գլուխը առած էր ձեռքերուն մէջ ու հայիոյանքներ կը մըթմըթար քիթին տակէն:

- Ի՞նչ կայ, Սուրիկ, ի՞նչ պատահած է,- հարց տուի, երբ երկու անգամ բարեփա չպատասխանեց...

- Ի՞նչ պիտի լինի, սաղ կեանքս քանդուեց, մարշրութեան վառուեց, ասում են դու ես քշել, ուրեմն դու էլ պիտի սարքես... Հիմի ես 6 ամիս անվճար պիտի աշխատեմ, որ նրանց մեքենան նորոգեն: Բա հիմի ես ո՞նց ապրեմ, կնոջս դեղերի փողը ո՞րտեղից բերեմ, երեխոս ուսման վարձի մասին ի՞նչ դեռ չեմ խօսում: Պարտք էլ եմ վերցրել բանկից, տունս քանդուեց... Թողնեմ գնամ, պրծնեմ սրանցից էլ, պարտքերից էլ: Արդէն զգուշ եմ, էլ չեմ դիմանում:

Փորձեցի խրատել, քանի մը մխիթարական խօսքեր ըսել Սուրիկին՝ քաջ գիտնալով, որ խօսքերս դատարկ էին, անիմաստ, կացութիւն չէին կրնար փրկել:

Սուրիկն ու անոր նման հազարաւոր աշխատողներ այսօր Հայաստանի մէջ չարաչար կ'աշխատին փող մը հացի համար ու վերջաւորութեան՝ պարտքերու տակ կքելով կը լքեն պապական տունն ու տեղը, կ'արտագաղթեն Ռուսիա եւ այլուր:

Հազարաւոր աշխատատեղեր ո՛չ ապահովագրութիւն ունին, ո՛չ աշխատանքի անվտանգ պայմաններ, ո՛չ բժշկական խնամք, ո՛չ առողջապահական ապահովագրութիւն: Ստրուկի նման կ'աշխատին հարուստ գործատէր-սեփականատէրերը, շահագործող ցեղերը աւելի հարստացնելու համար, իսկ իրենք կը մնան ընչազուրկ, պարտքերու տակ խեղդուած:

Սուրիկին մասին պատմեցի իրաւաբան ընկերոջս, որ նաեւ կը զբաղի աշխատատեղերու իրաւունքներով:

- Այ մարդ, սրա նման հազարաւոր պատմութիւններ կան: Մեր մօտ վայրի դրամատիրութիւն է, անտառային կապիտալիզմ: Ոչ մի կազմակերպութիւն, ոչ մի կուսակցութիւն չի զբաղում աշխատատեղերի իրաւունքներով: Ազգային ժողովն էլ օլիգարխների, մեծահարուստների ու նրանց ծառայողների ակումբն է: Ի՞նչ ես ակնկալում: Ի՞նչ ապահովագրութիւն, ի՞նչ բան... Կապիտալիստական Ամերիկայում աշխատատեղերը շատ աւելի պաշտպանուած են, քան էստեղ, որ սահմանադրութեամբ համարուում ա «սոցիալական պետութիւն»:

Ամէն օր, երբ կ'անցնիմ Սուրիկի տան առջեւէն, կը յիշեմ իր յուսահատ պոռթկումը՝ «արդէն զգուշ եմ, էլ չեմ դիմանում»: Ու կը մտածեմ՝ քանի՞ քանի՞ անտէր ու անպաշտպան Սուրիկներ, որ արդէն «էլ չեն դիմանում», պիտի թքեն ամէն ինչի վրայ, եւ օր մըն ալ խոպան պիտի երթան, պիտի անհետանան անծայրածիր Ռուսիոյ աշխատավայրերուն մէջ...

Գրեցէք ինձի:
rafadoud@aol.com

Հայաստանի ՄԵջ Առաջին Դասարանցի միայն 40,000 Աշակերտ

Սեպտեմբեր 1ին Հայաստանի 1430 դպրոցներու հնչեց առաջին զանգը:

Նախնական տուեալներով առաջին դասարան կը յաճախի շուրջ 40 000 երեխայ, որը մի փոքր աւելին է, քան անցած տարի», ըսած է հանրակրթութեան վարչութեան պետ Նարինէ Յովհաննիսեան:

Յիշեցնենք, որ 2015ին փաստացի

դպրոց յաճախող առաջին դասարանցիներու թիւը եղած է 39 հազար 246:

Յովհաննիսեան յստակ թիւ չէ ներկայացուցած, թէ քանի դպրոց այս տարի այդպէս ալ առաջին դասարանցիներ չեն ունենար, սակայն ըսած է , որ կ'ըլլան այդպիսի դպրոցներ:

«Միւնիքում այս տարի կը լինեն

դպրոցներ, որ առաջին դասարանցիներ չեն ունենայ, բայց յստակ թիւ չեմ կարող ասել: Ի հարկէ չեմ կարող ասել, որ միայն Միւնիքում է, հաշուառումից յետոյ կ'երեւայ», ըսած է ան:

Ան նշած է, որ այս տարի պիտի ըլլայ ուսումնական ծրագրի փոփոխութիւն: Կը նախատեսուի երկրորդ կիսամեակին բեռ-

նաթափել առաջինէն չորրորդ դասարանցիներուն համար ուսումնական ծանրաբեռնաւորութիւնը:

Հանրակրթութեան վարչութեան պետը նաեւ ըսած է , որ դասերը հիմնականին մէջ կ'ըլլան հնգօրեայ: «Շատ քիչ տոկոսով ունենք վեցօրեայ դպրոցներ, բայց հիմնականում հնգօրեայ են», ըսած է ան:

Մինչ Ցուցարարները Նոր Կառավարութիւն Կը Պահանջեն, Ռուսիա Եւ Թուրքիա Կը Մեկուսացնեն Հայաստանը

Յարութ Սասունեան

Այս յօդուածով փորձ կը կատարուի բացատրելու պատճառները Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ յարաբերութիւններու յանկարծակի վերականգնման, որ նաեւ ջերմօրէն ընդունուեցաւ Ազրայէջմանի եւ որոշ չափով Իրանի կողմէ՝ մինչ Երեւանի մէջ մեծ առձակատում տեղի կ'ունենար զինուած ընդդիմադիր խումբի եւ ոստիկանութեան միջեւ:

Մոսկուան եւ Անգարան մէկ կողմ ձգելով իրենց հակամարտութիւնը՝ նախորդ տարի սուրիական սահմանին մօտ Թուրքիոյ կողմէ ռուսական ռազմական ինքնաթիռի խոցման պատճառով, այժմ «հաշիւներու վրայ խարսխուած ամուսնութիւն» կ'ընթացէ՝ մեկնած իրենց ազգային փոխադարձ շահերէն: Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ նախագահներու կողմէ տրուած այս գործնական որոշումը նպատակ ունի առաւելագոյնին հասցնել իրենց տնտեսական շահերը եւ համակարգել արտաքին քաղաքականութիւնները՝ հնարաւորութիւն ընձեռելով անելի լաւ դիմակայելու արեւմուտքի ճնշումները:

Ռուսիա կը տառապի փուլովորդ տնտեսութենէն, հիմնականին մէջ անոր դէմ արեւմտեան պատժամիջոցներու պատճառով: Ուրբանիայէն Ղրիմի կցումէն ետք: Միւս կողմէ, հակառակ ՕԹԱՆ-ին եւ Եւրոպական խորհուրդին իր անդամակցութեան, Թուրքիոյ չի թոյլատրուիր միանալ Եւրոպական Միութեան եւ ան կը մեղադրուի Սուրիոյ մէջ ՏԱՀԵՇԻն աջակցելու յանցանքով: Անիւն, Թուրքիոյ նախագահ Էրտողան վրդոված է, որ բազմաթիւ եւրոպական երկիրներ խստօրէն քննադատած են իր կոշտ միջոցները՝ ընդդէմ քաղաքական հակառակորդներուն, Յուլիս 15ի յեղաշրջման փորձէն ետք: Էրտողան նաեւ դժգոհ է, որ Միացեալ Նահանգներ Թուրքիոյ՝ չանձնեց իսլամ հոգեւորական Ֆեթհուլլահ Կիւլէնը, զոր ան կը մեղադրէր ռազմական յեղաշրջման փորձի կազմակերպման յանցանքով:

Մերժելով «անհարկի արեւմտեան միջամտութիւնը» իրենց ներքին եւ արտաքին գործերուն, Ռուսիա եւ Թուրքիա որոշեցին հիմք դնել նոր դաշինքի մը, որ զիրենք դուրս կը բերէ արեւմուտքի մեկուսացումէն: Այդ նպատակին հասնելու համար Ռուսիոյ նախագահ Փութին 8 օգոստոսին Պաքով մէջ տեսակցեցաւ Ազրայէջմանի նախագահ Ալիեւին եւ Իրանի նախագահ Ռոհանիին հետ, իսկ օգոստոս 9ին, Սենթ Փեթերսպուրկի մէջ՝ Թուրքիոյ նախագահ Էրտողանին հետ: Այս չորս երկիրները ստորագրեցին շարք մը կարեւոր տնտեսական համաձայնագիրներ եւ քննարկեցին տարածաշրջանային մեծ ազդեցութիւն ունեցող էական քաղաքական հարցեր, որոնց շարքին՝ արցախեան հակամարտութեան հարցը: Յաջորդ օրը Փութին Մոսկուայի մէջ տեսակցեցաւ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանի հետ՝ անելի վաղ կայացած իր տեսակցութիւններուն արդիւնքները անոր ներկայացնելու համար:

Մինչ Ռուսիոյ մերձեցումը Հայաստանի ռիսկերիմ թշնամիներ Ազրայէջմանի եւ Թուրքիոյ, կրնայ պատճառ դառնալ նախագահ Սարգսեանի վրայ ծանր ճնշումներու Արցախի հարցով տարածքային զիջումներու երթալու, անիկա կրնայ նաեւ նուազեցնել Արցախի դէմ Ազրայէջմանի կողմէ ռազմական գործողութիւններու հնարաւորութիւնը, առանց Փութինի համաձայնութեան: Պէտք չէ զարմանալ, որ այս նոր վերախմբաւորումը՝ Ազրայէջմանի, Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ, կրնայ նաեւ 2009ին ստորագրուած հայ-թրքական մեռելալարձանագրութիւնները վերակենդանացնել, որուն իբրեւ արդիւնք կը բացուի անոնց միջեւ ընդհանուր սահմանը՝ Արցախի հարցով Հայաստանի «հաշտարար քայլի»-ն հետ միասին:

Այսօրուան խորամանկ թուրք ղեկավարները կ'ընթանան հետքերով իրենց օսմանեան նախնիներուն, որոնք տասնամեակներ շարունակ հմտօրէն կը հրահրէին եւրոպական մեծ երկիրներէն մէկը միանալուն դէմ, իսկ յետոյ կ'անցնէին միանալուն կողմը, երբ ձեռնտու ըլլար իրենց: Անհաւատալիօրէն, Էրտողան ջերմ յարաբերութիւններու մէջ է Ռուսիոյ հետ՝ միաժամանակ մնալով ՕԹԱՆի անդամ եւ օգտուելով երկու կողմերէն: Միացեալ Նահանգներ եւ ՕԹԱՆի միւս անդամները պէտք չէ հանդիւրժեն թրքական այս խաբէբայութիւնը: Անոնք պէտք է խստօրէն նախազգուշացնեն Էրտողանը՝ ընտրել կամ ՕԹԱՆ, կամ Ռուսիան... Եթէ Թուրքիոյ նախագահը շարունակէ Ռուսիոյ կողմը յենիլ, ան կրնայ յայտնուիլ դատարկածեռն ըլլալու կացութեան մէջ գտնուիլ, երբ Զրեմ-լինի հետ անոր դաշինքը փուլ գայ...

Մինչ մութ ամպեր կը կուտակուին Հայաստանի եւ Արցախի վրայ, հայերը զբաղած էին ներքին վէճերով: Յուլիս 17-ին Երեւանի մէջ ոստիկանութեան պարեկապահակային զօնդի տարածքի գրաւումը 31 զինեալներու կողմէ, որոնց ղեկավարները Արցախեան պատերազմի վեթերաններ էին, լուրջ մտահոգութիւն յառաջացուց հայերուն մօտ՝ երկրին ներսն ու դուրսը: «Սասնայ ծռեր» անունը կրող խումբը կը պահանջէր նախագահ Սարգսեանի հրաժարուիլ իր քաղաքական քաղաքականութիւնէն, անցումային կառավարութեան ձեւաւորումը եւ նոր ընտրութիւններ ու կայացումը:

Երկշաբաթեայ դիմակայութենէն ետք, որուն ընթացքին երեք ոստիկան սպաննուեցաւ, զինեալներէն քանի մը հատը վիրաւորուեցաւ եւ տասնեակ ցուցարարներ վնասուածքներ ստացան կամ ձերբակալուեցան, անոնց շարքին՝ լրագրողներ, ապա «Սասնայ ծռեր» խումբի մնացած անդամները յանձնուեցան: Ամէն գիշեր հարիւրաւոր, երբեմն ալ հազարաւոր ցուցարարներ հանրահաւաքներ կազմակերպեցին՝ իրենց աջակցութիւնը յայտնելով վեթերաններու խումբի պահանջներուն:

Այս ողբերգական առձակատման

Թուրք զինուորներ կը լքեն իրենց զինասպետները ձախող յեղաշրջումէն ետք

իսկական արմատները խոր են եւ կը հասնին մինչեւ Հայաստանի անկախութեան առաջին օրերը: Բնակչութեան լայն շրջանակներուն մէջ մեծ գայլոյթ եւ հիպոթափութիւն կուտակուած է վերջին քառորդ դարու ընթացքին, երբ անելի քան մէկ միլիոն մարդիկ լքեցին երկիրը՝ իրենց ընտանիքներու տարրական պէտքերը բաւարարելու համար: Անոնք, որոնք մնացին, բազում զրկանքներ կրեցին եւ տառապեցան կամայականութիւններէ, ինչպէս՝ փտախտէ, կեղծուած ընտրութիւններէ, անարդար դատական համակարգէ, անտարբեր պետական պաշտօնեաներէ եւ մենաշնորհներ ունեցող առեւտրականներէ...

Այս բոլորին իբրեւ հետեանք քաղաքացիներուն մեծ մասը կորսնցուց իր հաւատքը կառավարութեան նկատմամբ: Թէեւ զինեալ յարձակումը ոստիկանութեան զօնդի տարածքին վրայ այլախոհութեան ընդունելի ձեւ չէ, սակայն երբ մարդիկ երկար ժամանակ կը գտնուին անելի վիճակի մէջ եւ չեն տեսներ որեւէ այլընտրանք իրենց դժգոհութիւնները լուծելու համար, ստիպուած կը դիմեն ծայրայեղ քայլերու:

Մինչ նման ներքին պառակտում մը կրնայ վտանգել Հայաստանի եւ Արցախի ապահովութիւնը, ցուցարարները կը մնան անդրդուելի՝ նկատել տալով, որ ոչ հաշուետու ղեկավարներ ունենալը անելի վտանգաւոր է: Որքան ալ տարօրինակ թուի, բայց բոլոր անոնք, որոնք դէմ են Արցախի շրջակայ տարածքներու հնարաւոր վերադարձման, օգնեցին Սարգսեանին դիրքերու ամրապնդման՝ համոզելու Փութինը, որ Արցախի հարցով հայ ժողովուրդը կտրականապէս դէմ է որեւէ տարածքային զիջման:

Եթէ իշխանութիւնները կ'ուզեն կանխել ներքին խռովութիւններու հետագայ կրկնութիւնը, ապա պէտք է բոլոր անհրաժեշտ միջոցներու ձեռնարկէն՝ ցոյց տալու համար, որ իրենք իսկապէս կը մտածեն հայ ժողովուրդի բարեկեցութեան մասին: Այս նպատակով նախա-

գահ Սարգսեան վերջերս խոստացած է կտրուկ փոփոխութիւններ իրականացնել, ներառեալ «ազգային միասնութեան կառավարութեան» ձեւաւորումը: Հասկնալի է, որ բազմաթիւ քաղաքացիներ թերահաւատօրէն կը վերաբերին այս յայտարարութեան, քանի որ նախապէս համանման անկատար խոստումներ շատ լսած են:

2017ին կը նախատեսուի նոր խորհրդարանի ընտրութիւն, իսկ նոր նախագահը կ'ընտրուի խորհրդարանի երեսփոխաններու կողմէ՝ 2018ին: Եթէ յաջորդ ընտրութիւնները արդար չըլլան եւ չներկայացնեն բնակչութեան տարբեր հատուածները, ապա կրնան անելի լուրջ խռովութիւններ ծայր առնել: Ազատ ընտրութիւններ իրականացնելու բեռը ինկած է ոչ միայն պետական պաշտօնեաներուն, այլ նաեւ ուսերուն ընտրողներուն, որոնք կը վաճառեն իրենց քուէները...

Ժողովրդավարութեան ճամբով ընտրուած կառավարութիւնը միակ միջոցն է ձեռք բերելու ժողովուրդին վստահութիւնը՝ ոչ միայն երկրի արդար կառավարման, այլ նաեւ արտաքին յարաբերութիւնները պատշաճ կերպով վարելու համար, ներառեալ Արցախի շուրջ բանակցութիւնները: Ներկայիս մեծ անվստահութիւն կայ այն մասին, որ փակ դռներու ետեւ եղող բանակցութիւնները Մոսկուայի մէջ կամ այլուր, կը բխին հայ ժողովուրդի շահերէն:

Այս նոր պարտադրուած անկայուն աշխարհառազմավարական մեկուսացումէն դուրս գալու համար Հայաստանի եւ Արցախի իշխանութիւնները պէտք է ընդօրինակեն թրքական վաղեմի մարտավարութիւնը՝ «բաժնէ եւ տիրէ», Ռուսիան հանելով Թուրքիոյ եւ Ազրայէջմանի դէմ, ատով իսկ կանխելով Ազրայէջմանի, Իրանի, Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ հնարաւոր համաձայնութիւնը Արցախեան հակամարտութեան հարցով:

ԹԱՐՄ ԵՒ ՇԱՏ ՀԱՄԵՂ ԼԱՀՄԱՃՈՒՆ
We make lahmajoun fresh everyday.
We also serve Zaatar, soujouk and cheese manaeesh,
pizza, beuregs and now making mantuh.
www.mamajoun.com

Buy one sandwich and drink and get the second for **50% off**

Monday:	closed
Tuesday:	9am to 7pm
Wednesday:	9am to 7pm
Thursday:	9am to 9pm
Friday:	9am to 9pm
Saturday:	9am to 7pm
Sunday:	9am to 5pm

209 Ellesmere road, Scarborough, Ontario

Ի՞նչ Պետք Է Չիջի Ազրայեճանը

Հարցազրույց Արցախի Նախագահի Մամուլի Խօսնակ Դաւիթ Բաբայեանի Հետ

Ռուսաստանի նախագահ Վլատիմիր Փութինը Պաքիստանը չափարարել է, թէ Ռուսաստանը ձգտելու է, որ Ազրայեճանն ու Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան փոխզիջումային եւ երկուստեք ընդունելի լուծում գտնեն: Այս մասին յայտնում է «ՌԻԱ Նովոսթի» գործակալութիւնը:

«Դա իսկապէս խնդիր է, որը մեզ է հասել խորհրդային անցեալից: Գիտեմ՝ որքան սուր է հարցը եւ Ազրայեճանի, եւ Հայաստանի համար: Մենք ձգտելու ենք, որպէսզի Հայաստանն ու Ազրայեճանը գտնեն այնպիսի լուծում, որը կը լինի փոխզիջումային, բայց՝ ընդունելի երկու կողմի համար», Ազրայեճանի նախագահ Իլիամ Ալիեւի հետ հանդիպմանն ասել է Ռուսաստանի նախագահը:

Այս ամէնի վերաբերեալ Past. am-ի թղթակից Լեւոն Փանոսեան մի քանի հարց ուղղեց Արցախի նախագահի մամուլի խօսնակ Դաւիթ Բաբայեանին:

Հ.- Պարոն Բաբայեան, «երկուստեք ընդունելի լուծում» ասուածն ի՞նչ է ենթադրում: ԼՂՀ իշխանութիւններն ի՞նչ են հասկանում դրա տակ:

Պ.- Լուծումը պէտք է այնպիսին լինի, որ բոլոր կողմերը համաձայն լինեն: Սա ընդհանուր մօտեցում է, որը պէտք է լինի ցանկացած հակամարտութեան մէջ: Ի հարկէ, բացառութիւն է, երբ խօսքը գնում է անձնատուութեան մասին: Երբ պատերազմական գործողութիւններ են, մի կողմը ջախջախում է, այստեղ արդէն բոլորի համար ընդունելի տարբերակների մասին խօսք անգամ լինել չի կարող: Լաւագոյն տարբերակը կը լինի, եթէ մօտեցումներն ընդունելի լինեն ոչ միայն Ազրայեճանի ու Հայաստանի, այլեւ՝ Արցախի համար: Բայց մինչեւ դրան հասնելը, ի հարկէ, անհ-

րաժեշտ է, որ Ազրայեճանը փոխի իր դիրքորոշումը: Իսկ Ազրայեճանը չի փոխում իր դիրքորոշումը: Սա է խնդիրը:

Հ.- Ռուսաստանի ջանքերն ինչպէ՞ս էք գնահատում:

Պ.- Ռուսաստանը, ի հարկէ, շատ կարեւոր գործօն է տարածաշրջանում: Ինչպէս ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի անդամ միա երկրները, Ռուսաստանը նոյնպէս շահագրգիռ է, որպէսզի այստեղ լինի խաղաղութիւն եւ կայունութիւն, աւելի ստոյգ՝ աշխարհաքաղաքական հաւասարակշռութիւն: Անմիջապէս կը լինեն մեծ իրարանցումներ, եթէ փոխուի այդ հաւասարակշռութիւնը: Եթէ Ռուսաստանը շահագրգռուած է համապարփակ կարգաւորմամբ, ինչպէս նշում է, դա ողջունելի է: Դա իրօք տեսանելի է եւ նորութիւն չէ մեզ համար: Փութինի յայտարարութիւնն արտառոց չէ:

Հ.- Մի քանի օր առաջ Երեւանից եկած լրագրողներս Ստեփանակերտում գրուցում էինք քաղաքացիների հետ: Գրեթէ ոչ ոք չգիտեր՝ ինչ է նշանակում փոխզիջում: Մարդկանց համար անյայտ էր՝ Ազրայեճանն ի՞նչ է զիջելու:

Պ.- Նայած՝ ինչ տեսանկիւնից էք նայում: Փոխզիջումն Ազրայեճանի համար այն է, որ ինքը պէտք հաշտուի իրականութեան հետ: Եթէ նա չի հաշտուում իրականութեան հետ, ապա փոխզիջման պատրաստ չէ: Նա ուզում է վերականգնել անցեալը: Դա ոչ միայն հնարաւոր չէ, այլեւ յղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով: Նա կարող է դա անել, եթէ, կոպիտ ասած, մեզ յաղթի, ցեղասպանութիւն կատարի: Չեմ կարծում՝ նման բան լինի:

Բոլորի համար պարզ է, որ Արցախը չի եղել եւ չի լինելու Ազրայեճանի մաս: Խորհրդային Միութեան ժամանակ

Դաւիթ Բաբայեան

բռնակցուել է, բայց դա չի նշանակում, որ նման իրավիճակ էլի հնարաւոր է: Ռորշակի եզրաքանութիւն կայ, որը շատ է շահարկում ոմանց կողմից: Մարդիկ կան, որոնք փորձում են երեւալ աւելի հայրենասէր, ազգի մասին մտածող «սուփըր մաքըր»: Երբ խօսում ենք համապարփակ կարգաւորման մասին, դրա տակ հասկացում է այնպիսի մի կարգաւորում, որը թոյլ կը տայ Արցախին եւ Հայաստանին լիարժէք ապահովել անվտանգութիւնը: Սա ամենակարեւորն է: Ճանաչումն ու կարգավիճակը եւս շատ կարեւոր են, բայց եթէ պետութիւնն ի վիճակի չլինի ապահովել անվտանգութիւնը, ապա կարող է բռնագրաւուել:

Նորագոյն պատմութեան մէջ այդպիսի նախադէպեր բազմաթիւ են: Շատ են խօսում տարածքների մասին: Տարածքային խնդիր կայ, բայց այն միակողմանի չէ:

Ի՞նչ կարգավիճակ ունեն այս հակամարտութեան մէջ Գետաշէնը, Շահումեանը, հիւսիսային Արցախը, մեր մարաջախտների գիւղը՝ Չարդախլուն: Սա էլ է տարածքային խնդիր: Այսինքն՝ երբ խօսքը գնում է համապարփակ, համաձայնեցուած տարբերակների մասին, բոլոր խնդիրները պէտք է քննարկուեն:

Պէտք չէ մտածել, որ տարածքների հարց միայն Ազրայեճանն ունի: Ազրայեճանը կարողացել է այնպիսի քարոզչութիւն տանել, որ բոլորը կարծեն, թէ տարածքային խնդիր միայն ինքն ունի: Այդպէս չէ, մենք էլ ունենք բազմաթիւ խնդիրներ՝ սահմանների հետ կապուած: Էլի եմ յիշեցնում Շահումեանի, Գետաշէնի մասին: Նրանք հէնց ԼՂՀ ստեղծող ենթակայութիւններ են: Միակողմանի է դիտարկում այս հարցը: Բոլորին թում է, թէ միայն Արցախը պէտք է ինչ-որ տարածքներ տայ:

Արարատ Արեւելահայերէն Շաբաթօրեայ Վարժարան «Մենք Հայ ենք հայերէն Լեզուով»

Անհերքելի է այն իրողութիւնը, որ մեզ՝ Հայաստանից դուրս բնակւող հայերիս համար կարեւոր է, որ մեր երեխաները չմոռանան հայերէնով խօսելը, գրելը, կարդալը, եւ ընդհանրապէս մշակույթը՝ հայկական պարերը, երգերը... : Թորոնթոյի Հայ Ակումբի հովանաւորութեամբ 1999 թուականից իվեր գոյատեւում են Արարատ Արեւելահայերէն դասընթացները: Շաբաթօրեայ այս դասընթացները 16 տարի շարունակ աշխատում է «Toronto District School Board»-ի հսկողութեան ներքոյ, շարունակելով հայեցի կրթութիւն տալ մեր մատաղ սերունդին:

Յունիս 18-ին «Donview Middle School»-ի սրահում տեղի ունեցաւ Արարատ Արեւելահայերէն Վարժարանի տարեկան հանդէսը: Ծրագիրը ընթացաւ թատրոնով, երգով ու արտասանութիւնով, մասնակցութեամբ վարժարանի մանկապարտէզից մինչեւ 8-րդ դասարանի աշակերտների: Վարժարանում ուսուցանւում են հայերէն առարկաներ խօսելավարժութիւն, հայոց պատմութիւն, քերականութիւն, գրականութիւն, շարահիւստութիւն, թատերգութիւն եւ երգ: Օգտագործւում են տարբեր մեթոդներ, կազմակերպւում են տարբեր ուսումնական, մտային ու ֆիզիքային խաղեր եւ մրցոյթներ: Ուսուցիչները ունեն օգնականներ եւ աշակերտները ստանում են անհատական օժանդակութիւն: Մեծ ուշադրութիւն է դարձում բառապաշարի զարգացմանը: Նշենք որ 2016-2017 ուսումնական տարեշրջանը սկսւում է Շաբաթ, Սեպտեմբեր 24, 2016 թին: Արձանագրութեան համար դիմել Տիկ. Վիոլէթ Խաչատրեանին 905.948.9135 կամ 416.357.7461.

Ararat Eastern Armenian Saturday School

Ararat Eastern Armenian Saturday School has been operating successfully since 1999 and is supported by the Toronto district School Board. These classes have been playing a major role in preserving Armenian heritage and culture. We Offer a safe and family-oriented environment with a strong emphasis on building character and moral values. Classes are held every Saturday from 9:00 a.m. to 11:30 a.m. from Kindergarten to Grade 8 students at Donview Middle School, 20 Evermede Dr., North York, ON M3A 2S3. Parents who are interested in enrolling their students at Ararat Eastern Armenian Saturday School please contact Violette Khachaturian at 905.948.9135 or 416.357.7461.

Theatre Classes for Children

Dear Armenian parents,

It is with great pleasure that the Armenian Association of Toronto announces the launching of a new programme called **"Theatre Classes for Children"**. On this, the 20th anniversary of AAT and as a part of our growing concern for the preservation of the Armenian language and culture, we plan on concentrating on our younger generation.

It will be a programme to train our youngsters in the art of the stage through interesting and exciting classes, full of fun and games, while speaking Armenian.

The Association has invited a guest from Armenia specifically for this purpose. **Mr. Ruben Karapetyan** is a course director at **"The Yerevan State Institute of Theatre and Cinematography"** in Armenia and has been teaching acting for a number of years. He will be our guest to help launch this new initiative, after which it will continue indefinitely.

The programme is essentially a long term one, but for now it is very important to know the scope of the interest in our community for such an undertaking. If you have a child between the ages of 9 and 15 with a passion for performance or with an interest in being in a fun environment full of games and laughter, while speaking Armenian, please call or e-mail us as soon as possible.

If you have experience in this field, you may also contact us for helping as a *volunteer*.

Thank you for your support and encouragement.

Varazh Stepanian/ AAT

Office: (905) 480 5945

Mobile: (416) 824 8009

E-mail: info@aaot.ca

Ապրիլեան Պատերազմից Սերած Մի Քանի Դասերի Մասին

Մասիս Մայիլեան

2016թ. ապրիլեան պատերազմն իր ծաւալներով եւ երկկողմ կորուստներով աննախադէպ էր վերջին 22 տարիների ընթացքում, իմա՝ դարաբաղեան հաւանարտութեան գոտում 1994թ. Մայիսի 12ի հրադադարի անժամկէտ համաձայնագրից ի վեր: Այդ փաստաթուղթը, ինչպէս եւ միա համաձայնագրերը՝ ստորագրուած 1994-1995թթ. Լեռնային Ղարաբաղի, Հայաստանի եւ Ազրայէջանի հանրապետութիւնների պաշտպանական գերատեսչութիւնների ղեկավարների կողմից, նախատեսուած էր ապահովել անժամկէտ հրադադարի փոխակերպումը հաստատուն խաղաղութեան:

Ինքնիշխան Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ Ազրայէջանի սանձազերծած նոր ագրեսիան հաստատեց, որ ԵԱՀԿ Մինսքի խմբի հովանաւորութեամբ բանակցային գործընթացի առաջնահերթութիւնը պէտք է լինի հրադադարի կայունացումը եւ ռազմական գործողութիւնների զարգացման բացառումը: Միայն դրանից յետոյ հնարաւոր կը լինի դարաբաղա-ազրայէջանական միջպետական հակամարտութեան կարգաւորման քաղաքական խնդիրների քննարկումը:

Ապրիլին եւ դրան յաջորդած ամիսներին հայ քաղաքական, հասարակական շատ գործիչներ եւ փորձագէտներ վերաիմաստաւորեցին իրենց նախկին մօտեցումները: Շատ հետաքրքիր էր ընթերցել հայկական էլիտայի (ընտրանի) ներկայացուցիչների նոր յայտարարութիւնները. նրանք սկսել են հանդէս գալ աւելի իրատեսական դիրքերից:

Օրինակ, եթէ նախկինում հայ շատ մտաւորականներ հնարաւոր էին համարում Լեռնային Ղարաբաղի որոշակի տարածքների փոխանակումը խաղաղութեան եւ անվտանգութեան դիմաց, ապա ապրիլին նրանց հասու եղաւ այն ընկալումը, որ ցանկացած տարածքի յանձնումը Ազրայէջանին նոր պատերազմի եւ ցեղասպանական գործողութիւնների աղբիւր կը դառնայ: Ազրայէջանական զինուորականների կողմից Լեռնային Ղարաբաղի քաղաքացիական անձանց եւ զինուորականների նկատմամբ գործած ռազմական յանցագործութիւնները դրանում կասկածելու տեղ անգամ չեն թողել:

Պատերազմը Արցախի, Հայաստանի Հանրապետութեան եւ սփիւռքի համար հերթական ինքնակազմակերպման պատժառ դարձաւ: Հազարաւոր մարդիկ, չսպասելով զինուորագրման յայտարարմանը, մեկնեցին սահման-

ներ՝ պաշտպանելու համար Արցախը: Մի քանի հազար անհատներ ու կազմակերպութիւններ էլ որոշեցին ֆինանսաւելլ եւ նիւթաւելլ աջակցել Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան բանակին եւ տուժած բնակչութեանը: Ստացուող օգնութիւնը համակարգելու, թիկունքային եւ ինժեներական աշխատանքները կազմակերպելու նպատակով Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութիւնը արդէն իսկ ապրիլի 4-ին ստեղծեց գործադիր ղեկավարման մարմին եւ գումարների փոխանցման համար յատուկ հաշուեհամարներ բացեց:

Երբ սփիւռքի իմ ընկերները, ծանօթներն ու բարեկամները զանգում էին ինձ ու հարցնում, թէ ինչպէս կարող են օգնել Արցախին, ես նրանց ուղարկում էի Լեռնային Ղարաբաղի ֆինանսների նախարարութեան հրապարակած հաշուեհամարները: Նրանցից ոմանց համար զարմանալի էր ինձնից ստանալ նման երաշխաւորութիւն, իմանալով, որ վերջին տարիներին ես պետական կառոյցներում չեմ աշխատում: Իմ դիրքորոշումը կայանում էր նրանում, որ ստեղծուած արտակարգ իրավիճակներում շատ աւելի արդիւնաւէտ է աշխատել կառուցակարգում: Եղել եւ մնում եմ այն համոզմունքին, որ ի նպաստ համահայկական խնդրի՝ Արցախի պաշտպանութեան եւ անվտանգութեան ապահովման, ժողովուած բոլոր միջոցները ծախսուած են նպատակային: Վստահութիւնն ամրապնդում են գործադիր ղեկավարման մարմինի աշխատանքի թափանցիկութիւնը, ստացուած եւ ծախսուած միջոցների հաշուետուութիւնների պարբերաբար հրապարակումը:

Տեղեկատուական թափանցիկութեան եւս մէկ դրսեւորումներից էր Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութեան կողմից Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արցախի քաղաքական ու հասարակական գործիչների համարիւրատեսակ հաշուետուութիւնը: Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան ամրապնդելու անհրաժեշտութիւնը համախմբել է քաղաքական տարբեր հայեացքներ ունեցող անձանց: Լեռնային Ղարաբաղի վարչապետի, փոխվարչապետի, պաշտպանութեան նախարարի եւ ազգային անվտանգութեան ծառայութեան տնօրէնի հետ հանդիպումներից յետոյ խումբը հնարաւորութիւն ունեցաւ ծանօթանալու սահմանագծի ողջ երկայնքով տարուած աշխատանքներին: Մենք՝ խմբի ներկայացուցիչներս, տպաւորուած էինք իրականացուած աշխատանքների ծաւալով. դրանք եւ նոր ինժեներական կառոյցներն էին, եւ մեր զինուած ուժերի առաջնագծի զինումը

Հայ զինուորներ Ղարաբաղի յառաջագիծի խրամատներուն մէջ

հետախուզական ու կապի ժամանակակից միջոցներով, այդ թում՝ սեփական գիտական մշակումների կիրառմամբ, եւ դիրքերում ռազմական հերթապահութիւն անող զինուորների համար աւելի ապահով պայմանների ստեղծումը, եւ զինուորականների կենցաղային պայմանների բարելաւումը եւ այլն:

Քիչ աշխատանք չի արուած, բայց աշխատանքները բոլոր ուղղութիւններով եռանդուն շարունակուած են: Ընդհանուր գնահատականներով՝ կատարուած աշխատանքների ծաւալները գերազանցում են ելեւմուտքի նախարարութեան յատուկ հաշուեհամարից ծախսուած միջոցները: Դա բացատրում է նրանով, որ Արցախի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան շինարարական եւ այլ կազմակերպութիւններին ժներական կառոյցների շինարարութեան համար անհատույց տրամադրել են իրենց տեխնիկական եւ այլ միջոցներ:

Կարելի էր համարում այն հանգամանքը, որ ուժային կառոյցների ղեկավարները Լեռնային Ղարաբաղի քաղաքական ու հասարակական գործիչների համարիւրատեսակ հաշուետուութիւնը: Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան ամրապնդմամբ ոչ միայն աւանդական միջոցներով, այլ նաեւ ժամանակակից արհեստագիտութիւնների կիրառմամբ՝ ներառեալ սեփականը: Սեփական մշակումների կազմակերպումը եւ բանակի կարիքների համար դրանց կիրառումը ոչ միայն կը նպաստեն հանրապետութեան պաշտպանութեան ամրապնդմանը, այլ նաեւ հետագայում դրանք կարող են գաղտնագրծուել քաղաքացիական կարիքների համար: Այսինքն՝ հաւաքուած միջոցների մի մասը փաստօրէն իւրօրինակ ներդրում է Լեռնային Ղարաբաղի զիտութեան, պաշտպանութեան եւ տնտեսութեան

մէջ:

Ըստ խմբի մասնակից, մասնագիտացուած ռազմական razm.info կայքի համակարգող Կարէն Վրթանեսեանի գնահատականի՝ Արցախում փաստացի ստեղծուած է C4ISR արդիական համակարգ (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance - հրամանատարում, վերահսկում, հաղորդակցութիւն, համակարգիչներ, հետախուզութիւն, դիտարկում եւ տեղորոշում):

Ինչպէս յայտնի է, իւրաքանչիւր նոր իրավիճակ ներառում էին ինչպէս նոր մարտահրաւերներ, այնպէս էլ նոր հնարաւորութիւններ: Հայութեան համար յետապրիլեան խնդիրը մարտահրաւերների չէզոքացումն է եւ նորայայտ հնարաւորութիւնների առաւելագոյն օգտագործումը: Արցախեան բանակի պաշտպանական համակարգի սկսուած եւ քաղաքացիական ու իրահսկողութեամբ շարունակուող արդիականացումը, որը պահանջում է մեր ժողովրդի հետագայ աջակցութիւնը, Արցախի պաշտպանութեան կողմից կը հասցնի որակական նոր մակարդակի եւ կը դառնայ հակառակորդին զսպելու առանցքային միջոց: Սակայն հնարաւորութիւնն է, որը մենք պէտք է առաւելագոյն օգտագործենք՝ համազգային հրատապ խնդրի լուծման համար:

Յիշեցնեմ, որ հանգանակութիւնը շարունակուած է, եւ բոլոր ցանկացողները կարող են յատուկ հաշուեհամարին առցանց փոխանցում կատարել հետեւեալ յղմամբ՝ <http://minfin-nkr.am/?section=payameria/index> Մասիս Մայիլեան Արցախի արտաքին եւ անվտանգութեան քաղաքականութեան հանրային խորհրդի նախագահն է:

Նախագահ Սահակեան Կ'այցելէ Թալիշի Շրջան

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեան, վարչապետ Արա Յարութիւնեանի հետ, 30 Յուլիսին այցելած է Մարտակերտի շրջան:

Նախագահ Սահակեան ծանօթացած է շրջանին մէջ իրականացուող ծամբաներու եւ ջրելեկտրակայաններու շինարարական աշխատանքներուն:

Նախագահը այցելած է նաեւ Ալաշան տեղամաս եւ տեղւոյն վրայ ծանօթացած 2-էն 5 Ապրիլին Ազրայէջանի կողմէ սանձազերծուած պատերազմին պատժառով իրենց տունները լքած թալիշներուն համար բնակա-

րաններու կառուցման աշխատանքներուն: Ան նը-շած է, որ պետութիւնը ամէն ջանք պիտի թափէ պատերազմին հետեւանքները վերացնելու համար:

Ապա օդոսագումեր գիւղին մէջ նախագահ Սահակեան համայնքի ներկայացուցիչներուն հետ ունեցած է հանդիպում մը՝ բնակավայրի կենսագործունէութեան առնչուող հարցերուն:

Նոյն օրը Վանք գիւղին մէջ նախագահ Բակօ Սահակեան հրաւիրած է խորհրդակցութեան՝ Մարտակերտի շրջանային վարչակազմի եւ համայնքներու ղեկավարներուն մասնակցութեամբ:

Քննարկուած են Մարտակերտի շրջանի եւ համայնքներու ընկերային-տնտեսական զարգացման, առկայ խնդիրներուն ու հեռանկարային ծրագիրներուն վերաբերող հարցեր, յատկապէս՝ հացահատիկային մշակաբոյսերու բերքահաւաքը:

Նախագահ Սահակեան յատուկ յանձնարարականներ տուած է քննարկուած խնդիրներու պատշաճ լուծման ուղղութեամբ՝ ընդգծելով, որ այսուհետեւ անհրաժեշտ է ամէն ինչ ընել, որպէսզի շրջանի գիւղատնտեսութեան մարզը զարգանայ բարձր եւ կայուն թափով:

Նախագահ Սահակեան Կ'այցելէ Թալիշի Շրջան

«Արաքսից Թալիշ. Նոր Առաջնագիծ»

Նիկոլ Փաշինեան

Ազգային ժողովի պատգամաւոր

Կորսուած Տարածքներ

Յաջորդ հարցը, որին ի պատասխան Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութեան ներկայացուցիչները առաջարկում են առաջ նայել եւ ոչ թէ ետ, հետեւեալն է. իսկ ինչո՞ւ մենք տարածքներ կորցրինք Թալիշում: Չէ՞ որ յարձակման պահին, ի տարբերութիւն բազմաթիւ այլ տեղերի, այդ տարածքի դիրքերի մի մասը կահաւորուած էր գիշերային դիտարկման համակարգով: Ինչո՞ւ կորցրինք Վարազաթումը (Լեւէ Թեփէ) կոչուող բարձունքը, որը համարուած էր առաջնագծի լաւագոյն դիրքերից մէկը: Չնայած այս հարցերին ճշգրիտ պատասխան չստացանք, այլ աղբիւրներից տեղեկացանք, որ չորսօրեայ պատերազմի վերաբերեալ իրականացուել է ծառայողական քննութիւն եւ ծաւալուած ու մանրամասն զեկուցագիր է պատրաստուել, որի բովանդակութիւնը հասկանալիօրէն համարուած է ռազմական գաղտնիք:

Բայցեայնպէս՝ կը համարձակուեմ եզրակացնել, որ տարածքների կորստի կարեւորագոյն պատճառներից մէկը մարդկային գործօնն է կամ ոչ պատշաճ քառային քաղաքականութիւնը, երբ հրամանատարական պաշտօնների են նշանակուել մարդիկ, ովքեր դրա համար չեն ունեցել ոչ պատշաճ կրթութիւն, ոչ պատշաճ գիտելիքներ, ոչ - պատշաճ կամային յատկանիշներ: Ներկայումս պաշտպանութեան բանակում քառային լայնածաւալ փոփոխութիւններ են տեղի ունենում: Բանակից հեռացուել է Մատաղիսի զօրամասի ողջ հրամանատարութիւնը, որը Թալիշի ուղղութեան հիմնական պատասխանատուն էր: Հարաւային զօրամասի հրամանատար է նշանակուել գնդապետ Ջալալ Յարութիւնեանը, որը մեր բանակի լաւագոյն սպաներից մէկը լինելու համարում ունի:

Չափազանց հետաքրքիր անձնատրութիւն է բանակի հրամանատար Լեւոն Մնացականեանը, որը մէկ տարի առաջ է նշանակուել այդ պաշտօնում: Մնացականեանն այն զինուորականն է, որը հրամանատարութիւնը առաջին հերթին համարում է մտաւոր, ինտելեկտուալ աշխատանք, եւ սա հիմք է տալիս հաւատալու, որ պաշտպանութեան բանակում, հայոց բանակում ընդհանրապէս կարող է տեղի ունենալ մտածողութեան փոփոխութիւն: Որքան հասկացայ, Մնացականեանը պաշտպանութեան բանակում տեղի ունեցող փոփոխութիւնների հիմնական գաղափարախօսն է, եւ վերջին մէկ տարում տեղի ունեցած փոփոխութիւնները կարծես թէ դրական բովանդակութիւն ունեն: Ասում են, որ արդէն մի քանի տասնեակ դէպքեր են արձանագրուել, երբ Մնացականեանը հրաժարուել է ընդունել բանակին մատակարարող ապրանքների որոշ խմբաքանակներ՝ դրանց որակի պատշաճ չլինելու պատճառով:

Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան բանակի հրամանատար լինելը, ի դէպ, բաւականին բարդ կարգաւիճակ է, որովհետեւ երբեմն այնքան էլ պարզ չէ, թէ ենթարկուելու ինչ յարաբերութիւններ ունի Հայաստանի իշխանութիւնների կամ Լեռնային Ղարաբա-

ղի նախագահի նկատմամբ: Սա իր հերթին առաջ է բերում բազմաթիւ խնդիրներ, որոնց մասին մեծ հաշուով հնարաւոր չէ ոչ միայն հրապարակային, այլեւ ոչ հրապարակային խօսել: Այնուամենայնիւ, մի քանի նորամուծութիւններ, մի քանի ինժեներական կառույցներ, մի քանի մտայնացումներ հիմք են տալիս մտածելու, որ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանութիւնները բանակի ղեկավարման եւ պատերազմի կառավարման բոլորովին նոր մեթոտներ է մտադիր ներդնել Ղարաբաղում:

Իսկ առաջնագծում տեղի ունեցող փոփոխութիւնների կարեւորագոյն ռազմական իմաստը հետեւեալն է. հակառակորդը կորցրել է անսպասելի յարձակում գործելու հնարաւորութիւնը: Սա, ի հարկէ, յաւակնոտ պնդում է, բայց Լեռնային Ղարաբաղի բանակի եւ Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան ղեկավարութիւնը կարծես համոզուած է սրանում: Բայց այս վիճակը չի կարող ինքն իրեն պահպանուել: Հակառակորդը նոյնպէս հասկանում է իրողութիւնը, եւ մենք պիտի մէկ քայլ առաջ լինենք: Սա պահանջում է ոչ միայն մտաւոր, այլեւ ֆինանսական հսկայական ներդրում:

Թալիշի Առեղծուածը

Մեր այցելութեան ընթացքում, ինչպէս ասացի, հասցրինք անցնել Լեռնային Ղարաբաղի սահմանի հարաւային ծայրակէտից՝ Արաքսի ափից մինչեւ հիւսիս-արեւելեան ծայրակէտ: Եղանք Լեւէ Թեփէ կորսուած բարձունքի հատուածում: Ասում են, որ սա մեր բանակի ցուցադրական դիրքերից մէկն է եղել, որը անգամ կոչել են նախագահական, որովհետեւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներին աշխատանքային այցերի ընթացքում, անպայման տարել են այս դիրք, ցոյց տալու համար, թէ ինչքան լաւ է ամէն ինչ: Ոչ ոք չի մտածել, թէ Լեւէ Թեփէն հնարաւոր է գրաւել, եւ սա թերեւս դարձել է այն առանցքային պատճառը, որ բարձունքը կորսուել է: Ճշգրտութեան մէջ, սակայն, մենք չգիտենք, թէ ինչ է տեղի ունեցել: Բայց զօրամասում տեղի ունեցող լայնածաւալ քառային փոփոխութիւնները վկայում են, որ այստեղ մեղաւորների շրջանակը բաւականին լայն է: Այցելութեան ամենաճնշող հատուածն, ի հարկէ, Թալիշ գիւղն էր: Բազմաթիւ աներուած տներ եւ գրեթէ անմարդաբնակ տարածք:

Թալիշում ներկայումս մի քանի հո-

գի է բնակում, միւսները տեղափոխուել են այլ վայրեր: Սրա պատճառն այն է, որ մի քանի դիրքերի կորստից յետոյ գիւղի մի մասն այլեւ դիտարկելի է հակառակորդի համար: Բայց սա արձա-

Ղարաբաղի ճակատի մէկ խրամառը

նագրել եւ առաջ գնալ այնքան էլ ճիշդ չէ: Տաուշի մարզում տասնեակ գիւղեր կան, որոնք դիտարկելի են հակառակորդի համար՝ Մովսէս, Այգեպար, Ներքին Կարմիրաղբիւր, Չինարի, Բաղաւնիս, Ոսկեպար եւ այլն: Միթէ՞ նշանակում է, որ այս գիւղերը պէտք է դատարկուեն: Դեռ անելին, Թալիշի դիրքերում լինելով՝ արձանագրեցինք, որ ազդպէճանական Թափ Գարագոյունլու գիւղը, որ չափերով մի քանի անգամ գերազանցում է Թալիշին, մեր զօրքերի քթի տակ է: Եւ զինուորականները հաւաստիացնում էին, որ այդ գիւղում շարունակում են մարդիկ ապրել, չնայած դրանում տեղի ունեցած աներաժութիւնները ոչ տեսականում, ոչ գործնականում չեն կարող պակաս լինել, քան Թալիշում: Գուցէ Ազդպէճանի կառավարութիւնը ծաւալուն միջոցներ է ծախսում դրա համար, կամ գուցէ խնդիրը միայն ծախսերի մէջ չէ՞: Գուցէ Թալիշում բնակչութեան անվտանգութեան ապահովման նոր բանաձեւեր եւ նոր մեքանիզմներ է հարկաւոր ներդնել եւ այսպիսով ապահովել մարդկանց վերադարձը հայրենի գիւղ:

Վերջաբան

Արդեօք երաշխաւորում են, որ Լեռնային Ղարաբաղի կառավարութեան յատուկ հաշուեհամարին կուտակուած

միջոցները 100 տոկոսով ճշգրիտ են ծախսում: Նման երաշխիք չի կարող տալ ոչ ոք, աշխարհի որեւէ կէտում որեւէ հանրային նշանակութեան ծախսի կապակցութեամբ: Եւ խնդիրը ամենեւին էլ այն չէ, թէ արդեօք որեւէ մէկը 10 լիթր պենզին անել է ծախսում կամ պակաս: Խնդիրն այն է, որ կայ պատերազմի մէջ գտնուող հայրենիք՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւն, եւ ի վերջոյ պէտք է մեզնից իւրաքանչիւրը իրենից կախուածն անի այդ հայրենիքի յաղթանակն ապահովելու համար:

100 տոկոսով երաշխաւորում են մէկ ուրիշ բան. յատուկ հաշուեհամարը Լեռնային Ղարաբաղի իշխանութիւններին հնարաւորութիւն է տուել անելի մեծ ներգրաւածութիւն ունենալ առաջնագծի եւ անվտանգութեան ապահովման հարցերում, եւ սրա հսկայածաւալ դրական ազդեցութիւնը ակնյայտ է եւ անհերքելի: Յատուկ հաշուեհամարը էականօրէն ուժեղացնելու է այս գործօնը, առաջնագծի մարտունակութիւնն ու անվտանգութեան աստիճանը: Սա հասկանում են Ստեփանակերտում եւ պատրաստ են Յատուկ հաշուեհամա-

րի միջոցների ծախսման ամենալայն հանրային վերահսկողութեան մեքանիզմների ներդրմանը: Նրանք հասկանում են, որ սա միակ միջոցն է, որ հնարաւորութիւն կը տայ վերականգնել ցաւալի օրէն խաթարուած համահայկական վստահութիւնը: 100 տոկոսով համոզուած են. այս բացառիկ հնարաւորութիւնը չի կարելի կորցնել: Սա, ի հարկէ, չի կարող եւ պիտի չնշանակի Լեռնային Ղարաբաղում առկայ հանրային-քաղաքական խնդիրները կամ բանակցային գործընթացի հետ կապուած խնդիրների, կամ վերը թուարկուած անպատասխան հարցերի շրջանցում: Սա նշանակում է այդ հարցերի արդիւնաւոր քննարկման նոր մթնոլորտ եւ նոր բանաձեւեր ստեղծել, լսելու եւ լսելի դառնալու աշխատանքային մթնոլորտ ձեւաւորել: Ղարաբաղում այսօր լուծուած են շատ հարցեր, եւ այդ հարցերը համազգային օրակարգի առաջնահերթութիւններ են:

ԹՈՐՈՆՏՈՆԻԱ
TORONTO, ONTARIO

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոնայ» պարասխանաւոր է իր էջերում մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակալ են որոշ խմբագրումի:

Սուրբ Աստուածածնայ Վերափոխման Տօնը Քեսապի Մէջ, Խաղողօրհնէք Գամիշլիի Մէջ

Խաղողօրհնէք Քեսապի մէջ

Գամիշլիի մէջ

Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին առիթով, 14 Օգոստոսին, հանդիսապետութեամբ Բերիոյ Հայոց թեմի առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեանի, Քեսապի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ Ս. եւ անմահ պատարագ, որմէ ետք, եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ տեղի ունեցաւ խաղողօրհնէքի ամանդական արարողութիւնը:

Քեսապի բերքին ու ժողովուրդի ուխտերուն ընծան նուիրուեցաւ Աստուծոյ, յատուկ աղօթքներու ծամբով: Ապա սրբազան հայրը իր պատգամը տուաւ ներկայ ժողովուրդին, որմէ ետք հաւատացեալներ օրհնուած խաղողէն ողկոյզներ ստացան:

Խաղողօրհնէքի ամանդական արարողութեան մասնակցեցան նաեւ ՀԱՄԻՍ սկաւտները:

Ամրան ընթացքին զգալիօրէն բարձրացած է Քեսապի բնակչութեան թիւը՝ Հալէպէն գիւղ ա-

պաստանած հայ ընտանիքներուն պատճառով:

--14 Օգոստոսի առաւօտեան, Գամիշլիի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ նշուեցաւ Ս. Աստուածածին Վերափոխման տօնը: Տեղի ունեցաւ Ս. եւ անմահ պատարագ, որուն ընթացքին օրուան պատգամը փոխանցեց Պսակ քինյ. Պէրպէրեան: Ան Աստուածամօր ողորմութիւնը հայցելով՝ խաղաղութիւն խնդրեց համայն աշխարհին եւ սուրիական հայրենիքին համար, ապա շնորհաւորեց բոլոր անոնք, որոնք Մարիամ, Մարի, Մարիա անունները կը կրեն:

Պատարագէն ետք տեղի ունեցաւ ամանդական խաղողօրհնէք:

Հուսկ, օրհնուած խաղողը բաժնուեցաւ հաւատացեալ ժողովուրդին՝ եկեղեցւոյ տիկնանց կազմին կողմէ պատրաստուած յատուկ տոպրակներով:

Թարթուսի Մէջ Բացումը Կատարուեցաւ Հայկական Կեդրոնի Մը

Թարթուսի նորակառոյց կեդրոնին մէջ

Հովանաւորութեամբ Բերիոյ հայոց թեմի առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեանի, 11 Օգոստոսին, Սուրիոյ Թարթուս քաղաքին մէջ բացումը կատարուեցաւ հայկական կեդրոնի մը:

Նկատի ունենալով սուրիական տագնապի օրերուն երկրի բախումնային շարք մը շրջաններէն, յատկապէս Հալէպէն Թարթուս տեղափոխուած հայորդիներու մեծ թիւը, Բերիոյ հայոց թեմի Ազգային իշխանութիւնը յարմար նկատեց ապահովել նման կեդրոն մը, որ պիտի ծառայէ տեղւոյն կիրակնօրեայ դպրոցի աշակերտութեան, Քրիստոնէական դաստիարակչական խորհուրդին, շրջանի Շտապ օգնութեան գործադիր մարմինի աշխատանքներուն համադրման համար գումարուող ժողովներուն եւ շրջանի հայութեան իրքեւ հաւաքավայր:

Կեդրոնին բացումը կատարեց առաջնորդ Շահան արք. Սարգիսեան, ներկայութեամբ Արտակ վրդ. Արապեանի, Տաթև Ա. քինյ. Միքայէլեանի, Լաթաքիոյ ազգայիններէն Վարուժ Պետրիեանի, Լաթաքիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ թաղականութեան ատենապետ Աւօ Կարպուշեանի, ՍՕԽԻ Հրջանային վարչութեան ներկայացուցիչ Մարօ Սողոմոնեանի, Թարթուսի Շտապ օգնութեան գործադիր մարմինի, Թարթուսի եւ շրջակայքի թաղական խորհուրդի ներկայացուցիչներուն եւ կիրակնօրեայ դպրոցի աշակերտութեան:

Սեբաստիոյ Հայկական Եկեղեցին՝ Ոչնչացման Եզրին

Սեբաստիայի հայկական եկեղեցին ոչնչացման եզրին է:

Ներկայ Թուրքիոյ Սվազի շրջանին մէջ (պատմական Սեբաստիա) «Նուրի Տէմիրտաղ» օղակայանի ճանապարհին գտնուող հայկական հին եկեղեցին մատնուած է անուշադրութեան եւ ամէն անցնող տարուան հետ ալ անելի կ'աւերուի:

Համայնքը քանի մը անգամ ահազանգած է, որ եկեղեցին ունի նորոգման կարիք, այլապէս կ'ոչնչանայ: Նահանգապետարանը նախաձեռնած է քանի մը ծրագիրներ, որոնց իբրեւ արդիւնք անելի շատ զբօսաշրջիկներ այցելած են եկեղեցի, սակայն եկեղեցւոյ նորոգման հարցով որեւէ գործնական քայլ չ'է առնուած:

Ամէն տարի, Սուրբ Մարիամ Աստուածածնայ տօնին, այստեղ կը հաւաքուին Թուրքիոյ ամենատարբեր շրջաններու մէջ բնակող սեբաստացի հայերու թոռները: Եկեղեցւոյ հայկական անուանումը չ'է պահպանուած, սակայն յայտնի է, որ անիկա կառուցուած է 11-13 դարերուն:

Սուսա Լերան Գիւղերէն ՎազըՖի Մէջ Ժողովրդային Շէնք Կը Կառուցուի

Ալեքսանտրեթի շրջանի հայկական ՎազըՖ գիւղի մէջ Միհրան Ուիկեանի ղեկավարութեամբ շինարարական գործ կը կատարուի. եկեղեցւոյ կողքին, կը կառուցուի երեք յարկանի շէնք մը՝ իբրեւ հիւրանոց ու հաւաքավայր: Շէնքը արդէն իսկ աւարտին մօտեցած է. մէջտեղ եկած է բոլորին գնահատանքին արժանացած շինութիւն մը՝ մէկ յարկը ստորերկրեայ:

Վերջերս, Ս. Աստուածածինի վերափոխման տօնին առիթով, Պոլիսէն բազմաթիւ այցելուներ, որոնց մէջ կար նաեւ Օրթոդոքս թաղական խորհուրդի ատենապետ Իսքենտեր Շահինկէօզ, ՎազըՖ մեկնեցան եւ ակնանատես եղան գրեթէ աւարտին հասած շէնքին:

Ուիկեան, որուն առաջնորդութեամբ ու նիւթական օգնութեամբ մօտաւորապէս 19 տարի առաջ սկսած էր եկեղեցւոյ վերանորոգութիւնն ու շինութիւնը, 23 Օգոստոսին Պոլսոյ «Մարմարա» թերթի խմբագրատուն այցելելով՝ բացատրութիւններ տուած է շինութեան այժմու վիճակին մասին: Շէն-

քին շինարարութիւնը աւարտած է. կը մնայ ներքին կահաւորման խնդիրը, որուն համար նոր բարերարներ կը յայտնուին ու կը փնտռուին: Շէնքի երկու յարկերուն վրայ կան ինը հիւրանոցներ՝ օժտուած հանգստաւէտութեան բոլոր պայմաններով: Շէնքին մէջ բաժին յատկացուած է եկեղեցւոյ հովիւին, նաեւ՝ աշխատանոց մը, ուր գիւղի կիները ձեռագործներ կամ գիւղի արտադրութիւնները պիտի վաճառեն: Այստեղ նշենք, որ գիւղի կառավարիչները յաջողեցան ձեռք բերել «ՎազըՖը» անունը իբրեւ առեւտրական մակնիշ գործածելու իրաւունքը: Իսկ վերի յարկին վրայ կայ 150 հոգի ընդունելու տարողութեամբ սրահ մը, ուր պիտի սարքուին հաւաքոյթներ:

Անելի քան մէկուկէս միլիոն թրքական լիրա ծախսուած է արդէն այս կառոյցի շինութեան համար. գլխաւոր բարերարներն հանդիսացած են Պետրոս Շիրինօղլու, Իսքենտեր Շահինկէօզի ատենապետութեամբ Օրթոդոքս թաղական խորհուրդը:

Պոլսոյ Մէջ տերսիմցի 8 Հայ Մկրտուած Է

Տերսիմցի հայերու ազգային ինքնութեան վերադարձի ծիրէն ներս՝ Պոլսոյ Սրբ. Ստեփանոս հայկական եկեղեցւոյ մէջ Օգոստոս 14ին իրականացած է զանգուածային մկրտութիւն:

Թուրքիոյ մէջ կը շարունակուի ազգային ինքնութեան վերադառնալու համար Հայոց Յեղասպանութեան տարիներուն ճնշումներու իբրեւ արդիւնք հաւատափոխ՝ իսլամացած հայերու քրիստոնէական արմատներուն վերադարձի պայքարը:

Տէր Տրդատ քահանայ Ուզունեանի կողմէն իրականացած զանգուածային մկրտութեան արարողութեամբ՝ քրիստոնէութիւն ընդունած է տերսիմցի 8 հայ:

Պատմական Ծովք նահանգի Տերսիմի շրջանին մէջ հայեր բնակած են հայոց հեթանոսական ժամանակաշրջանէն սկսեալ: Տերսիմի մէջ կը գտնուէին Անահիտի, Վահագնի եւ Աստղիկի մեհեանները:

Հայոց Յեղասպանութեան տարիներուն, Տերսիմի քիզիլպաշ (ալեւի) ցեղախումբերը ապաստան տուած են ա-

լեւի քան 40 հազար հայերու: Յեղասպանութեան հանգրուանին, 1915ի ջարդերէն ազատած եւ Տերսիմ ապաստանած շատ մը հայեր կ'օճափոխ դառնալով ալեւի դաւանանքը ընդունած են:

1938ին, թրքական ճնշումներուն դէմ ծառացան Տերսիմի ցեղախումբերը՝ Ալէյի Ռիզայի գլխաւորութեամբ: Ըստ տերսիմցի արդի ժամանակներու մտաւորականներու, 1938-ի յեղափոխութեան տերսիմցիներու կողքին զէնք վերցուցած են դաւանափոխ դարձած հազա-

րաւոր հայեր, իսկ ապստամբութեան տխուր վախճանին յաջորդող քեմալական բանակի ջարդերուն՝ տերսիմցիներու կողքին սպանուած եւ ջարդուած են նաեւ հայեր:

Այսօր, եւրոպացի կարգ մը պատմաբաններու կողմէ ընդունուած է այն տեսութիւնը, որ 1937-38 քեմալական ուժերու կողմէ ջարդուած 70 հազար ալեւի տերսիմցիներու եւ հայերու ծրագրուած ջարդը կը համապատասխանէ ջեղասպանութեան:

Մարուշ Երամեան

Վերջին տարիներին սկսում ենք տալ արեւմտահայերէնին համար, որուն տուն տուած էր Ինքնագոյի յայտարարութիւնը թէ «արեւմտահայերէնը մեռնող լեզուներու շարքին կը դասուի», կը շարունակուի, առանց հիմնական լուծումներու: Եթէ պահ մը նկատուի առնենք ծախսուած հսկայ գումարները այս հարցին՝ համագումարներու, խորհրդաժողովներու թէ աշխատանոցներու համար, կրնանք պահ մը կենալ եւ մտածել. ա՛յո՛, մտածել, որովհետեւ ըստ արդիւնքին, ոչ մէկ արդարացում կայ այսքան հսկայ մսխումներու համար:

Ի՞նչ ընել ուրեմն:

Սակայն նախ այլ հիմնական հարց մը ինքզինք կը ներկայացնէ՝ իրապէ՞ս կարիք ունինք արեւմտահայերէնը պահելու:

Յանկարծ ընթերցողը չկարծէ թէ մենք ալ ջատագով ենք չեմ գիտեր ինչ-այլօրինակ լուծումներու: Պարզապէս կ'ուզենք մեր ներկայացուցած հարցը իր բոլոր անկիւններով դիտել, թէ ասիկա անկիւն չունեցող հարց մըն է, աւելի օղակ մըն է, որուն մէջ բանտարկուած, չենք գիտեր ինչ ընենք դուրս ելլելու համար:

Ամերիկահայ յարգելի դասախօս մը կը պատմէր թէ Northridge (California State University) համալսարանին մէջ երեք հազար հայ ուսանող կայ:

Երեք հազար ուսանողներ, Հայաստանէն, Պարսկաստանէն թէ ԱՄՆէն, թերեւ նաեւ Սփիւռքի այլ վայրերէն հոն հաւաքուած, որոնք կը խօսին, ըստ դասախօսին «hybrid հայերէն մը» եւ որոնք կրնան թերեւ օր մը, ժամանակի թաւաքին հետ, ստեղծել ապագայի հայերէնը, արեւելահայերէնի հնչիւնային եւ ձեւակ համակարգով եւ դասական ուղղագրութեամբ, մինչ լեզուն ինք կրնայ սինթետիկ արեւմտահայերէնին եւ արեւելահայերէնին միջեւ:

Այսօր սակայն այլ է խնդիրը:

Մեր դպրոցները այսօր խորքին մէջ հայերէն լեզու սորվեցնելու համար չեն այլեւս, այլ, հայերէնով ապրելու շրջապատ հայթայթելու միջոց: Եթէ հայերէնը ոչ թէ ուսուցանուելիք լեզու դառնայ, այլ ապրելու ձեւ եւ միջոց, մեր հարցերուն լուծումը կրնայ որոշ չափով դիւրանալ:

Ասիկա ընելու համար ի՞նչ պէտք է:

Ֆինլանտայի մէջ տեսած են, որ դպրոցէն ետքի պարտականութիւնները ոչ մէկ արդիւնք կու տան, հետեւաբար դասերէն աւելի «գրօսանք»ի պահերն են գերիշխողը ֆինլանտական դպրոցներուն մէջ: Ինչ որ որպէս փորձարկում սկսած էր, այսօր արդէն ուսուցման ձեւի վերածուած է եւ ֆինլանտական կրթածելը դարձուցած աշխարհի ամենէն արդիւնաւէտը, իսկ ֆինլանտական դըպրոցները, իրենց արդիւնքով, աշխարհի լաւագոյնը:

Ասիկա փորձ մըն է, որմէ կարելի է օգտուիլ, սկզբունքը յարմարեցնելով մեր պէտքերուն:

Կրնա՞յ ըլլալ որ հայերէնի դասապահերուն ուսուցիչը աշակերտները պարտէ՞ք տանի եւ խօսի ամէն բանի մասին որ կապ ունի բնութեան հետ: Այլ օր մը թանգարան տանի, խօսի իրենց արուեստի եւ արուեստագէտներու մասին:

Կրկին Լեզուական Հարցեր

յաջորդ անգամու մը կրնայ ծովեզերք կամ գետեզերք տանիլ եւ այսպէս:

Պայման է որ հայ աշակերտը գիտնայ սահմանական եղանակի անցեալ յարակատար ձեւը, երբ ամենէն պարզ, առօրեական նախադասութիւնները կը դժուարանայ կազմել, կը դժուարանայ յիշել հայերէն նախարար, խորհրդարան, ձեռնարկ, երգահանդէս, թատերգութիւն եւ նման բառեր:

Կ'ընդունիմ որ հայերէն բառերը, եթէ բաղդատենք անգլերէն կամ արաբերէն բառերուն, շատ երկար կը թուին, յաճախ չորս վանկերէ կազմուած: Բայց փոխանակ մանկապարտէզի աշակերտին «լեղակագոյն»ը սորվեցնենք, եւ մայրը գանգատի:

Վանկերով կը սորվեցնենք՝ նախ երկու, ապա երկու վանկեր, լեղա, կագոյն ...

Կարելի է ծովեզերքը կեցած խօսիլ կապոյտի երանգներուն մասին, թոյլ տալով որ աշակերտը ինք տեսնէ կապոյտներուն տարբերութիւնը եւ հարցնէ անոնց մասին:

Որովհետեւ աշակերտին համար շատ աւելի դիւրին է յիշել իր ըրած հարցումին պատասխանը, քան՝ ուսուցիչին պատմած եւ թելադրած դասը:

Աւելի կարեւոր է խօսիլ, գրուել աշակերտին հետ, քան անոր քերականական օրէնքներ սորվեցնել:

Բայց կարծես մեզի համար արդէն «հաճոյք»ի վերածուած է հայերէն լեզուի վիճակէն ծնած ինքնակեղեցումը, ողբը՝ արեւմտահայերէնին համար, եւ անշուշտ՝ համագումարներ, համաժողովներ եւ աշխատանոցներ կազմակերպելու «ծանր աշխատանք»:

Այստեղ՝ համագումարներու մասին քանի մը նկատում:

Համագումարներու անցեալն ու ապագան

Համագումարները սովորական երեւոյթ էին «Սովետի օրով», միութեան տարածքին, եւ ընդհանրապէս գեկուցողական բնոյթ կը կրէին՝ տեսնէ թէ ինչէր ըրեր ենք, ինչպէ՞ս ըրեր ենք եւ դեռ ինչքն ու ինչքն պիտի ընենք: Հաւանաբար բոլոր մասնակիցներն ալ գիտէին կեղծիքը, լաւագոյն պարագային՝ չափազանցութիւնը, բայց ուրախ էին հաւանաբար նախ համագումարին «բարիքները» վայելելով ու յետոյ, կրկին հաւանաբար, տարբեր բան չէին գիտեր: Վստահ եմ որ գիտցողներ կային, սակայն անոնք ալ այլ բանէ կը խուսափէին, որովհետեւ «գիտնալը», բոլորէն տարբեր ըլլալը վտանգաւոր կրնար ըլլալ, էր, Սովետի մարդուն համար:

Սովետը գնաց, համագումարները

մնացին: Վստահ չեմ որ սովետներն էին հեղինակները համագումար երեւոյթին, որ իրենց օրերուն ծաղկում ապրեր էր:

Սփիւռքահայ պատմութեան առաջին օրերուն համագումար կազմակերպելու ո՛չ միջոցը եղեր է, ոչ ալ կարիքը: Միութիւնները ոգի ի բռին աշխատած են քիչ մը թեթեւցնելու համար սփիւռքահայ մարդուն մանաւանդ առաջին շրջանի առօրեան: Եւ աշխատած են անծանուցում, անհատուցում, առանց ինքնագովութեան:

Առաջինը որ կը յիշեմ Միջին Արեւելքի Գորողներուն Առաջին համագումարն էր, Անդրանիկ Ծառուկեանի առաջարկով եւ ծրագրումով: Ծառուկեան փորձած էր ԲՈԼՈՐ կողմերու գործընդունելու այս համագումարին, բայց ... ծախողած էր որքան կը յիշեմ: Եւ ինչ որ պէտք էր շարունակական ըլլար, մնացեր էր որք ու միակ ձեռնարկ մը:

Ծառուկեանի այս փորձը փորձ մըն էր նաեւ սփիւռքի գործընդունելու բերքը ի մի բերելու եւ որպէս միասնական երեւոյթ ներկայացնելու, մանաւանդ երբ ծանծաղացուցիչ յանկերգի պէս կը կրկնուէր՝ «առանց հողի մշակոյթ չ'ըլլար» (այդ օրերուն հաւանաբար տակաւին ծանծաղացուցիչ չէր):

Ծառուկեան ունեցեր էր ազնիւ մտահոգութիւն ու նպատակը համագումարը գիրին եւ գրականութեան ծառայեցնելու: Եւ ծախողեր էր, որովհետեւ մարդիկ, այդ օրերու կարգ մը գործընդունելու, այլ նպատակներ ունեցեր էին:

Սովետի փլուզումէն ետք համագումարները երկար շրջանի մը համար դադրեր էին, թափով վերսկսելով՝ գործընդունելու, ծարտարապետներու, կրթական մշակներու եւ այլ խմբաւորումներու համար, տարեկանէն անցնելով երկամեայի եւ աւելի երկար միջոցներու հերթականութեամբ:

Թէկուզ երկամեայ, համագումարներու կապուած սկիզբէն ի վեր կրկնուող երեւոյթները մեզ մտածելու կը մղեն:

Ըլլալով սփիւռքահայ, լաւ գիտնալով միջոցներու տղութիւնն ու զանոնք հայթայթելու դժուարութիւնը, մանաւանդ երբ չկայ պետութիւն որ ա՛յդ բաժինը գոնէ հոգայ, կը դիտենք միջոցներու մսխումը եւ կ'ափսոսանք: Եւ չենք կրնար չմտածել՝ ինչէր կրնայինք ընել, դպրոց, ծերանոց, պատսպարան, ակումբներ ... հազար ծակ կը գոցէինք (ինչպէս կը սիրեն ըսել հալէպցիք):

Միա կողմէ կը դիտենք մասնակցողները՝ մեծ մասը ներքին սփիւռքի մէջ ծառայած տարեցներ, որոնք ինչ հաճոյք կը զգան այստեղ, այս քանի մը օրերու ընթացքին, իրենց տարիներու

ծանր աշխատանքը վարձատրուած տեսնելով գոնէ անգամ մը:

Այս բոլորէն անդին ու վեր սակայն զիս իրապէս կը մտահոգէ այն թէ իւրաքանչիւր մասնակից ի՞նչ կը ստանայ այս քանի մը օրերուն վրայ երկարող գրոյցներէն եւ ի՞նչ կը տանի իր հետ:

Տակաւին կայ այլ երեւոյթ մը, որ կրնայ երբեմն նաեւ «վտանգաւոր» ըլլալ. շատեր կու գան նախապէս, քույրներու ետին կազմուած ծրագիր-որոշումներով եւ կը փորձեն զանոնք «անցընել», այսինքն որոշումէ կիրարկումի անցնիլ, յաջողութեան հասնելով երբեմն:

Օրինակ՝ սփիւռքի թէ ներքին սփիւռքի (ռուսական տարածքի) երկիրներուն մէջ հայերէն լեզուի եւ գրականութեան միացեալ քննութիւններ հաստատելու ծրագիրը, որ սկիզբը սուրժի դադարին «ի միջի այլոց» բնոյթով սեղանին դրուեցաւ, բայց յետոյ յամառօրէն հետապնդուեցաւ ամբողջ համագումարի ընթացքին (Կրթութեան նախարարութեան կազմակերպած կրթական 7րդ խորհրդաժողով, Աղվերան, 1-5 Օգոստոս, 2016):

Այս ծրագիրը, անկախ իր ունեցած բացայայտ դժուարութիւններէն, որոնք կրնան նոյնիսկ «անկարելի» որակուիլ, ինչպէս արեւելահայերէն եւ արեւմտահայերէն լեզուները սփիւռքներու տարբեր գաղութներուն մէջ, պետական ծրագիրն էր ամբողջ ա մ բ ո ղ ա ց ն է լ ու պարտադրանքը, որ քիչ ժամանակ կը ձգէ հայերէնին, տարբեր գաղութներու աշակերտներուն այնքան տարբերուող մակարդակները լեզուի իմացութեան մէջ, որ անկարելի կ'ըլլայ մէկ եւ միասնական քննութեան զաղափարը, ունի այլ նկատաւնի կէտ մը՝ սփիւռքի դպրոցները դնել ՀՀի պետական այրերու «տիրապետութեան» տակ: Ասիկա պարզօրէն անարդիւնք քայլ մըն է, որովհետեւ գոնէ սփիւռքի մէջ (ներքին սփիւռքը նկատուի չեմ առնել այստեղ), կարելի չէ հայերէն լեզուի դասաւանդումի հարցերուն լուծումը Հայաստանէն սպասել: Այնքան տարբեր է սփիւռքի դպրոցներուն կացութիւնը, որ միայն սփիւռքահայը կրնայ չափել հարցերուն խորութիւնն ու տարրութիւնը, եւ ըստ այդ լուծումներ գտնել:

Այս հանգրուանին կարելի է նոյնիսկ դերերը փոխելով Հայաստանէն խնդրել, որ «պետութիւնը ինք հոգայ նիւթակաւնը, իսկ մենք կը լուծենք մեր հարցերը».

յստակ է ակնարկութիւնս:

Համագումարներու ամենէն խոցելի կէտը, կը կարծեմ, առնուած որոշումներուն հետապնդումն է կամ՝ չ-հետապնդումը. որովհետեւ որոշումները կ'առնուին եւ հոն՝ համագումարի սեղաններուն վրայ ալ կը մնան, ջուրի պարապ շիշերուն եւ բաժնուած ծանուցումներուն հետ: Ինչ է ասոր պատճառը:

Երկու համագումարի փոխարէն մէկը ընել եւ երկրորդին կարելիութիւնները ծախսել առաջինին որոշումները կատարելու համար:

Լուծումներ չէ որ կ'առաջարկեմ, պարզապէս արեւմտահայերէնին կապուած կարգ մը անտեսուած հարցեր կը փորձեմ մէջտեղ դնել, թէ Գիտեմ նաեւ որ այս յօդուածն ալ գրելու փոխարէն կրնայի ... ամբողջ դասարան մը թանգարան տանիլ ...

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

- ✓ Comprehensive Eye Exams
- ✓ Contact Lenses
- ✓ Visual Field Testing

- ✓ Evening & Weekend Appointments
- ✓ Direct Insurance Billing! (Most major carriers)
- ✓ New Patients, Emergencies & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for
your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)

(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԱՐՅԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆՑ 25-ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հովանավորությամբ՝
Ն.Գ. Արմէն Եզանեանի
Գանատայի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան

Օրումն Բանախօս՝
Վիգէն Թիւֆէնքճեան

Սոցիալ Դեմոկրատ
Հնչակեան
Կուսակցութիւն

Հայկական
Բարեգործական
Ընդհանուր Միութիւն

Հայ
Աւետարանական
Եկեղեցի

Ս. Երրորդութիւն
Հայց. Առաք.
Եկեղեցի

Ս. Աստուածածին
Հայց. Առաք.
Եկեղեցի

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
Հայ Կաթողիկէ
Եկեղեցի

Հայ
Օգնութեան
Միութիւն

Հայ
Յեղափոխական
Դաշնակցութիւն

Գեղարուեստական Յայտագիր

Կիրակի, 25 Սեպտեմբեր 2016, կէսօրէ ետք ժամը 1:30-ին,
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնի «Համազգային» թատերասրահին մէջ
50 Hallcrown Place, Toronto

Հանդիսութենէն առաջ զոյգ դրօշներու օրհնութիւն պիտի կատարուի Հայ Կեդրոնի նահատակաց յուշարձանին առջեւ

CASSANDRA HEALTH CENTRE

**ARMENIAN
MEDICAL CENTRE & PHARMACY**

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian

Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

**Located at Cassandra Health Centre
2030 Victoria Park Ave.**

**Please call 416-331-9111
to arrange an appointment**

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետողականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցների 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

**Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը**

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

Հ.Մ.Ը.Մ. ԹՈՐՈՆՏՈ
ՍԿԱՈՒՏՈՒԹԻՒՆ
HOMENETMEN TORONTO SCOUTING

Մոկլի / Beavers (ages 5,6)
Արծուիկ-Գայլիկ / Cubs (ages 7-10)
Արենյոյշ-Արի / Scouts (ages 11-13)
Պարմանուհի-Երէց / Venturers (ages 14-17)
Աւագ Երէց & Խմբապետ / Rovers & Leaders (ages 18+)

2016-2017
Տարեշրջանը կը սկսի՝
ԿԻՐԱԿԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18ԻՆ

REGISTRATIONS
SUNDAY SEPTEMBER 18

11:00am - 1:00pm, Armenian Community Centre

Download the application form at: www.homenetmentoronto.com

For further information, please contact us at homenetmentorontoscouts@gmail.com

[Facebook.com/homenetmentoronto](https://www.facebook.com/homenetmentoronto)

[@homenetmentoronto](https://www.instagram.com/homenetmentoronto)

[@homenetmenTO](https://twitter.com/homenetmenTO)

Haroutioun
Manougian

Viken
Ajamian

Varoujan
Bastajian

Antranig
Artinian

Kevork
Kololian

Looder
Masbanadjian

Hovsep
Davitjan

Jirair
Injeyan

Vart
Zakarian

Greg
Bekarian

Nerses
Mkysartinian

Vartoug
Sakarian

Sarkis
Ghazarian

Taline
Yacoubian

Dikran
Nahabedian

Jean
Nahabedian

A Run To Remember
is proud to honour our loved ones on
October 16, 2016.
Come & Join Us

Avedis
Porpossian

Serop
Mahdessian

Hagop
Artinian

Tro
Najarian

Daniel
Derderian

Apo
Gosdanian

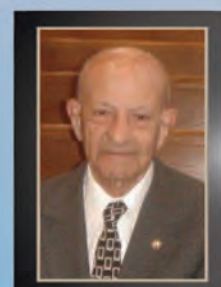
Ara
Bablanian

Arthur
Avanesi

Alidz
Mardirossian

Diran
Terzian

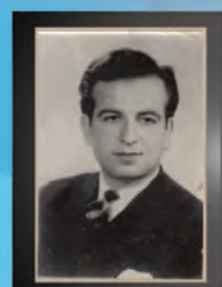
Garen
Divarci

Seta
Degirmenjian

Matthew
Manoukian

George
Keleshian

Megrditch
Fermanian

Gagik
Khodaverdian

Ashod
Khanamirian

Varuj
Arkarakas

Hagop
Ghazarian

Papken
Karkar

Noubar
Aynedjian

Ankiné
Jeghelian

Sarkis
Osmanlian

Zohrab
Bedirian

Ara
Jelderian

Vrej
Melkonian

Dirouhi
Ansourian

Harout
Gerekmezian

Maro
Merjanian

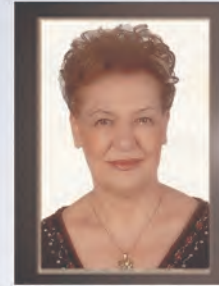
Nora
Vessoyan

Rosdom
Yeghoyan

Krikor
Keshishian

Knarik
Shahbandarian-Vartanian

Hrayr
Masbanajian

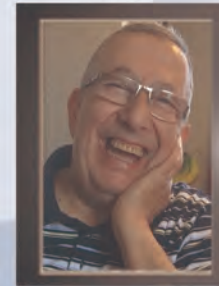
Dikranouhi
Kendirjian

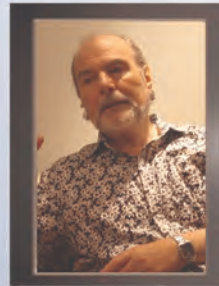
Haig
Kouyoumdjian

Araxy
Baklarian

Zaven
Garabedian

Souren
Chekijian

Register Now **Online** at:
www.aRunToRemember.org

Join us in **MEMORY** of our loved ones

5 km Walk / Run, Half or Full Marathon

On October 16, 2016

SUPPORTING

ARUNTOREMEMBER@GMAIL.COM | FOLLOW US

MILMANTAS
Immigration Services

FACING IMMIGRATION OR CITIZENSHIP ISSUES?

Please contact:

Dalia Milmantas, RCIC

T 647 342 7301

E info@milmantasimmigration.com

www.milmantasimmigration.com

EXPERIENCED IN CANADIAN IMMIGRATION SINCE 1999

JZELECTRIC
JOHN ZENY JANGEZIAN

416-824-9695
johnzeny@hotmail.com

**FOR ALL
YOUR
ELECTRICAL
NEEDS**

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member
*Independently Owned and Operated

Seda Bakhshian

Sales Representative

Cell: (647) 779-3660

Bus: (416) 383-1828

sedabakhshian@gmail.com
www.propertyca.ca

Home Life/Vision
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member

**Allen
Der Minassian**

Sales Representative

Call **416-939-1851** for a **FREE** Market evaluation of your home.

allendm@gmail.com

www.derminhomes.com

Գիտէ՛իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են

եւ կախեալ՝ ընտանիքի

կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես **ճո՛ղն Զէյն** եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

DEVRY SMITH FRANK LLP
LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian

416-446-3303

robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian

416-446-3307

alleen.sakarian@devrylaw.ca

DSF

95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

Armenian Genocide "Forest of Hope", in the City of Markham
Տեղապանության «Յիշատակի Պուրակ», Մարքամ Բաղադին մեջ

Բացման Հանդիսություն
Շաբաթ, 24 Սեպտեմբեր, կ.ե. ժամը 1:00ին

Opening Ceremony
Saturday, September 24th, 2016 at 1:00pm
Ashton Meadows Park (see driving directions below)

Fundraising Reception
Saturday, September 10th, 2016 at 8:30pm

Հանգանակային Ընդունելություն
Շաբաթ, 10 Սեպտեմբեր, երեկոյան ժամը 8:30ին
Armenian Community Centre – 45 Hallcrown Place

**Չոյզ ձեռնարկները պիտի նախագահե Մարքամի քաղաքապետ՝
Յարգարծան Պարոն Ֆրանկ Սքարպիթին**
**His Worship Mr. Frank Scarpitti, mayor of the City of Markham,
will be chairing both events**

Ashton Meadows Park is located at the northeast corner of Woodbine Ave. and Calvert Rd. in the City of Markham (just north of 16th Ave.). The entrance to the park and parking is off of Calvert Rd.

DEAR FRIENDS,

Construction of the "Forest of Hope", memorial forest dedicated to the centennial of the Armenian Genocide will become a reality this September, after a small delay, due to the dry and hot weather conditions this summer.

The contract has been awarded to the contractor to commence construction last week of August, and substantially complete the project in mid September.

Both the Centennial Committee and the Construction sub-committee will be working hard in the coming weeks to bring this centennial project to successful completion. This is one project among many, which will be a permanent reminder to all about the Armenian Genocide and its consequences.

We wish to remind you though with great emphasis, that now is the time to multiply our fundraising efforts to secure the required funds for construction

and soft costs associated with the project. we are pleased to inform you that the construction committee was successful to achieve the project within budget. we are appealing to our friends and community members to support this project with your donation by completing the attached pledge card, through your affiliated organization. Your donation should be made to either St. Mary Armenian Church, or Holy Trinity Armenian Church for tax deductible receipt.

Please also reserve the following dates for public functions associated with this project:

1. Saturday, September 10th, 2016 8:30 pm at the Armenian Community Centre (ACC), fundraising event chaired by His Worship Frank Scarpitti, Mayor of the City of Markham.
2. Saturday, September 24th, 2016 at 1:00 pm, Ashton Meadows Park in Markham, for the opening ceremonies and ribbon cutting for the "FOREST OF HOPE", Armenian Genocide Memorial.

As of today, we only have 3 out of 13 organizations which were allocated fundraising amount to pursue from their membership. we encourage our centennial committee representatives to multiply their efforts to raise the required funds to meet our contractual obligations. I know we can do it if we put additional effort. Please make sure you utilize the attached flyers for distribution to your membership.

<p>Հայկական Տեղապանության Հարիւրամեակի Գանատայի Մարմին The Armenian Genocide Centennial Committee of Canada Տեղապանության Յիշատակի Պուրակ, Մարքամ Բաղադին մեջ Armenian Genocide Memorial Grove, in the City of Markham</p> <p>☐ Այո, երբ ժախագիմ մասնակցիլ Տեղապանության յիշատակի պուրակի հանգանակութան Yes, I would like to donate to the Armenian Genocide Memorial Grove, in the City of Markham</p>		<p>I would like to donate:</p> <p>☐ \$ 100 ☐ \$ 250 ☐ \$ 500 ☐ \$ 1000 ☐ \$ (Other) _____</p>
<p>Name _____ Address _____ City _____ Province _____ Postal Code _____ Home Phone _____ Cell Phone _____ Business Phone _____ E-mail Address _____</p>		<p>My donation is enclosed</p> <p>☐ Cash ☐ Cheque</p> <p>☐ Visa ☐ MasterCard Credit Card # _____ Exp. Date _____ / _____ 3 digit security code _____ Signature _____</p>
<p>Please make your cheque payable to ☒ Holy Trinity Armenian Apostolic Church ☒ St. Mary Armenian Apostolic Church</p>		

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ ՀԱՅ ԱՎՈՒՄԵՐԻ

20
ՍՏԵՍԿ

**ARMENIAN ASSOCIATION OF TORONTO'S
20TH ANNIVERSARY**

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

DINNER AND DANCE

Երեկոն կը ձոխացնեն գաղութիս նոր երգիչներ
Յասմիկ Թաշճեան և Միեր Մինասեան
DJ GARY

**Tickets \$75.
Full dinner and wine included.**

**All proceeds from this event will be donated to:
"Daniel Ghazarian Musical Academy" in Shushi, Artsakh**

To reserve your tickets please call: AAT office: (905) 480 5945,
Alvart Siraki: (416) 499 6019, Anabel Sharouyan: (416) 871 4424

Saturday 7:30 P.M. October 1, 2016
St. George Centre 9116 Bayview Ave, Richmond Hill, L4B 3M9 (Just south of 16th Avenue)

Եկ.ք. իկն ու նոր ընկերներով
տոնենք միութեան
առաջին 20 տարին

Crown Pastries

Fine Middle Eastern Pastries

#1 Baklava in Toronto

OPEN DAILY

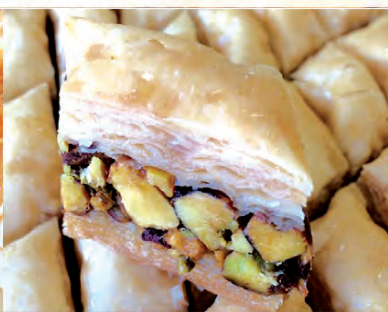
Monday to Sunday from 9 a.m. to 10 p.m.

BEINNAREN

ESH AL ASHFUR

BAKLAVA

MAMMOUL

SWEET CHEESE

Call (647) 351-2015

2086 Lawrence Ave. East | Scarborough, ON
(Warden & Lawrence) M1R 2Z5

www.crownpastriesbaklava.com

Enjoy our sweets delivered free straight to your home in Scarborough, with a minimum order of \$50.

ICRC Describes Aleppo as One of the Most Devastating Conflicts in Modern Times

Shelling causes widespread destruction in a neighbourhood in Aleppo.

(ICRC) —The president of the International Committee of the Red Cross (ICRC), Peter Maurer, has described the fight for the Syrian city of Aleppo as one of the most devastating conflicts in modern times. Fighting has been intensifying during the past weeks with hundreds of people killed and untold numbers injured. Public services have all but broken down. Tens of thousands are trapped and without aid, the ICRC reported.

"No one and nowhere is safe. Shell-fire is constant, with houses, schools and hospitals all in the line of fire. People live in a state of fear. Children have been traumatized. The scale of the suffering is immense. For four years, the people of Aleppo have been devastated by brutal war, and it is only getting worse for them. This is beyond a doubt one of the most devastating urban conflicts in modern times," said Maurer.

Tens of thousands of people have been forced to flee their homes, and many others forced to leave temporary shelters they had been living in.

There has been massive damage to the city's infrastructure. With water and electricity supplies cut or severely reduced, the population is at risk from untreated and unsafe water. Humanitarian organizations, among others the ICRC and the Syrian Arab Red Crescent, have begun trucking drinking water as an emergency measure.

"The human cost of the fighting in Aleppo is simply too high. We urge all parties to stop the destruction and indiscriminate attacks, and stop the killing. Parties involved in the fighting need to respect the basic rules of warfare, in order to prevent the loss of more innocent lives. Besides the direct threat posed by the fighting, the lack of essential services such as water and electricity, poses an immediate and dramatic risk for up to two million people, who have great difficulty in accessing basic medical care," said Maurer.

The ICRC calls on all parties to allow humanitarian agencies to reach civilians in desperate need of help in all parts of the city, as well as in neighboring rural areas. Regular humanitarian pauses are needed to allow in humanitarian aid and allow enough time to carry out repairs to essential services.

Aram I Visits Geneva, Discusses Assistance to Syrian-Armenians

Aram I

(Armenpress)— His Holiness Aram I Catholicos of the Great House of Cilicia held consultations over assisting Armenians of Syria in Geneva, Switzerland, said the press service of the Great House of Cilicia.

Catholicos Aram I held a meeting with the United Nations special envoy for Syria Staffan de Mistura.

Aram I also held meetings with the representatives of inter-church organizations who provide assistance to the Christian communities of Syria through the Middle East Council of Churches.

Catholicos Aram I has been one of the chairmen of the Middle East Council of Churches for the past eight years.

Aram I also met with the President of Armenofas Foundation Teny Simonian during which he emphasized the necessity of providing assistance to Syrian-Armenians.

Before departing for Geneva, Catholicos Aram I held a meeting with President of the Hayastan All-Armenia Fund of France Bedros Terzian, and expressed his satisfaction that in the past years, the fund has provided assistance to the Armenian schools in Syria. He underlined the necessity of continuing assistance.

Syrian-Armenians Killed in Aleppo During Past Months

Harout Manoug Baghdoyan

At least nine Syrian-Armenians have died due to shelling in Aleppo in the last three months.

Sarkis Kouyumjian, a Syrian-Armenian who had suffered major head trauma during an attack on Aleppo's Nor Kyugh district on Aug. 7, died on Aug. 12. Kouyumjian, who was being treated at the Al-Razi hospital in Aleppo, was in a coma for five days, before succumbing to his injuries.

Kouyumjian had been a longtime member of Homenmen, and had served on the organization's executive body and fanfare group in Aleppo. Kouyumjian was laid to rest on Aug. 12, at the Sourp Asdvadzadzin (St. Mary) Armenian Apostolic Church of Aleppo.

Last week 24-year old Armenian conscript Harout Manoug Baghdoyan was killed during

Krikor Minasian

battles in southwest of Aleppo.

A stray bullet killed 16-year-old Syrian-Armenian Krikor Minasian in Aleppo on the night of July 15. The Aleppo-based Armenian news outlet Kantsasar reported that celebratory gunfire in response to the attempted military coup in Turkey may have been the cause of the stray bullet. Less than a week earlier, Panos Aghazarian (b. 1994), a member of the Syrian Armed Forces, was killed in military clashes in Aleppo on July 10. Two other Syrian-Armenians—Hripsimeh Chazarian and Sosi Ghazarian-Hekimian—were also injured on July 9, according to Kantsasar.

In June, five ethnic Armenians were killed in a week. Aleppo's Armenian-populated Nor Kyugh and Zvartnots districts were attacked by more than 30 missiles on June 2, killing

Sarkis Kouyumjian

several civilians. The attack, which reportedly came from militant opposition groups, also destroyed many buildings, including homes and stores. Vazken Jabaghchourian, Levon Kelkhacherian, Hovsep Janessian, and Khatchig Aboulaboutian were among those killed in the attack.

On May 26-27, the Vergine Gulbenkian Birthing Center-Hospital, which had served as a senior citizen's home during the war, was extensively damaged in another rocket attack that killed Maral Guligian, a center employee. Der Zareh Shakarian, Jack Hadad, and one other employee suffered minor injuries in the attack. The senior citizens of the center were consequently relocated for the third time since 2012.

(Source: Armenian Weekly)

60 Armenian families trapped in Syria's Hasakah

PanARMENIAN - Despite heavy fighting in the Syrian city of Hasakah, 60 Armenian families are still living in the town, Arevlek reports.

Situated in the far north-eastern corner of Syria, the city is caught in the battles between the Kurdish forces and troops loyal to Syrian president Bashar-al-Assad.

As the Syrian air forces hit Kurdish positions in the city, the United States declared it will send fighter aircraft in support of the Kurdish forces.

According to a source from the Syrian city of Al-Qamishli situated nearby, Armenians in Hasakah are relatively safe.

However, heavy battles have taken place in a number of neighborhoods where Armenians live.

The source also said that Armenians in Al-Qamishli are advised to host Armenians from Hasakah should the latter decide to evacuate the city.

CIBC Support Syrian Armenian New Comers

The CIBC branch at Parkway Mall, and other CIBC banking centers, have widely opened their doors for the Armenian Syrian new comers. Ruzanna Arslanian, Financial Service Representative, with the support of banking center leader Norma Brown, is helping clients with all their banking needs.

CIBC also donated a cheque for \$10,000 to the Armenian community Centre's Syrian resettlement committee to help and support the new comers.

CIBC financial service representatives hand a cheque of \$10,000 to ACC-SAH directors.

ANCA Launches White House Action Campaign for #NKPeace

Building on the momentum of last week's grassroots campaign to members of the U.S. Senate and House, the Armenian National Committee of America (ANCA) is expanding the Armenian American community's efforts against the flawed "Madrid Principles" to include targeted calls upon the White House for a more balanced and sustainable approach to ensuring a lasting peace for Nagorno-Karabakh (Artsakh/NKR).

The ANCA is expanding the Armenian American community's efforts against the flawed 'Madrid Principles' to include targeted calls upon the White House.

"As an advocate for peace, I cannot accept—and urge you to oppose—any resolution that runs counter to our American belief in self-determination or that would force a Christian nation under a violent Azerbaijani regime that has recruited extremists (including Afghanistani Mujahideen and ISIS militants from Syria) to fight its anti-Armenian wars," begins a letter to President Obama and Vice-President Biden. "Today, Artsakh—despite decades of Azerbaijani aggression—remains dedicated to strengthening its democracy, further developing its open economy, and working with in partnership with regional powers, the Organization for Security and Co-

operation in Europe (OSCE) and the international community toward a fair and enduring regional peace."

First discussed in 2007 with the specifics largely kept secret until recently, the "Madrid Principles" set forth a proposed formula which purportedly calls for Artsakh's up-front surrender of 7 regions of its sovereign territory in return for only a vague promise that Azerbaijan will allow a future "expression of will" that would determine its status, setting the stage for continued conflict and increased regional instability.

"At its heart, Nagorno-Karabakh is a very American story, representing the victory of a free people over foreign rule. A democratic, Christian-majority, pro-Western society that stands strong against the forces of intolerance deserves our support," continues the letter to President Obama.

The expanded grassroots campaign comes as Armenian and Azerbaijani leaders met in separate meetings with Russian President Vladimir Putin this week, with reports that Nagorno-Karabakh peace was among a broad range of issues discussed. The US along with Russia and France co-Chair the OSCE Minsk Group which has been tasked to mediate a long-term Artsakh peace since 1994.

Supporters of a peaceful and democratic Artsakh can visit anca.org/madrid to contact

the Obama Administration and share with them the dangers of the "Madrid Principles."

ANCA and Return on Investment

By Raffi Hamparian

If you had invested \$10,000 with Warren Buffett's newly purchased company Berkshire Hathaway back around 1965, that investment now would be worth more than \$70 million. Obviously, a pretty impressive Return on Investment (ROI).

To explore the many ways to support the ANCA's pro-Armenian mission, visit: <https://anca.org/ways-to-donate/>

Warren Buffett, now popularly known as the Oracle of Omaha, has continued his winning ways for decades, generating exceptional ROI—all without having to issue dividends to his shareholders. Well—almost without issuing dividends. The truth is, in 1967, his firm did issue, for its first and last time, a dividend of 10 cents per share.

Just last month, Berkshire Hathaway's class A shares were selling for over \$212,000, making it the highest priced shares on the New York Stock Exchange. This impressive stock price is proof that a spectacular ROI does not necessarily involve the immediate gratification of an annual dividend.

For decades, the Armenian National Committee of America (ANCA) has been generating our own remarkable ROI, for our community and cause. The early investments in our work produced a major asset for the Armenian homeland and a fierce defender of our heritage. Nowhere, though, has the return been greater than in the smart, strategic investments the ANCA has made in our community's most valuable asset—our youth.

With the newly purchased Aramian House in Washington, DC—which is housing the ANCA's Hovig Apo Saghdejian Capital Gateway Program—our organization is doubling down on our plans to secure an impressive ROI for the Armenian Cause. Taken together with the ANCA's Leo Sarkisian Summer Internship program, these programs for college students and college graduates do not necessarily produce a yearly dividend—but like Berkshire Hathaway's stock—they do secure an impressive ROI over time that strengthens the Armenian Cause and our local communities—from Los Angeles to New York, from Las Vegas to Chicago.

Let's take a closer look at the ANCA's Hovig Apo Saghdejian Capital Gateway Program.

Began in 2003, the Gateway Program is

as unique as it has been successful. For over a decade, the program has helped find permanent career-track employment and professional internships in Washington, DC for Armenian American college graduates. The goal of the program is simple—to welcome recent college graduates to Washington, DC by providing them three months of free housing and a team of ANCA professionals dedicated to advancing their career in public policy, government, political, and media jobs on Capitol Hill and across the nation's capital.

Thus far, the Gateway Program has helped place well over 125 Armenian American college graduates with jobs in the U.S. Senate and House of Representatives, Congressional committees, World Bank, U.S. Export-Import Bank, U.S. Chamber of Commerce, and U.S. presidential campaigns. Other Gateway participants have found employment at the Center for Strategic and International Studies; Human Rights Watch, the American Civil Liberties Union, the Human Rights Campaign, at international development agencies and also at respected media outlets like Congressional Quarterly and Bloomberg.

The Gateway Program is named after a remarkable individual—Hovig Apo Saghdejian—a proud Armenian Youth Federation (AYF) member and ANCA supporter from California's Central Valley who tragically passed away in 2004. Hovig's father

Apo Saghdejian and his sister Nayiri established and have sustained this program as a tribute to Hovig and to ensure that his legacy lives on forever. This valuable ANCA program is operated out of the Aramian House—named after the Aramian family whose generosity and dedication provided the key funding to permit the purchase of the building in 2015.

Both families understand that investing in the ANCA Hovig Apo Saghdejian Capital Gateway Program will continue to deliver—year after year—a high ROI for the Armenian Cause.

Having just concluded its 30th anniversary earlier this summer, the ANCA Leo Sarkisian Summer Internship Program (ANCA LSI) is another critical ANCA program for emerging professionals that has also had a high ROI for the Armenian Cause.

Started three decades ago on a shoestring budget, the ANCA LSI Program has grown to serve as a "boot camp" for those college students interested in learning all aspects of advancing the Armenian Cause on Capitol Hill and with the Executive Branch. The Program is named in memory of the late ANCA Eastern U.S. community leader—Leo Sarkisian—who spearheaded grassroots activism to advance the Armenian Cause for more than four decades.

Today, many ANCA LSI Program alumni

are giving back to their community and contributing to the hard work that is needed to advance the Armenian Cause in local communities, state capitols and in our nation's capital.

Having shared with you how the ANCA is generating ROI from both ANCA Hovig Saghdejian Capital Gateway and Leo Sarkisian programs, let's go back to Warren Buffett.

In 2006, Warren Buffett—joined by Bill and Melinda Gates—announced his intention to donate a majority of his wealth to philanthropic causes. In a letter he released regarding this pledge, Buffett shared that "more than 99% of my wealth will go to philanthropy during my lifetime or at death. Measured by dollars, this commitment is large. In a comparative sense, though, many individuals give more to others every day. Millions of people who regularly contribute to churches, schools, and other organizations thereby relinquish the use of funds that would otherwise benefit their own families. The dollars these people drop into a collection plate or give to United Way mean foregone movies, dinners out, or other personal pleasures. In contrast, my family and I will give up nothing we need or want by fulfilling this 99% pledge."

Thus far, Buffett and the Gates family have convinced over one hundred wealthy individuals around the world to join what is now known as The Giving Pledge (www.givingpledge.org). Those joining The Giving Pledge promise to donate a majority of their wealth to philanthropic causes or charitable organizations.

How wonderful it is that Warren Buffett—having succeeded in securing a fantastic level of ROI for his Berkshire Hathaway shareholders—has now cemented his legacy by backing worthwhile causes with the proceeds from his wise investments.

If the ANCA's vision of securing a strong ROI through the ANCA Hovig Saghdejian Capital Gateway and Leo Sarkisian Summer Internship Programs (and our other efforts) strikes you as a smart investment of resources—please consider leaving your own legacy through your estate so that we can continue our work to advance our common dream, our common vision, our common cause—the Armenian Cause.

Raffi Hamparian is the Chairman of the Armenian National Committee of America

Short...but ever so sweet!

By Talyn Terzian Gilmour

This month Spincycle Diaries is MOVING BACK HOME and so, we bring you a "wayback playback" – from when the 10 year old was just 7! Enjoy! Back again next month full of with everything you'd expect from a mom muddling through it all!

Every morning Mr. Niceguy and I rush out of the door, 7 year old and 3 year old in tow – given my job on Bay Street, I don't get to see the kids as much so I've been making an effort to join in with the morning drop offs lately and I'll say that it's been very rewarding to be back in the midst of it all...

7 year old: Mummy why is the sky blue?

Me: Hmm...(not sure but should give answer. Am adult...older and therefore wiser) Why, it's because of all those chemicals floating about in the atmosphere...

Mr. Niceguy: Well, ummm, more accurately, it's the way light travels from the sun in waves, like radio waves or energy waves, and through the gases and particles in our atmosphere... blah, blah, blah...

7 year old: Mummy, how long will the earth survive? When will the earth end?

Me: (Oh, my boy is so smart! So inquisitive. Wait, are we back in that death phase when he was constantly thinking about how people die when they reach one hundred and his time is running out?!) Hmm...the earth still has thousands and thousands of years...

Mr. Niceguy: Well, no. That's not quite true...

Me: Yes it is. I mean, sure it's longer than that (I whisper to Mr. Niceguy – he's 7! Can we put it in terms that he'll get please?!)

Mr. Niceguy: Son, there are a number of theories on this point. And man is always coming up with new technologies and ideas to combat things like global warming, density and overpopulation. The earth has a life of many, many millennia remaining (Me thinking: Just say billions for crying out loud!) Eventually we may travel too close to the sun and then it will be too hot for life to survive and...

When it comes to my 7 year old, and the 100+ questions I get asked daily, I often feel I have to have the right answer. Even if I'm uncertain, somehow I seem to "logic" my way through. While some (Mr. Niceguy, in particular) may say that this behavior is perhaps unhealthy and we should teach our children that spreading the truth is more important than being right or appearing to be an all-knowing, wise shaman-type, omniscient being, well, with a bruised ego I retort, how about some confidence and the ability to think on one's feet and use logic to argue a point? Any takers?

Truth is, I do agree that arming a child with the skills to go and seek answers, conduct research and certainly to uphold good, moral values like truth, honesty and yes, humility is very important...but for now, just in this fleeting time, it's nice being their alpha and omega, the end all and be all, for before I know it, he'll be calling my bluff and be too embarrassed to hold my hand in public.

At the age of 7, my parents were my everything. While my dad was superman, my mom was the very beautiful wonderwoman. And although this sentiment has persisted...it's certainly not in the same form.

And then, there is that other issue. That competitive issue. The one when you know that there is that smarter, wiser, stronger and in my case, much calmer, more rational and certainly more logical person standing right next to you who is always prepared to be the voice of reason and truth...Mr. Niceguy.

I have a vivid imagination and I believe that puts me in good stead with children. Sometimes teaching by consequence is just not enough like, if you stick your finger in an electrical socket you will become electrocuted with 10,000 volts. Or, when you don't eat your vegetables, your body doesn't get the fuel it needs in the form of important vitamins and minerals – the building blocks – to perform. I resort to my grandparents' methods: "If you don't eat your veggies, you won't grow properly and you will just make the devil happy and more powerful."

So when the universe throws me an opening and things all go my way... I TAKE IT!

7 year old: Mummy what's the closest planet to the sun?

Me: (AWESOME!!!! I GOT THIS ONE!!!) Mercury!

Mr. Niceguy: Uhh...I don't think so...

Me: (AGHAST) What?! It's Mercury? You know, Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus (tee hee) and Neptune

Mr. Niceguy: I think we'll need to check on that...

Me: Huh? Check on what?! Google it. Wikipedia. I know I'm right. It's MERCURY!

Later that evening Mr. Niceguy confirmed my answer with the internet and told me I was right. And I smiled the most beatific smile. It feels so good...wouldn't you agree? Wonderwoman 1.

Nora Ayanian Named One of MIT's Top Innovators Under 35

Nora Ayanian (left) and Kelly Sanders are among the MIT Technology Review's annual list of "Innovators Under 35." (Photo: Peter Shin)

(USC News)—MIT Technology Review named two USC Viterbi School of Engineering researchers among its annual list of "Innovators Under 35."

Robotist Nora Ayanian, assistant professor of computer science and director of the Automatic Coordination of Teams Lab at USC, and environmental engineering scholar Kelly Sanders, an assistant professor in the Sonny Astani Department of Civil and Environmental Engineering and director of the Sustainable Systems Group at USC, were selected for their innovation and scholarship.

By making the annual list, Ayanian and Sanders join an elite group of global innovators, including Larry Page and Sergey Brin, the co-founders of Google; Mark Zuckerberg, the co-founder of Facebook, and Jonathan Ive, the chief designer of Apple. The Trojans join 11 other USC junior faculty members featured on the list since 2009.

"It is gratifying that the remarkable talent and promise of Nora Ayanian and Kelly Sanders were aptly recognized by MIT Technology Review," said USC Viterbi Dean Yannis C. Yortsos. "Together with the other 11 USC Viterbi recognized in this list in the last seven years, they represent the new face of engineering — talented, innovative, charismatic, diverse and immensely promising. We could not be more proud of their achievements."

Ayanian looks at multi-robot coordination. Ayanian's research focuses on getting multi-robot systems out of the lab and into the real world. She creates end-to-end solutions for multi-robot coordination, which allow a user to specify the task at a high level, such as using a tablet app, and deliver code to make the team of robots work without roboticists on hand to monitor their progress.

As someone interested in control theory and efficient systems, she needs to know: How can we get robots to work well together as a

group?

Other roboticists have studied schools of fish or flocks of birds in order to deconstruct their behavior and apply these findings to groups of robots. Ayanian is one of the few who "crowdsources" humans to deconstruct their behavior.

"Teams of humans are exceptionally good at coordination. Teams of robots, however, are clumsy at coordination, requiring extensive communication and computation," Ayanian said. Such poor coordination is something Ayanian would like to eliminate.

Using an online multiplayer game she developed with funding from a National Science Foundation CAREER award this year, Ayanian is studying how people in groups behave when they need to complete group tasks, but have limited communication, sensing and motion capabilities — essentially putting "humans in the same situations as robots," since communication is expensive and difficult for large teams of robots.

Her goal is to record how humans coordinate under these conditions, including how leaders emerge out of the group, how they communicate with each other with signaling and how humans decide if and when a task is completed.

Ayanian's research is critical for helping teams of robots efficiently complete joint, complex tasks in warehousing, manufacturing, surveillance or perhaps even working together to rescue humans in a disaster.

In addition to considering communication and coordination channels, Ayanian is also working to ensure inter-robot collaboration by introducing the concept of diversity. Humans work best together when they have diverse capabilities and ways of thinking. By introducing diversity in how the robots act, they will not compete to complete the same task at the same time in the same way.

Swimming Pool Openings and Closings!

We provide weekly or bi-weekly service!
Equipment maintenance and leak detection available!
Chemicals for sale!

We do everything pools!

Contact us at 416-898-7122 or visit us online at www.sunswim.ca

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոյ» պարասխանաբար չէ իր էջերուն մէջ լոյս փնտած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Aram I Urges Every Armenian to Become a Soldier for the Nation

Catholicos of the Great House of Cilicia Aram I issued a statement on August 15, referring to the recent developments in Yerevan. The statement can be read below:

"It is with great sorrow and indignation that we watched the recent events in Armenia. Considering that it is the first occasion of issuing my precept to our people [...] I'd like to express some of my concerns and also make certain reminders.

First of all, I'd like to stress that the Diaspora cannot be in the passive state of a mere listener and observer in issues of concern and challenges to Armenia and Artsakh. No. The Diaspora has a say and work to carry out.

On the eve of its 25th anniversary of independence, Armenia faces serious challenges. Therefore, it is necessary to be sensible, realistic and vigilant, keeping away from the failure to notice the past and positions of seeing everything in pink and unrealistic colors.

If decay becomes a usual phenomenon,

people's indignation rises and the migration continues at the same rate, the foundations of Armenia's statehood may become shattered.

If the internal unity of our people, which is the guarantor of our nation's and homeland's strength, weakens, the mutual confidence between the people and authorities will decline, and Armenia may face unforeseeable and insurmountable troubles.

The moment of self-criticism has come, and this should be done in a sincere and realistic manner. It is time to take practical steps today for tomorrow will be late.

We have no right to keep the people stuck in the silt of poverty: The economic crisis will become a source of any kind of evil.

We have no right to make Armenia a country which sways in the waves of disorder: Armenia is a state with its Constitution and laws.

We have no right to have murky and ambiguous positions on the issue of Artsakh, which regained its independence at the expense of great sacrifice: this can endanger the independence of Artsakh.

The geopolitical changes taking place in the Middle East and Caucasus and new formations of interstate interests, which can be harmful to Armenia and Artsakh, must be looked upon and assessed properly, adopting a relevant position, and combining our diplomacy with the strong spirit and firm will of our people.

The pains of our homeland and people must be diagnosed correctly and quickly. And instead of merely removing the syndromes, we should have wisdom and courage to heal our wounds and console our pains by joint efforts.

We should refrain from any kind of violence and polarization, regardless of their motives. It is totally unacceptable for the blood of an Armenian to be shed in Yerevan. Armenian blood can be shed only on the holy path of defending Armenia and Artsakh.

We should keep away from a diverging mentality and actions between Armenia and the Diaspora, as well as people and authorities. We are one nation with a single homeland, single past, present and future.

It is only with deep recognition and full commitment that we can strengthen our homeland. Armenia, Artsakh and Armenian community are beyond anything. This shouldn't become a mere motto, but a guiding principle in the life of every Armenian and the entire Armenian nation."

A Response to President Sarkisian

By Michael Mensoian

Serge Sarkisian held a meeting in the Presidential Palace, during which he responded to the takeover of a district police station in Yerevan by a group of activists or terrorists—depending on point of view—and addressed a perceived misinterpretation of his position on unilateral territorial concessions with respect to solving the Nagorno-Karabagh issue.

During his lengthy presentation to the assembled group, two statements made by our President are worthy of comment. He was emphatic in stating that "problems in Armenia will not be solved through violence." And later on, he referred to Nagorno-Karabagh to allay fears of those who believe that in a recent visit to Stepanakert, he left the impression that unilateral territorial concessions of sorts might be contemplated. His visit was cut short by the aforementioned occupation of the district police station in Yerevan. His statement with respect to the future of the Karabagh Armenians was—to say the least—most interesting and troubling. President Sarkisian knows better than most that "Nagorno-Karabagh" is not Artsakh, yet with great emphasis said "I repeat once again: There will be no unilateral concessions in the resolution of the Nagorno-Karabagh issue. Never. Nagorno-Karabagh will never be part of Azerbaijan." However, this statement and the eschewing of violence in solving problems do require some thoughtful comment.

'Problems in Armenia Will Not Be Solved through Violence'

Amen to that. However, when the economic ills plaguing Armenia are well known, and the reasons for this long-existing economic malaise are also well known, why haven't the peaceful, legal methods alluded to been employed to solve them? Our president is completing his second five-year term in office. There are political parties that have long sought to effect change through acceptable means, yet there has been no meeting of the minds between the leaders of these political parties and President Sarkisian to create change. To rail against violence to solve problems without providing a legitimate opportunity for citizens to effect change through constitutionally accepted processes is disingenuous.

Armenians, by and large, are law abiding and not easily aroused to engage in or support violent action. Unfortunately, violence becomes the last resort of citizens who are disillusioned or have become cynical and distrustful of their government. Just recently, the government announced that subsidies put in place a year

President Serzh Sarkisian and prime minister Hovig Abrahamyan

ago, in response to demonstrations to reduce the high electric rate, will be removed. This one-year reprieve did not address the underlying cause of high electricity rates for the consumer. It was neither an honest nor a sincere response to their legitimate concerns, but a sop to pacify the people for the moment. Electricity is a basic utility that affects the quality of life. There are no small increases that can be acceptable to the elderly, pensioners, and the unemployed since they are either at the poverty level or at its margins. These Band-Aid approaches to problems only alienate the public from those who govern. Given this pervasive sense of hopelessness and betrayal, why should it be surprising if violence is the unfortunate consequence?

Armenia may be a small country in area and population, but it is rich in economic and human resources. It is our lack of entrepreneurial opportunity that limits unfettered foreign investment and job creation. There will be those, enjoying the better life, who will cite the developments that have taken place or that will or may take place. Assuming this to be so, why haven't economic conditions for Armenians improved. Construction in Yerevan goes on almost unabated, yet affordable housing for our families—the bedrock of Armenia's future—is pitifully lagging. Unemployment is still too high and poverty continues to increase. Families are disrupted when the wage earner leaves to work in a foreign country to support his family. And we continue to lose precious human resources when individuals and families are forced to emigrate in search of a better life. Evidently, none of these erosive conditions (as well as others) is deemed to be sufficiently egregious to warrant legislative correction.

The marketplace is warped by an

oligopolistic and monopolistic structure that benefits the chosen few. A study would suggest that entering this marketplace is difficult and that costs are easily manipulated. This structure can be modified if there is a will to do so. Unfortunately, a symbiotic relationship exists between politicians and oligarchs (sometimes they are one and the same) who flaunt their ill-gotten wealth and status. It can best be compared to an incestuous relationship. This unholy alliance denies the worker from an equitable sharing of the wealth his labor creates. This wealth is all that which contributes to an improved quality of life for the worker and his family.

"I Repeat Once Again: There Will Be No Unilateral Concessions in The Resolution of the Nagorno-Karabagh Issue. Never. Nagorno-Karabagh Will Never Be Part of Azerbaijan"

This statement by President Sarkisian is troubling. He is well aware that his reference to Nagorno-Karabagh does not include the liberated territories. This was no oversight on his part. We are left to infer, contrary to his denial, that to solve the Karabagh issue, concessions affecting the liberated territories must be considered.

If so, this has been the intent of the nations represented by the Minsk Group co-chairs who have continually stressed the importance of the Madrid Principles in guiding the negotiation process. Karabagh without the liberated territories would create a vulnerable Armenian exclave that will not survive more than a decade or two before it becomes another Nakhichevan while we lament the systematic destruction of our cultural sites by the Azeri. It will not matter what status Karabagh might be given because Azerbaijan will be awarded political jurisdiction. However,

rather than dwelling on this reality that might be foisted upon us, every effort should be made to regain the small area of Artsakh seized by the Azeri during the four-day war in April. Doing so would send a powerful statement both to Azerbaijan and the countries represented by the Minsk Group co-chairs that we will not allow our lands to be taken piece by piece by anyone. It is a bold statement to make, but it is better than sitting on our haunches waiting for the "hammer to fall."

As it is, Azerbaijan still occupies the Shahumian district north of Martakert and the border regions east of the cities of Martakert and Martuni. Yet, neither Yerevan nor Stepanakert has demanded that these areas be returned to Artsakh. It is possible that these occupied areas might be the basis for territorial concessions. However, that is for the Armenians of Artsakh to decide.

Excluding Shahumian and Kashatagh from Karabagh would be folly. Without these two districts Karabagh would be a vulnerable exclave connected to Armenia by only two tenuous roads: the Vardenis-Martakert Road in the north and the Lachin Corridor Road to the south. Both roads would pass through miles of Azeri controlled territory. Air flights would have to navigate through Azeri air space. Any agreements by Azerbaijan would not be worth the paper they were written on.

As an exclave it would be difficult to develop an integrated transport system with Armenia and it would also hinder economic integration. Both Shahumian and Kashatagh have great economic potential and are well endowed with important surface and ground water deposits. Water is a valuable resource in the south Caucasus that will only increase in importance in the years to come. These two districts, by effectively joining Karabagh to Armenia, would improve the defensive position of southern Armenia (Syunik and Vayots Dzor Districts) by limiting contact with Azerbaijan to their western borders where they have a common frontier with Nakhichevan.

Yerevan and Stepanakert must come to an agreement so both sides will be on the same page if and when this difficult phase of the settlement is ever reached. This is also the time to enlist the aid of distinguished international experts in the field to represent our cause. Our apparent nonchalance belies the fact that we are engaged in a struggle for national survival. Hanging in the balance is not only Artsakh's future, but the future of a greater Armenia. War may be hell, but to allow Armenia to be condemned to political and economic subservience to its neighbors may well be worse than hell.

Outlook for Karabakh conflict remains bleak. Richard Giragosian

Richard Giragosian, Director of the Regional Studies Center (RSC), an independent "think tank" in Yerevan, Armenia, says the Karabakh conflict remains bleak in an interview with Tert.am

Q. few days ago Sargsyan-Putin meeting was held which was followed by the Russian President's visit to Baku. What do You think what Russian President proposes to both sides? What documents and offers are now being discussed by the parties?

A. Clearly, the real challenge to the Karabakh conflict stems from the imperative to return to "back to basics" diplomacy, focusing not on peace talks over resolving the Karabakh conflict, but rather, more limited to diplomatic engagement to restore calm, regain control and rebuild an effective ceasefire.

This basic diplomacy is now driven by Russia and backed by Moscow's influence over all sides to the conflict. And at least in part reflecting Russian leverage, the difficult agreement over a cessation of hostilities was both announced in Moscow and attained by Moscow. But as the primary arms supplier to both Armenia and Azerbaijan, the Russian role as mediator will be neither easy nor unchallenged.

The difficulties that lie ahead for in Moscow's mediation are surprising, however. Despite the broader confrontation with the West, Russia's diplomatic initiative on Karabakh was largely welcomed and strongly endorsed by both the United States and the European Union. As partners in mediation, France and the United States are fellow co-chairs of the Organization for Security and Cooperation in Europe's (OSCE) "Minsk Group," the sole diplomatic entity empowered to manage the Karabakh conflict.

Ironically, the challenge for Russia stems not from Western opposition, but rather, emanates from an unlikely source: its "strategic partner" Armenia. Amid a deep and widening crisis in Armenian-Russian relations, Moscow will have to steer carefully and tread delicately. For Yerevan, the crisis in relations with Moscow represents deepening dissatisfaction not with the relationship itself, but over the unequal terms of the "strategic partnership."

For many Armenians, this crisis was marked by a culmination in frustration with the asymmetry and disrespect afforded to its alliance, and was exacerbated by the sense of betrayal by Russia, which sold the weapons used by Azerbaijan against Karabakh. For his part, Russian Prime Minister Dmitri Medvedev only enflamed tension when, during a visit to Armenia only days after the fighting, reaffirmed Russian plans to continue to sell arms to Azerbaijan.

This was only exacerbated when Medvedev stressed that this was no longer a Russian "business transaction," but now represented a new Russian policy of Cold War-style "deterrence" by seeking to "balance" both sides with Russian weapons.

This has also triggered a new display of diplomatic brinkmanship by Armenia, marked by two distinct demonstrations. The first was a demonstration of Armenian independence, with the dispatch of senior Armenian military officials to a meeting with NATO, aimed at reminding Moscow that Yerevan has more options and greater opportunities beyond an institutionalized role as a "vassal" or "suppliant state" for Russia.

But the second element of Armenia's display of diplomatic brinkmanship was far more innovative, involving the threat to recognize the independence of Nagorno-Karabakh. This move represented a bid to garner greater leverage and wield diplomatic pressure on both the mediators as well as Azerbaijan, especially as any such recognition would immediately and irrevocably collapse the peace process. Yet this was also designed to pressure Moscow, which was seen as dangerously shifting further away from Yerevan

and closer to Baku.

Despite the seeming audacity of this gambit, however, it remains highly unlikely for Armenia to actually recognize Karabakh. Based on the recognition that the diplomatic leverage rests on the threat of recognition and that once acted upon, such leverage would degrade into diplomatic liability, Armenian policy remains prudently cautious. And with few bargaining chips and limited options in Armenian foreign policy, it is clear that such recognition would only come as a policy response to further and future Azerbaijani aggression.

Nevertheless, the outlook for the Karabakh conflict remains bleak, as the absence of any real deterrence means that there is nothing and no one preventing Azerbaijan from launching another offensive. This also suggests that as the Karabakh and Armenian forces are the only effective disincentive to discouraging renewed hostilities, any future Russian arms sales to Azerbaijan will surely do demonstrable damage to the already strained Armenian-Russian relationship.

Q. What is the position of the Armenian side? And has it changed over time?

A. There has been little progress in the negotiations over Nagorno-Karabakh, as the two sides are simply too far apart. Aside from the broader contradiction between two relevant provisions of international law (the opposing principles of self-determination vs. territorial integrity), the Karabakh conflict is viewed quite differently by each of the contesting parties. For Armenia, anything short of outright independence or unification with Armenia for Karabakh is unacceptable, although there has been some flexibility on the Armenian side over the terms and duration of a possible transition stage toward final status of Karabakh. On the other hand, Azerbaijan offers nothing more than a degree of autonomy for Karabakh, but premised on the return of Karabakh to Azerbaijan.

Given this divide, the real challenge now stems more from the maximalist position of Azerbaijan, which demands the return of both Karabakh and the occupied territories (Armenian-held districts of Azerbaijan proper beyond the borders of Karabakh). But rooted in the Azerbaijani sense of loss, the country remains unwilling or unable to offer any reasonable compromise.

Armenia has tried to cope, seeking to maximize its strategic options by pursuing a foreign policy of "complementarity," aimed at bridging the contradictory divide between its "strategic partnership" with Russia and its still pro-Western orientation. Somewhat ironically, this balancing act is most evident in the area of defense reform, where Armenia has significantly deepened ties with the West, through both bilateral agreements with a wide range of countries (France, Germany, Greece, the United States, etc.) and within the context of institutional cooperation within the NATO Partnership for Peace (PfP) programme.

Nevertheless, despite a dependence on Russian arms and assistance, in terms of operational training, doctrine and modernization, Armenia's defense reforms have adopted a firmly pro-Western perspective. And Armenia has prudently sought to refrain from any move that would trigger Russian concern over Armenia's apparent Westward shift. Such prudence is most clear in Armenia's consistent rejection of any aspirations for NATO membership and by its commitment to the CSTO security bloc.

Although Armenia remains hostage to a wider "region at risk," the country has largely embarked on a new course aimed at overcoming the threat of isolation. In a strategic sense, Armenia is becoming more successful in maximizing its strategic options, and is now beginning to challenge the dangers of its over-reliance on Russia as its primary security patron and partner.

Moreover, as Armenia's "strategic partnership" with Russia has become steadily one-sided, Yerevan has begun to finally see that although close relations with Russia are essential over the longer term, the imperative is now to maximize its options and garner dividends from a more concerted embrace of the West. Thus, although Armenia has yet to graduate from this "region at risk," the deeper trends clearly suggest a more prudent policy aimed at finally overcoming Armenia's isolation and building a new degree of stability and security.

Q. Is the Armenian public ready to make concessions in the Nagorno-Karabakh issue? And what steps should be taken to solve this problem in favour of the public's wish?

A. The current situation remains tense, and Armenia continues to struggle to manage the burden of unresolved conflict. Since a 1994 ceasefire suspended hostilities between Armenian and Azerbaijani forces, the unresolved Nagorno-Karabakh conflict has been subject to an international mediation effort aimed at forging a negotiation resolution capable of solving the inherent contradiction between the principles of self-determination and territorial integrity. The mediation effort

Richard Giragosian

Although most likely to be implemented through the OSCE Minsk Group format, it would reaffirm and reinforce the local perception that Russian involvement is the most essential, much to the diplomatic detriment of the two other Minsk Group co-chairs, France and the United States.

And given the collapse of the existing ceasefire agreement, the Karabakh conflict

Armenian soldiers with the self-proclaimed Republic of Nagorno-Karabakh walk through trenches at the frontline on the border with Azerbaijan, on October 25, 2012 (AFP Photo/Karen Minasyan)

has been managed since 1992 by the Commission on Security and Cooperation in Europe (CSCE) -now OSCE- through the so-called Minsk Group, a tripartite body co-chaired by France, Russia and the United States working in close and effective cooperation with the parties to the conflict.

There has been little progress in the negotiations over Nagorno-Karabakh, as the two sides are simply too far apart. Aside from the broader contradiction between two relevant provisions of international law (the opposing principles of self-determination vs. territorial integrity), the Karabakh conflict is viewed quite differently by each of the contesting parties. For Armenia, anything short of outright independence or unification with Armenia for Karabakh is unacceptable, although there has been some flexibility on the Armenian side over the terms and duration of a possible transition stage toward final status of Karabakh. On the other hand

Azerbaijan offers nothing more than a degree of autonomy for Karabakh, but premised on the return of Karabakh to Azerbaijan. Given this divide, the real challenge now stems more from the maximalist position of Azerbaijan, which demands the return of both Karabakh and the occupied territories, but remains unwilling or unable to offer any reasonable compromise.

Q. How could Turkey's involvement could be viewed in the framework of the negotiation over the Nagorno-Karabakh conflict?

A. The Karabakh conflict peace process offers Moscow, not Turkey, an opportunity for a unilateral Russian-led diplomatic initiative.

may become even more of an instrument for Moscow to enhance its power and influence, perhaps with a bid to deploy Russian peacekeepers. The outbreak of warfare also ended Azerbaijan's precarious position of being forced to navigate the larger crisis between Turkey and Russia, and with the onset of combat operations, Baku was able to regain the upper hand, set Ankara's regional agenda and garner blanket Turkish support.

It is the aftermath of the clashes that may be the time for Turkey and Russia to react and respond diplomatically, which will also be driven by their own rivalry and conflict. In terms of Moscow, with the West having such little leverage over Azerbaijan and in light of the lack of political will to return to the negotiations, Baku sees Moscow as the key to any change. And with Russia as the number one arms provider to Azerbaijan, there may be some grounds for that perception. Yet Russia is in the only position to benefit and to exploit the conflict to even further deepen its power and influence in the region.

Join us
www.facebook/
Torontohye newspaper

Regime Change from the Ground Up

Elections Set in Gyumri and Vanadzor

By Serouj Aprahamian

(The Armenian Weekly)- Following a tense, 14-day renegade takeover of a Yerevan police station, Armenians throughout the world have increasingly been discussing conditions in their fragile republic. While virtually everyone, including the president of the country himself, agrees that radical change is needed, the jury is still out on how to achieve it.

In about one month, there will be elections in 700 local communities throughout country, including Gyumri and Vanadzor, the 2nd and 3rd largest cities respectively, on Oct. 2.

Members of the "Sasna Tsrer" group that carried out the armed siege—most of whom are veterans of the Artsakh (Nagorno-Karabagh/NKR) liberation movement—insist that peaceful methods have run their course. They proclaimed an armed rebellion and called on the masses to join them as their only salvation.

Paradoxically, virtually all of those who expressed support or sympathy toward the armed group disavowed the use of force. Indeed, many protesters took to the streets to prevent violence and to ensure that the police did not harm the gunmen. Armenian political analyst Kevork Ter-Gabrielyan characterized the situation as "schizophrenic," wherein, "on the one hand, the public cannot justify this type of violent action but, at the same time, they understand the structural violence that caused it, so they can't help but stand with the group."

Nevertheless, the narrative that peaceful means have been exhausted in Armenia is widespread. People are gripped with a sense of despair, seeing little hope in making change through legal or political means. In its place we see recurring crises, street protests, and sporadic violence.

This disillusionment may be why much of the latest discourse over making change in the country has excluded any mention of local government elections. In about one month, there will be elections in 700 local communities throughout country, including Gyumri and Vanadzor, the second and third largest cities respectively, on Oct. 2. Yet, most opposition parties, pundits, and onlookers have been curiously silent or indifferent toward the process.

Members of the Sasna Tsrer' group that carried out the armed siege—most of whom are veterans of the Artsakh liberation movement—insist that peaceful methods have run their course.

For example, in Vanadzor, the local head of the opposition Heritage Party, Garnik Sahakyan, openly that, "For me, the local self-government elections are not serious. I'm in favor of revolutionary struggle." Although conceding that his party will probably end up

participating, he makes it clear that it will just be a formality, admitting that they have serious organizational issues internally.

Likewise, Nikol Pashinyan's Social Contract Party has had internal challenges in Vanadzor, with its entire Executive Council having disbanded in early June. They apparently were reprimanded for holding talks with other opposition groups regarding the formation of an alliance for the elections. Three of its top members (including the local president) resigned in protest over what they described as an "unhealthy working environment within the party," likening the conduct of party leaders to that within the ruling Republican Party.

Most of other opposition parties have also yet to announce their candidates for the elections. And this in a city where, in the last three elections, the ruling Republican Party didn't gather more than 30 percent of the vote. Vanadzor is an opposition stronghold—without any substantial opposition presence.

What's more, the new electoral code mandates a proportional representation system (where voters choose party slates instead of individual candidates) in these major cities, potentially offering opposition parties a higher chance of scoring victories. This will also be an important testing ground for the 2017 parliamentary elections.

Only one opposition group seems to be taking heed to all of this: independent parliamentarian Edmon Marukian's newly-formed Bright Armenia (Lousavor Hayastan) Party. Many of its active members are young professionals and veterans of the DemEm civic initiative that defeated the government's pension privatization plan. They are explicitly focusing on organizing from the bottom-up and fielding candidates in local races. Marukian's brother Krist, a financial professional who lives in Vanadzor, is heading up the party's list in the coming elections.

In the midst of the "Sasna Tsrer" police station siege, Bright Armenia's members were involved in the protests, but made it clear that they sought to ensure peace rather than endorse calls for armed rebellion. One of its activists, Davit Khazhaky, called on demonstrators to channel their indignation into opposition strength at the ballot box. Under the slogan of the "Change Starts Within Us," he asked rhetorically, "Are you ready to speak with people about their candidates, go door-to-door, oversee electoral stations and achieve victory?"

Sadly, the bottom-up approach of these young activists is only slowly being introduced within Armenia. For years, political figures have mostly gunned for top seats in national office, such as the presidency. They appear every couple of years to topple the government with promises of a brighter future, and when the campaign subsidies, the population is left by the wayside, unorganized and disillusioned.

Members of the newly-formed Bright Armenia (Lousavor Hayastan) Party.

In Vanadzor, for example, there are countless foreign-funded NGO's, opposition-oriented media, and disgruntled citizens but no serious political grassroots organization. The widespread discontent does not materialize into political capital because, quite frankly, the difficult work needed to make that happen has not been done.

The same is true in Gyumri, an area known for its oppositional sentiment. Currently, the main challenger to the Republican-backed mayor, Samvel Balasanyan, is the Armenian Revolutionary Federation (ARF), whose local list is being headed by Ashot Kurghinyan, a medical doctor and head of the Austrian Children's Hospital in the city. The ARF is also concentrating its electoral energies on neighboring smaller towns such as Artik. Most other parties have yet to make their candidates known.

Of course, many critics of the government dismiss the electoral process in Armenia altogether. They insist that nothing can be done because the regime rigs the elections and uses its state resources to tilt the results in its favor. This is certainly true. But, again, part of the blame lies with the fact that the population has been left isolated and unorganized. Those calling for change in the past have put off doing the basic legwork needed to bring about a countervailing power.

In addition, recent Armenian history shows that vote rigging can be significantly reduced through the presence of monitors and election observers. In the December referendum on constitutional reforms, virtually all of the polling stations that had a strong observer presence registered a 'NO' vote against the government. The rigging took place mostly in areas where observers were not present. Thus, this fatalistic notion that nothing can be done is simply not supported by the facts.

"It is possible to achieve change within any electoral system," insisted Marukian during a town hall forum on the coming elections in Vanadzor this past March. "If you don't want to become a member of any political party, you can be part of the Helsinki Assembly monitoring mission and ensure justice in your local district."

Overcoming defeatist attitudes and failed strategies of the past must certainly become a cornerstone of any effort to make change in Armenia. The idea that peaceful means have been exhausted is simply untrue. Quite the contrary: They have yet to be fully utilized. The norm since Armenia's independence has been violent outbursts and street demonstrations, while very little has been done in the way of organizing peripheral communities, local electoral politics, or non-violent civic resistance.

Thankfully, there is a new generation of politically active citizens that are drawing lessons from the country's own history, as well as democratic practices abroad. They are progressive-minded (mostly young) people who are determined not to repeat the same failures of the past. They can be found in social movement circles, regional organizing campaigns, election observation missions, and public forums. Although by no means perfect—and still a minority within the country—it is this burgeoning generation of post-independence youth that are leading the way for a brighter future.

Those concerned with the wellbeing of the population and the country would do well to bolster (in actual deed, not rhetoric) the efforts of these healthy new segments. Fresh minds are needed if we are to avoid the pitfalls of the past and usher in genuine democracy within the country.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

**SHIPPING &
FORWARDING INC.**

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com
www.metrasshipping.com

Armenian Election Deal Collapses

(RFE/RL)- The Armenian authorities officially confirmed on Monday that they will not implement a recent agreement with the opposition that was supposed to ensure the proper conduct of next year's parliamentary elections.

The Central Election Commission (CEC) attributed the deal's collapse to logistical problems related to the introduction of a biometric registry of voters meant to prevent multiple voting by government loyalists.

The compromise agreement reached with three parliamentary opposition parties in June committed the authorities to installing electronic machines that would check voters' identity through plastic ID cards containing their fingerprints.

The landmark deal, which took the form of amendments to Armenia's new Electoral Code, also envisaged live online broadcasts of voting and ballot counting from all 2,000 or so polling stations across the country.

The total cost of the special equipment needed for these anti-fraud measures was estimated at 16 million euros (US\$17.8 million). The government made clear from the outset that the deal will be annulled unless foreign donors provide the bulk of this sum. The government reportedly secured the funding from the European Union and other donors in July.

The CEC chairman, Tigran Mukuchian, publicized on Monday a government letter saying that a Polish company contracted by the authorities in Yerevan has notified them that it will be unable to start publishing the ID cards before a September 1 deadline set by

the Electoral Code. The company can launch the process only in December 2016, just four months before the 2017 elections, the government claimed.

Mukuchian said that in these circumstances the CEC and its nationwide divisions would not have sufficient time to introduce the new voter registry. The deal with the opposition should therefore be considered null and void, he said after a meeting of the electoral body.

Some opposition politicians accused the authorities of walking away the deal even before the CEC announcement. They claimed that President Serzh Sarkisian's administration is not interested in the freedom and fairness of the elections.

Two opposition parties, Prosperous Armenia and the Armenian National Congress (HAK), have at the same time urged the government agree to another major safeguard against multiple voting. It would require the CEC to publish the lists of voters who will have cast ballots on polling day.

The spokesman for the ruling Republican Party of Armenia (HHK), Eduard Sharmazanov, indicated late last week that the authorities will now try to negotiate an alternative compromise accord with the parliamentary opposition. But he would not be drawn on possible government concessions.

Opposition Party Seeks New Deal

The Armenian National Congress (HAK) demanded that President Serzh Sarkisian's government accept alternative legal safeguards

Civic Activist Blames Government For Election Deal 'Failure'

against vote rigging after refusing to implement a recent agreement with the opposition on the proper conduct of Armenia's next parliamentary elections.

The agreement called, among other things, for the introduction of a biometric national registry of voters that would supposedly prevent multiple voting by government loyalists.

The announcement thus rendered null and void a set of anti-fraud amendments to Armenia's new Electoral Code that were worked out by the government, the HAK and three other opposition parties in June.

In a statement, the HAK said that the authorities must take and this and several other, alternative anti-fraud measures in order to prove their stated commitment to the freedom and fairness of the 2017 polls.

The opposition party led by former President Levon Ter-Petrosian singled out the

publication of lists of those voters who will have cast ballots on polling day. Armenian opposition and civil society groups have long been saying that such a measure would preclude multiple fraudulent voting. The government has opposed it until now.

The HAK statement said the authorities must also enact other amendments to the Electoral Code that would extend legal deadlines for appeals against official election results and toughen punishments for various forms of electoral fraud.

The HAK's deputy chairman, Levon Zurabian, warned that failure to enact such amendments would be fraught for "disastrous" consequences for the Armenian government. He said it would make more Armenians think that armed revolt is the only way of effecting regime change in the country.

Civic Activist Blames Government For Election Deal "Failure"

A leading Armenian civic activist believes the government's failure to honor its landmark deal with the opposition to introduce anti-fraud mechanisms in time for next year's parliamentary elections will cause new strong disappointment of the West.

In a development welcomed by the European Union and other Western organizations the Armenian government and the opposition agreed in June to amend the newly adopted Electoral Code, introducing a number of safeguards sought by opposition groups and civil society organizations.

Representatives of Armenia's opposition parties, who have been in contact with government officials on the course of the introduction of the mechanisms, revealed recently that the authorities were unlikely to implement most of the promised mechanisms because of "technical problems".

Naira Zohrabian, the leader of the parliamentary opposition Prosperous Armenia Party, which was one of the parties to the deal with the government, in particular, accused the authorities of deliberately thwarting the process despite the availability of extra-budgetary funding pledged by foreign donors. She claimed that the government feared that the introduction of such mechanisms would indeed block all loopholes for committing electoral fraud. Government representatives, however, rejected the claim, arguing that the introduction of such mechanisms as fingerprint registration of voters would be technically impossible to complete within the months remaining before the next general elections.

Head of the Association of Informed Citizens Daniel Ioannisian also thinks that the authorities are trying to scuttle the deal. In his opinion, if this failure happens, it will prove even be more disappointing to the West than Armenia's U-turn on its planned association deal with the European Union in 2013 and its later accession to the Russian-led economic grouping. In this case, Ioannisian stressed, officials in Brussels would not understand it because unlike the failed EU association process where Armenia was "under Russia's

A Bright Armenia campaigner in Vanadzor.

pressure", "this is purely the result of the Armenian government's lacking political will."

"The government was trying to scuttle these changes, citing the lack of money or other circumstances. The international community and we were trying in every way to prevent this failure. In the end, the government found a way out. Citing a Polish company, it prevented the introduction of the agreed anti-fraud mechanisms," the activist said.

Armenian Parliament Speaker Galust Sahakian explained that the promised funding for the necessary equipment would not become available earlier than January. "And then, naturally, we won't have enough time for introducing the necessary equipment," he said.

Ioannisian, however, remains skeptical about the explanation. "There is no problem with either the funding or the terms. This way

An official opens a ballot box after the end of voting in a constitutional referendum, Yerevan, 6 Dec 2015.

they [Armenian authorities] simply try to put the blame on the West," he said.

According to opposition representatives, as an alternative to the mentioned anti-fraud mechanisms the government now suggests discussing a post-election publication of signed voter lists.

Opposition parties in Armenia have for years sought this change, claiming that otherwise it is difficult to verify their longstanding claim that the authorities use the data of citizens absent from the country to rig the elections. Government officials, meanwhile, have argued that post-election publication of voter lists constitutes a breach of the principles of secret

ballot and personal secrecy.

It is still unclear in what way the government is going to implement the change in order to address its concerns regarding the rights of citizens and whether this change will fully restore the situation that existed before 2003 when the Central Electoral Commission stopped the publication of signed voter lists after elections following a relevant amendment.

The 2017 elections will come one year before Armenia switches to a parliamentary system of government. They will determine who will govern the country after President Serzh Sarkisian completes his final term in 2018.

Find us on facebook

www.facebook.com/Torontohye.newspaper

Dilijan Arts Observatory, the first project by the Dilijan Art Initiative, launched in Armenia

Maria Esayan, Agronomist, Dilijan, Armenia. Photographer and date unknown. Courtesy of Dilijan Centralised Library System.

IDeA (Initiatives for Development of Armenia) Foundation and Dilijan Development Foundation (DDF) announced the launch of the Dilijan Arts Observatory, an experimental interdisciplinary think tank, which aims to develop new models for art practice and higher education in Dilijan. The first major international art event in Armenia organised by the Dilijan Art Initiative, the Observatory will bring together an international group of artists, cultural historians and environmental scientists to Armenia from 22 August – 11 September 2016.

Dilijan Art Initiative is a complex project that seeks to promote Dilijan and Armenian culture internationally, providing support for the presentation of work by artists from the Armenian diaspora in the world's leading exhibitions and major cultural events. The

initiative supported Armenity/Hayoutioun; the National Pavilion of the Republic of Armenia at the 56th Venice Biennale, which was awarded the Golden Lion, the highest possible honour for a national pavilion, and the Armenian programme at the 14th Istanbul Biennial devoted to the research of Armenian history and trauma in contemporary Turkey.

Dilijan Arts Observatory, which is a part of the Dilijan Art Initiative project, is supported by philanthropists Ruben Vardanyan and Veronika Zonabend, Founders of the United World College Dilijan, RVVZ and IDeA charitable foundations, and Co-Founders of DDF, as well as another DDF Co-Founder Gagik Adibekyan who is also the Founder of Adibekyan Family Foundation for Advancement.

Microsoft Armenia Teaching MS Office to Girls at Mer Doon

A scene from a MS Office training

Microsoft Office is an essential part of most modern workplaces. Proficiency ranks at the top of employers' required list of skills around the world. Armenia is no different, and Mer Doon is proud to announce its new partnership with Microsoft Armenia. Members of the Microsoft Armenia staff will now be teaching the MS Office Suite to all Mer Doon residents.

Tigranuhi Karapetyan, Mer Doon's Executive Director, said, "Microsoft Office training is an important career step for all young people today, and especially for our girls. The course is a great way to maximize their downtime during summer vacation. Having these skills will make them more productive and

confident. Not only are our girls receiving training, but they will also receive certificates of completion, which will give a big boost to their resumes and job prospects."

"Our mission at Microsoft is to empower every student around the world to reach their potential and we're delighted to be able to do so for the incredible young ladies at Mer Doon," said Liana Korkotyan, Microsoft Armenia's Country Manager.

"The training sessions will give them in-depth knowledge of MS Office Suite products and, coupled with the educational opportunities provided by Mer Doon, allow them to choose their own paths in life and ultimately become independent, self-sufficient career women. We

The Dilijan Arts Observatory has been devised by international curator and anthropologist Clémentine Deliss, and will bring together a group of historians and practitioners to undertake fieldwork in the town, working closely with its citizens and identifying local wisdom or folkways. The event will take place in the ancient spa town and mountain retreat of Dilijan, which once hosted composers Dmitri Shostakovich and Benjamin Britten, among other famous people.

Fieldwork activities will include investigating style, crafts, graphics; music, composition and astronomy; Soviet architecture and design; culinary knowledge; archiving and transmitting 20th century memories; wilderness, botany and future products for survival. The Observatory will take place in Dilijan and neighbouring villages, adopting the former Soviet Impuls electronics factory in Dilijan as its headquarters. A classic example of Soviet industrial architecture, 4000 employees once worked in the Impuls Factory under the order of the Soviet Defence Ministry, before it was privatised.

On 10th and 11th September 2016, a two-day public event will be held in Dilijan, presenting the results with a series of events, including an all-night symphony, culinary festivities, performances and exhibitions, as well as an international round-table debate on a future academy for art and life practices.

The outcome of the Dilijan Arts Observatory will feature in exhibitions at the leading national art museums in Europe: the National Gallery of Contemporary Art, the "Hamburger Bahnhof", Berlin, in November 2017, and the Centre Georges Pompidou, Paris, in summer 2018.

Engineering Labs Open in Rural Regions of Armenia

The Anoushavan Abrahamian Educational Fund (AAEF) based in Los Angeles, California, remains true to its mission and recently took one more step on its way of creating a promising future for the youth in rural Armenia. The implementation of this new initiative will enable advanced learning of such vocational and professional traits that will create jobs for our youth in their native towns and villages.

Cooperating with the Union of Information Technology Enterprises (UITE), AAEF ceremonially opened newly equipped engineering laboratories in two educational institutions of rural Armenia. Considering the fact that this project enables studies in computer programming, 3-D printing, robotics design, development and management, opens the field to programs previously not included within the general educational program, hence receiving the appreciation of the Ministry of Education and Science of the Republic of Armenia for this highly regarded initiative. To express its support, the Ministry gladly took on the responsibility of staffing the newly opened engineering laboratories with qualified teachers.

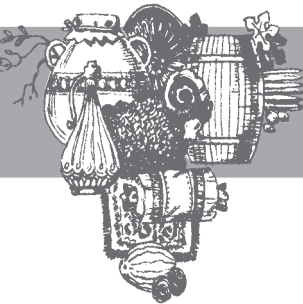
The first engineering laboratory, equipped with seven computers, a 3-D printer, a drilling press and a robotics tool-collection was installed in the Industrial Pedagogical State College of the City of Armavir. Senior officials from the administration of the Armavir region were present at the opening ceremony, acknowledged the generous contribution of renowned philanthropist Anoushavan Abrahamian by commending him with a certificate of appreciation.

The second engineering laboratory opened in State Vocational School of Maralik presents a unique chance for the youth of the Shirak region to gain knowledge in the fields of IT and engineering. The classes that are to be held in the laboratory will comprise of six different class hours and will begin in September. It is noteworthy to say that the classes will be conducted completely free of charge and this is expected to enable a broader circle of students into the activities of the laboratory. These classes will be under continuous support of the Ministry of Education and Science, based on the fact that the project is viewed as a model of an initiative that combines the power of intelligence and creativity. This generous act from the respected benefactor Abrahamian is an unprecedented progress in the field of public education in Armenia, as it is the first in its kind to make available the exploration of engineering for vocational schools in rural regions.

AAEF continues to progress by believing in and implementing programs that create a stronger and more promising future for the young generations in Armenia.

Տադրիկի խոհանոց

ԽԱՇԼԱՄԱ

Սոնիա Թաշճեան

Խաշլամա ճաշի անուանումը յառաջացել է «խաշ - խաշել» բառարմատէն. հետեւաբար այն հայկական անուանումով եւ հայկական ծագումով բաղադրատոմս մըն է, տարածուած պատմական Հայաստանի բոլոր շրջաններուն մէջ: Եթէ հարեւան ազգեր իրենք ալ կ'օգտագործեն նոյն բառը, այդ չի նշանակէր, որ խաշլամա բառը օտարամուտ բառ մըն է, ճաշն ալ՝ ոչ հայկական: Յատկապէս որ, եթէ նկատի առնենք, որ մեր ասանդական խոհանոցին մէջ խաշելով պատրաստուած բազմաթիւ քաղադրատոմսներ ունինք եւ անոնց անուանումին մէջ ալ առկայ է «խաշ» արմատը: Այսպէս, շատ յաճախ խաշլամա ճաշին կ'անուանեն պարզապէս «խաշու», «խաշո» կամ «խաշածո». անշուշտ խաշու անուանումով կան նաեւ այլ բաղադրատոմսեր, որոնք կը մատուցուին սովորական մսային խաշին նման, չոր լաւաշով. եւ այսպէս, ունինք բազմաթիւ բանջարեղէնային խաշեր, գոր օրինակ՝ լոբախաշու, ոսպախաշու, ընկզախաշու, պանրախաշ, ջրխաշու, թանախաշու, յուղախաշու, ձուախաշու, նաեւ ձկնախաշու. «քյալվանխաշու» ճաշատեսակը հաւանաբար ատենօք պատրաստուած է օթեւանատուններուն մէջ... Ինչպէս որ Ուրֆայի խոհանոցին մէջ կայ «մէյ-խանայ փլա» անունով ճաշ մը, զորս պատրաստած են գինետոմսներուն մէջ:

Խաշ - խաշել բառով ունինք նաեւ խաշիլ ճաշը, իր տարատեսակներով, զորս տոնածիսական կերակուր կը համարուի. այն կը պատրաստուի Սուրբ Սարգիս տօնին, օրինուած փոխինդալիւրով, որովհետեւ տանտիկինը նախորդ գիշերուընէ փոխինդով լի ամանը կը դնէ պատուհանագոգին եւ առաւօտեան վրան Սուրբ Սարգիսի պայտին հետքը կը նշմարուի. հին ժամանակ այնքան տարածուած է եղած

այս տօնին պատրաստել խաշիլ, որ ժողովրդական լեզուամտածողութեան մէջ տօնը յաճախ կը կոչուի «խաշիլի տօն»:

Արդեօք խաշլամա բառը ստեղծուած է խաշել բայի յայտարարումով եւ «մա» վերջածանցով. ըստ կարգ մը գիտնականներու, «մա»-ն եղած է աստուածութիւն մայրիշխանութեան ժամանակ. եւ բառը կը նշանակէ ծնունդ տուող. նոյն ձեւով կը ստուգաբանուի նաեւ «տոլմա» բառը. տոլ =խաղողի տերեւ եւ մա = ծնունդ տուող, հետեւաբար տոլմա կը նշանակէ խաղողածին:

Խաշլաման տօնածիսական ճաշ եղած է. յաճախ այն որպէս մատաղի ճաշ կը մատուցուի. մինչեւ այսօր դեռ խաշլաման կը պատրաստուի եւ ուրախ եւ տխուր առիթներուն, որպէս հիմնական կերակուր: Ոչնչարի կտրատած միսը կը շարուի կաթսային մէջ. եթէ մատաղի համար է, ապա ջուր կը լեցուի եւ կ'եփուի. երբեմն նաեւ գետնախնձոր կը խաշեն հետը: Իսկ եթէ հարսանեկան կամ այլ ուրախ առիթներով կը պատրաստուի, մսին հետ կը դասաւորեն լոլիկ, պղպեղ, սոխ, գետնախնձոր եւ կ'եփեն մարմանդ կրակով, ինքն իր ջուրով:

Սուաւերան «տըպպու» ճաշատեսակը իւրայատուկ խաշլամա մըն է. այն կը պատրաստեն աքլորի կամ որսի միսով: Իսկ Կարսի «ղապուզղա»-ն շատ հետաքրքիր եւ համեղ խաշլամա է. պատրաստուած է տօնական օրերուն, ինչպէս նաեւ ընտանեկան հաւաքներու եւ հարսանիքներու ժամանակ: Ի դէպ, անուանումը առաջացել է պատրաստման գործընթացէն. դապ = կափարիչ բառի բարբառային յայտարարումն է, իսկ ուզղա = ուզել բայի աղաաղուած ձեւն է. այսինքն եփելու ընթացքին կափարիչ կ'ուզէ, որպէսզի իր շոգիով եփուի:

Ղապուզղա

Բաղադրութիւնը

1 քիլօկրամ ոչխարի իւղոտ միս
1 քիլօկրամ կաղամբ
3 լոլիկ
3 պղպեղ
3 սոխ
1 գլուխ սխտոր
կանաչի
կարմիր եւ սեւ պղպեղ
բահար
դափնետերեւ
աղ

Պատրաստութիւնը

Կաղամբը չորս մասի վերածել, կոթը հեռացնել, ապա տեղադրել խաշոր կաթսայի մը մէջ: Առանքները դասաւորել կտրատուած միսը, սխտորի պճեղները, կիսուած լոլիկը, պղպեղն ու սոխը. համեմել եւ փակ կափարիչով եփել մարմանդ կրակի վրայ 2 ժամի չափ. կափարիչը երբեք չբանալ, որպէսզի շոգին մէջը մնայ եւ շոգեխաշուի: Մատուցելէն առաջ վրան լեցնել մանրուած կանաչի:

Լացող Անձերը Աւելի Երկար Կ'ապրին

Մարդիկ յաճախ կը զսպեն իրենց արցունքները՝ լացը ամօթայի կամ տկարութեան նշան համարելով:

Ամերիկացի գիտնականներ, հետազօտելով մարդկային արցունքները, բացայայտած են, որ արցունքները կը պարունակեն նիւթեր, որոնք կը մեղմացնեն ֆիզիքական ցաւը եւ իրենց ազդեցութեամբ կը յիշեցնեն մորֆինը: Անոնք նաեւ արցունքներուն մէջ յայտնաբերած են նիւթ մը, որ մանրէասպան յատկութիւն ունի:

Հետաքրքրական է այն երեւոյթը, որ արցունքներուն կենսաքիմիական բաղադրութիւնը կախեալ է անոնց դրդապատճառներէն: Եթէ անձ մը տառապանքի կամ ֆիզիքական ցաւի պատճառով կու լայ, անոր արցունքներուն բաղադրութիւնը կ'ունենայ հանգստացնող յատկութիւն: Մինչդեռ խնդութի պատճառով հոսած արցունքներուն բաղադրութիւնը բոլորովին տարբեր կ'ըլլայ...

Գիտնականներուն կարծիքով, կիները հինգ անգամ աւելի յաճախակի կու լան, քան տղամարդիկ: Անոնք ապացուցած են, որ սերտ կապ կայ լացին եւ սրտանօթային հիւանդութիւններուն միջեւ: Այսպէս՝ արցունքը դուրս հանելով բացասական զգացումները կարելի էր տոկոսով կը կանխարգիլեն վերոյիշեալ հիւանդութիւնները: Իսկ տղամարդիկ, որոնք վարժուած են զսպել արցունքները եւ իրենց անյաջողութիւններուն տուկալ լուռ են անարցունք, առաւել եւս ենթակալ են սրտանօթային հիւանդութիւններու եւ, բնականաբար, կը կրճատուի անոնց կեանքը:

Եզրափակելով, գիտնականները յայտնած են, որ այն անձերը, որոնք քիչ կու լան, ենթակալ են աչքի անհանգստութիւններու եւ մորթային հիւանդութիւններու:

Միա կողմէ, ընկճախտէ տառապող

իւրաքանչիւր անձ կարիք ունի հոգեբանական պաշտպանութեան: Մէկը ինքզինք կը յանձնէ խմիչքին, ուրիշ մը ինքնաշարժին դեկին նստած շատ արագ կը վարէ, երրորդ մը՝ գոռալով եւ կռուելով կը լիցքաթափուի... Սակայն ասոնցմէ ոչ մէկը իր արդիւնաւետութեամբ կը հասնի սովորական լացին... Չէ՞ որ լացին կը յաջորդէ յարաբերական անդորր, արցունքները կը մաքրեն սեւ միտքերը եւ կը հանգստացնեն:

***

«Երբ արցունքները կը խեղդեն, երբ սիրտը կը ճմլուի, երբ լարուած եւ անհանգիստ էք, երբ փակուած պատերու մէջ կը զգաք դուք ձեզ լացէք, լացէք ազատ եւ սրտաբուխ, լացէք, որպէսզի դուրս հանէք բացասական յոյզերը՝ հոգիով եւ մարմինով վերածնելու համար»:

Կ'արժէ մտածել այս մասին...

Ընկերներու Կարելորութիւնը

Գիտէ՞ք, որ ընկերներու առկայութիւնը իւրայատուկ ազդեցութիւն ունի, անիկա կը բարելաւէ ինքնազգացողութիւնը: Օքսֆորտ համալսարանի գիտնականներուն կողմէ կատարուած հետազօտութիւն մը ցոյց տուած է, թէ մարդ որքան շատ ընկեր ունենայ, այնքան լաւ կը յաղթահարէ ցաւը:

Հետազօտութիւնը կատարուած է 101 առողջ մարդու վրայ եւ ի յայտ եկած է, որ այն մարդիկը, որոնք մեծ թիւով ընկերներ ունին, անտրոֆինի գործունէութիւնը աւելի բարձր է անոնց մօտ: Իսկ,

անտրոֆինները շատ փոքր մասնիկներ են, որոնք կ'արտադրուին ուղեղին կողմէ, անոնք կը կարգաւորեն ցաւը եւ հաճելի զգացողութիւններ կը պատճառեն:

Հետազօտութեան պատասխանատու Քաթերինա Ճոնսընը եզրափակած է՝ ըսելով, որ անտրոֆինները բնական ցաւազերծիչներ են. անոնք նոյնիսկ մորֆինէն զօրաւոր են, իսկ մեծ թիւով ընկերներ ունեցողները ցաւին աւելի կը տոկան անտրոֆինի բարձր գործունէութեան պատճառով:

Private and Group Swimming Lessons

-Experienced swim instructors

-Fully insured

-We can travel to you or you can come to us!

-Aquafit also available

Visit us online at www.sunswim.ca
Contact us at info@sunswim.ca or 416-898-7122

Armenian Relief Society
"Roubina" Chapter
Toronto

University Scholarship-Awards For the academic year 2016 - 2017

The A.R.S. "Roubina" Chapter has been awarding University Scholarships since 1997 as part of its educational program.

The following Scholarships are available for the academic year 2016 - 2017:

- ◆ Two (2) Scholarships for first year university students
- ◆ One (1) Scholarship for post graduate university students (Master or PhD degrees)
- ◆ "Tro Najarian" Scholarship for university students in any year or program (Bachelor, Master or PhD degrees)

The awards will be based on scholastic achievements and community involvement of the candidate

**The deadline for applications is
September 30, 2016**

These Scholarships are established for full time university students of Armenian heritage, who reside in Ontario.

Applications can be obtained by contacting the A.R.S. office at **416-491-2900 X3211**, arstontoronto@gmail.com or visiting the A.R.S. website at www.ars-canada.ca and selecting "Toronto Roubina"

Armen's Math Corner

(September 2016)

Junior Problem :

A watch keeps exact time, but it has **only an hour hand!** What is the **correct time** when the hour hand is **40 %** of the distance between the "4" and the "5"?

Senior Problem :

Vartan has inherited an old clock from his grandmother. The time on his old clock is exactly 5:00 p.m.

What time will it exactly be (to the nearest second) when the minute hand next crosses over the hour hand?

see the answers reversed on this page

Dr. Raffi Aynaciyan

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

braces
for children
and adults

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Ara Graphics

Artist's Project

Teaching to love music
Hovhannes-violin & Shakh-piano

Private music lessons - RCM program

Contact us

T: +1-647-402-8444

artistsproject16@gmail.com

SOPHIE'S ELEGANT HOME ORGANIZING

TRUSTWORTHY & ON TIME

OUR SERVICES:

- HOME OFFICE
- MOVE MANAGEMENT
- RESIDENTIAL ORGANIZING
- WARDROBING
- ROOM DECORATING
- BASEMENT
- SEASONAL DECORATIONS

CELL: 416 878 2447

www.eleganthomeorganizing.ca
Speak Armenian, Arabic, English

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan

647-860-6646

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

Answers to September 2016 issue of Armen's Math Corner
Jr. Prob.: 4:24 : Sr. Prob.: At 5:27:16"

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ
TORONTOHYE

Torontohye Newspaper

Publisher

Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com
Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215
Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոմոնյան

Աշխատակիցներ

Լարա Օսանյան
Թամար Տոնապետյան

Էջադրում

Արա Տեր Յարության

Վարչական Պատասխանատու

Զաթա Տեր Յովակիմյան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարության
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Helen Najarian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ
Հայ Կաթողիկէ
Շաբաթօրեայ Վարժարան

St. Gregory Armenian
Catholic Saturday School

Վերամուտ 2016-2017 Տարեշրջանի
Շաբաթ, Սեպտեմբեր 17, 2016

Մանկապարտեզ, Նախակրթարան եւ Երկրորդական
Դասարաններ

Kindergarten, Elementary and
Secondary School Credit Courses

The following Courses are offered at the Secondary Level:
LYM BD1, LYM CU1, LYM DU1
TCDSB students can obtain Registration Form through your
guidance department or download a form by visiting the website:
www.tcdsb.org/continuinged

First Day of School: September 17, 2016, at 9: 15 am.

School Location: St. Gerald Catholic Elementary School
200 Old Sheppard Ave.
(Corner of Victoria Park Ave. and Old Sheppard)

For more information, please call Arm. Catholic Church of Toronto
Telephone: 416 444-9924 or

Visit our website: www.armeniancatholicsaturdayschool.com

Սուրիահայ աշակերտներու երթելէկը պահանջուած է

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Ռուբինա Մասնաճիւղ
Թորոնթօ

Համալսարանական
Մրցանակ-Կրթաթոշակներ
2016 - 2017 տարեշրջանին համար

Հ.Օ.Մ.-ի Թորոնթոյի Ռուբինա մասնաճիւղը 1997-էն ի վեր հաստատած է
համալսարանական մրցանակ-կրթաթոշակներ՝ Հայ ուսանողներու համար:

2016-2017 տարեշրջանի դիմումագրերը կ'ընդունուին հետեւեալ Կրթաթոշակներուն համար.

- ◆ Երկու (2) Կրթաթոշակներ՝ համալսարանի Առաջին տարուան համար.
- ◆ Մէկ (1) Կրթաթոշակ՝ համալսարանի Մագիստրոսի կամ աւելի բարձր ծրագրին համար (Master, or PhD degrees).
- ◆ «Դրօ Նաճարեան» Կրթաթոշակ՝ համալսարանի որեւէ տարուան կամ ծրագրին համար (Bachelor, Master, or PhD degrees):

Ընտրութիւնը կը կատարուի բարձրագոյն նիշերու եւ հայ
գաղութէն ներս կամաւոր ծառայութեան հիման վրայ:

Դիմումագրերը կ'ընդունուին մինչեւ
Սեպտեմբեր 30, 2016

Սոյն Մրցանակ - Կրթաթոշակները հաստատուած են Օնթարիոյի մէջ
բնակող լիաժամ հայ համալսարանական ուսանողներու համար:

Դիմումագրերը կարելի է ստանալ հեռաձայնելով
Հ.Օ.Մ.-ի գրասենեակ 416-491-2900 X3211 եւ կամ
arstoronto@gmail.com կամ այցելելով

www.ars-canada.ca կայքէջը եւ ընտրելով "Toronto Roubina":

Սուրբ Երրորդութիւն Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ
Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ Ազգային Շաբաթօրեայ Վարժարան

Արեւմտահայերէն եւ Արեւելահայերէն դասընթացքներ
Մանկամսուրէն մինչեւ 8-րդ

The school operates a total of 32 Saturdays from September to June of each academic year
from 9:30 a.m. to 1:30 p.m.

Extra curricular activities from 1:30 p.m. to 2:30 p.m.

NEW LOCATION

25 Forest Manor Rd,
Toronto, ON M2J 1M4

- ԽՕՍԵԼԱՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ
- ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
- ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
- ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
- ԿՐՕՆ
- ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ
- ԹԱՏՐՈՆ և ՊԱՐ
- ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
- ՀԱՏՐԱԿ
- Եւ ... ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հայերէն սովորելը
ամեն հայ մանուկի
արդար իրաւունքն է ...

2016-2017 տարեշրջանի
արձանագրութիւնները սկսուած են

For more info and REGISTRATION visit:

www.ArmenianSaturdaySchool.com

or contact principal@armeniansaturdayschool.com or call Holy Trinity Armenian Apostolic Church at 416-431-3001

Հ.Օ.Մ.-ի Տարեկան Կադանդի Տոնավաճառ
A.R.S. Annual Christmas Bazaar 2016

Come to shop, eat, and get ready for Christmas!

Նոր Տարւան եւ Ս. Ծնունդի Նուէրներու գնումները կատարեցէք Հ.Օ.Մ.-ի պազարէն

05 Նոյեմբեր - Կ.ա.11 - Կ.ե.9
06 Նոյեմբեր - Կ.ա.11 - Կ.ե.5
NOVEMBER 5-11am to 9pm
NOVEMBER 6-11am to 5pm

ARMENIAN COMMUNITY CENTRE
45 Hallcrown Place, Toronto

WOULD YOU LIKE TO PROMOTE YOUR SMALL BUSINESS, ATTRACT NEW CUSTOMERS AND SELL YOUR PRODUCTS?

Would you like to be a vendor at the highly anticipated ARS "Roubina" Chapter Christmas Bazaar in November 2016?

Don't miss your opportunity to showcase your products.

Hurry, space is limited!

For more information, please contact us at ARS2016bazaar@gmail.com by August 31

ՀՕՄԻ Թորոնթոյի «Ռոսինա» Մասնաճիւղ
ՏՈՂՄԻԿ ՕՐ
Նուիրած՝
Հայ Ազգի Գիւցապնական եւ
Ազապարտէն, Ոգիին

20-րդ Ղարու Մեր
Հերոսամարտներուն

Վանի, Տարօնի, Ուրֆալի, Շապին Գարահիսարի,
Զէյթունի, Հաճընի, Այնթապի, Մուսա Լերան, Բաշ
Ապարանի, Ղարաքիլիսէի, Սարդարապատի եւ Արցախի

Մասնակցութեամբ՝
Հորովել՝ Ժողովրդական Նուագախումբին
Ղեկավար՝ Զիլան Ստեփանեան
Երգչուի՝ Արմինեա Սարգիսեան

Հոյն Գեղարուեստական Յայտագիր
Համադրում եւ Ասմունք՝ Թամար Տոնապետեան-Գուրզեան
Ազգային Երգեր՝ Միւր Մինասեան
Ազգային Պարեր՝ Համազգայինի «Էրեբունի» Պարախումբ

Հայկական Անանդական Խոհանոց

Շարաք, 3 Գեկտեմբեր, 2016
Երեկոյեան ժամը 7:30-ին
Հայ Կեղրոնի սրահէն ներս
45 Hallcrown Place, Toronto

Տոմսերու Խաճար Դիմել՝
Վիքթորիա Խաչերեանին 905-472-5487
Այդա Գանձապետեանին 905-731-6258
Արմիկ Սաֆարեանին 416-493-7862

Մասնակցութեան սակ՝ \$65
մինչեւ 25 փարեկան՝ \$50

ՄԻԱՄՆԱԲԱՐ ՈԳԵԿՈՉԵՆԸ
ՄԵՐ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԵՐԸ

Ontario driver's test G1 քննութիւնը

արդէն կարելի է արաբերէն լեզուով տալ՝ բոլոր Driver's test կերոններէն ներս:

Հետեւեցէք ներքեւ տեղադրուած ցուցմունքներուն.

الحصول على رخصة القيادة الكندية
يتم الحصول على شهادة رخصة القيادة في كندا عبر ثلاث مراحل

(G1) رخصة الجي 1-1
، يحق لكل من تجاوز عمره الستة عشر عاما التقدم اليها
للحصول على الجي 1 لا بد من اجتياز فحص للعيون أولا ثم
اختبار كتابي يتضمن اسئلة عن قوانين السير في كندا و
اشارات المرور . يتم التحضير للامتحان بدراسة كتاب دليل
مركز و يمكن الحصول عليه من Driver's Handbook السائق
فحص القيادة او بعض المحال التجارية
تسمح لك مقاطعة أونتاريو أن تتقدم للامتحان باللغة
العربية ويمكنك ان تتدرب على الامتحان باللغة العربية عن
طريق الموقع التالي
<http://www.apnatoronto.com/ontario-g1-test-arabic/>
لا تستطيع قيادة سيارة في هذه المرحلة الا بوجود سائق
G. جانبك يحمل شهادة

وهي اختبار طرقي داخل المدينة فقط (G2) رخصة الجي 2-2
بعد مرور 12 شهر على حصولك G2 يمكنك التقدم لرخصة ال
ل أبرزت وثيقة على الجي 1 كما يمكنك التقدم مباشرة في حا
مترجمة تثبت أنك تمتلك خبرة بالقيادة لا تقل عن عامين
شهادة الجي تو تؤولك للقيادة على أي طريق لكن صلاحيتها
تنتهي بعد مرور خمس سنوات على حصولك على رخصة الجي 1
G لذا عليك ان تتقدم للحصول على رخصة ال
الطريق وهي ايضا اختبار طرقي لكن على G رخصة الجي 3-3
بحصولك عليها تصبح مهيئا للقيادة على أي طريق في كندا (الهاي وي) السريع
صلاحيتها خمس سنوات يمكن تجديدها بالبريد او عن طريق .
الانترنت او شخصيا عند زيارتك لأقرب مركز خدمات حكومية

CHESS-TO-REMEMBER

Armenian Genocide Memorial Chess Tournament

The tournament will be held to commemorate the memory of 1.5 million victims of the Armenian Genocide

Sunday, September 25, 2016

10:30am to 6:00pm

Type: 5 rounds, Swiss
Time Control: 25 min + 5 sec/move

Armenian Community Centre
45 Hallcrown Pl, ON M2J 4Y4
(Main intersections: Victoria Park/Sheppard; 404/401)

ENTRY FEE
Rated Section: \$50 (CFO Membership required; alternatively non-member tournament fee will be collected)
Unrated Section: \$20
Unrated players are encouraged to play in the rated U1600 section in order to collect prize money.

REGISTRATION
Onsite: 9:30am to 10:15am
Online: <http://homenetmentoronto.com/chess-to-remember>

Scan barcode with your phone for website link

Live broadcast of top 5 boards over the internet and in the tournament hall

PRIZES
Special treats for Senior, Junior and Female players
Guaranteed \$3000 in Prizes, Trophies and Medals

Free parking. Cafeteria on site. Lunch break after second round.

For more information, please contact:
chess.to.remember@gmail.com

Aram Ettibaryan	647 887 7462
Arto Hacherian	647 719 1513
Rob Gashgarian	519 751 4157
Stephan Tonakanian	416 318 6151

Evolution
DANCE THEATRE
we always have a choice

Presents

Follow Your Heart

"Here's how to put on a show"
~ Toronto Star

A Middle Eastern Spectacle

A Broadway style Middle Eastern show
A love story of taboo and tradition
An empowering and inspiring tale
that tantalizes the senses

September 22, 23 and 24 at 8:00 pm
Sunday September 25th at 2:00 pm
Please join us for reception after
each performance
EvolutionDanceTheatre.com/Tickets

Buy Tickets: \$45 - \$40
Discount: Students/Seniors/CADA/Equity/
Groups of 10 people or more receive a
10% discount

Richmond Hill Centre for the Performing Arts,
10268 Yonge Street, Richmond Hill
RHCentre.ca Box Office
Tel: 905.787.8811

Created and Directed by
Armineh Keshishian

[Facebook.com/EvolutionDanceTheatre](https://www.facebook.com/EvolutionDanceTheatre)
[Instagram.com/EvolutionDanceTheatre](https://www.instagram.com/EvolutionDanceTheatre)
twitter.com/EvolutionDT

and stunning dance – ranging from traditional belly dance to jazz to hip hop and more –

Follow Your Heart seamlessly combines Western contemporary dance forms and traditional Middle Eastern dance styles with theatre and live original music for a truly unique, cross-cultural event as it draws audiences into a world of beauty, mystery and passion. A Middle Eastern story with a universal appeal, Follow Your Heart inspires and educates as it entertains.

Conceived, written and directed by EDT founder and artistic director Armineh Keshishian who "My aim is to bring people and cultures together by focusing on our commonalities versus our differences.

I am inspired by concepts of women's empowerment, diversity, multiculturalism and breaking down barriers. I strive to bring a sense of peace and belonging through fusing cultures and dance forms. Follow Your Heart is a feast, not only for the eyes, but also the soul. Follow Your Heart is important at this time in light of current world events as it seeks to be a true representation of Middle Eastern people, not from a political or religious perspective, but from a cultural and social point of view. I am excited to bring audiences a transformative story that showcases the rich and colourful Middle Eastern traditions and culture.

Evolution Dance Theatre is a federally registered not-for-profit Canadian company that develops, promotes and performs original Middle Eastern-inspired multimedia and multidisciplinary spectacles to both entertain and provoke dialogue on social, spiritual and humanistic themes.

Evolution Dance Theatre (EDT) proudly announces the world premiere of Follow Your Heart, a multi-media extravaganza with over 45 artists on stage that will take audiences on

a wondrous journey into the human spirit, transporting them to a magical and mysterious world.

A tale of love and struggle, with a special emphasis on the em-

powerment of women, Follow Your Heart is rooted in the rich traditions of Middle Eastern dance and culture. This multi-disciplinary spectacle tells an inspiring and courageous story of

a modern Middle Eastern woman, Almaza, in love with Jivan, a traditional Middle Eastern man, in modern-day Toronto. It is a journey of a woman who fights for love against all odds;

a love story of taboo and tradition.

With a talented international cast, a dramatic love story, spectacular costumes, haunting music (both live and recorded), digital media

Have It All *in* North York

STANDING ABOVE THE REST AT DON MILLS & SHEPPARD
WALKING DISTANCE TO DON MILLS SUBWAY STATION
FAIRVIEW MALL WITH OVER 175 RETAILERS
CLOSE PROXIMITY TO HWY 401, 404 AND THE DVP

COMING SOON

A Slender 33-Storey Point Tower
with Private Club Amenities
only at Emerald City
starting in the mid \$200s

The
**Park
Club**
EMERALD CITY

Looking for the perfect place to live your refined lifestyle?

Join the Club.

TheParkClub.ca

FOR MORE INFO, CALL 416.492.0001

ELADCANADA

**EXCLUSIVE LISTING: BAKER REAL ESTATE INCORPORATED BROKERAGE
BROKERS PROTECTED.**

THE RENDERINGS ARE IN THE DEVELOPMENT STAGES AND BUILDING DESIGN, FEATURES AND SPECIFICATIONS ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. THE RENDERING IS FOR ILLUSTRATION ONLY AND IS NOT IN ANY WAY DESIGNED TO REPRESENT OR GUARANTEE A VIEW FROM ANY PARTICULAR UNIT OR LOCATION. THE RENDERING DOES NOT REPRESENT ANY CONDITION AT PRESENT, OR IN THE FUTURE, WHICH MAY OBSTRUCT OR IMPEDE THE VIEWS, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO CURRENT AND FUTURE CONSTRUCTION PLANS BY THE DEVELOPER OR OTHERS. NEITHER THE DEVELOPER NOR ITS AGENTS MAKE ANY GUARANTEES OF THE EXISTENCE OF ANY VIEW FROM ANY UNIT OR LOCATIONS WITHIN EMERALD CITY AND VIEWS ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. BLOCK B WILL HAVE THREE PROPOSED TOWERS WITHIN THIS PHASE. FEATURES WITHIN THE AMENITY SPACES ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. RENDERING ARE AN ARTIST'S IMPRESSION ONLY. E.&O.E.

